

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
ДРУГА СЕДНИЦА
ПРВОГ РЕДОВНОГ ЗАСЕДАЊА
Други дан рада
27. март 2018. године

(Седница је почела у 10.10 часова. председава Верољуб Арсић, потпредседник Народне скупштине.)

*
* *

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Поштоване даме и господа народни посланици, настављамо рад Друге седнице Првог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2018. години.

На основу службене евиденције о присутности народних посланика констатујем да седници присуствује 86 народних посланика.

Ради утврђивања броја народних посланика присутних у сали, молим народне посланике да убаце своје идентификационе картице у посланичке јединице електронског система за гласање.

Констатујем да је применом електронског система за гласање утврђено да су у сали присутна 93 народна посланика, односно да је присутно најмање 84 народних посланика и да постоје услови за рад Народне скупштине.

Да ли неко од председника, односно овлашћених представника посланичких група, жели да затражи обавештење или објашњење у складу са чланом 287. Пословника? (Да.)

Реч има народни посланик Мирослав Алексић.

Изволите.

МИРОСЛАВ АЛЕКСИЋ: Захваљујем, председавајући.

Даме и господа народни посланици, у складу са догађајима које смо јуче видели на Косову, прво постављам питање председници Скупштине – да ли ће у четвртак представници Владе Републике Србије доћи да одговарају на питања посланика, нарочито у светлу овога што смо јуче видели на територији КиМ?

Даље, постављам питање председнику Александру Вучићу, премијерки и министру спољних послова – да ли се Александар Вучић 13. марта у Паризу састао са Тачијем и, ако јесте, шта је била тема тих разговора

и да ли ти разговори имају било какве везе са оним што се јуче догађало на територији КиМ?

Такође, следеће питање које постављам јесте – да ли је председник Републике америчким званичницима понудио и дао предлог промене граница, односно размене територија на југу Србије?

Такође постављам питање – шта је план Владе Републике Србије и како ће да заштити националне интересе Србије и грађане Републике Србије, нарочито оне који живе на Косову и Метохији, ако смо сведоци онога што се јуче догодило приликом хапшења Марка Ђурића и пребијања одређеног броја српских држављана на КиМ, ако смо видели да више од два месеца, скоро три месеца од убиства Оливера Ивановића, немамо никакве резултате? Дакле, шта је резултат политике Владе Републике Србије?

Дана 19. априла 2013. године ова власт је потписала Бриселски споразум. Бриселски споразум је произвео многа штетна дејства и споразуме по националне интересе Републике Србије и грађане Републике Србије. Тај Бриселски споразум је имплицирао и Споразум о укидању српских органа власти на северу Косова, Споразум о успостављању трајних граничних прелаза, Споразум о енергетици, Споразум о телекомуникацијама, где сте трајно дали телефонски позивни број Косову. Такође је имплицирао и Споразум о званичним посетама. Имплицирао је Споразум о правосуђу. Натерали сте наше српске судије да пред Хашимом Тачијем полажу заклетву. Наравно, тај споразум је имплицирао и учешће и то што сте натерали Србе да учествују на изборима 2013. године у тзв. држави Косово, како ви знате да кажете. Такође сте их натерали да данас учествују у власти са Рамушом Харадинајем и данас имамо ситуацију да је власт на Косову јуче хапсила свог држављанина Марка Ђурића, а у тој власти седе Срби, седе представници Српске листе које сте ви натерали да уђу у Владу и подрже злочинца Рамуша Харадинаја.

Дакле та, како синоћ каже председник државе, бандитско-терористичка, непостојећа држава Косово је држава у којој му седе његови представници које је он доле послао, а онда кука и каже – ево како они нас малтретирају; ми смо дали све, а они неће да прихвате да формирају заједницу српских општина. То је пораз спољне политике. То је пораз у дијалогу који водите пет година у Бриселу. То је разлог за шта и Влада и председник Републике подносе оставку.

Ја вас позивам да поднесете оставку због директног рушења националних интереса и угрожавања националних интереса Републике Србије, безбедности грађана Републике Србије, нарочито оних који живе на територији КиМ, јер после овога што се јуче догодило не знам шта ће даље моћи да се очекује на тој територији.

Дакле, ово је потпуни пораз, потпуни дебакл и ово је нешто за шта се у озбиљним државама сноси одговорност.

Позивам вас да поднесете извештај Скупштини, да о дијалогу известите посланике овде у Парламенту, да о плановима шта држава жели да ради даље на Косову овде обавестите посланике у овом дому, а не да се то договара на којекаквим тајним вечерама по Паризу, по Њујорку и другим светским дестинацијама са партнерима Вучићеве власти, Рамушем Харадинајем и Хашимом Тачијем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Мариника Тепић.

Изволите.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем.

Имам неколико питања које постављам министру заштите животне средине, Горану Тривану, у циклусу, рекла бих, бављења опасним отпадом, путујућим отпадом итд.

Прво питање се односи на период од пре око две године, нажалост информације до којих сам тек недавно стигла, и тражим од министра да ми одговори шта се десило са готово 1.600, или нека буде и 1.500 тона опасног отпада из петрохемијске фабрике у Елемиру о коме је требало да се постарају фирме „Делта“ Кладово, „Еко 21“ и „Еко Мабер“ из Панчева а за који се основано сумња да није третиран на адекватан начин већ да је завршио у Дунаву. То ће врло лако да се утврди тако што ће министар, ако министар и његови надлежни инспекцијски органи не могу сами, затражити помоћ полиције или БИА, које ће од ових компанија тражити, а ја бих такође волела и молим да ми се и то достави на увид јер сматрам да то јесте информација од значаја за грађане Републике Србије, тзв. тахограф лист који представља мапу, односно тачке кретања свих превозника опасног отпада који или само транспортују опасни отпад или га одводе на складиштење, на третирање итд.

Такође, када смо већ код тахограф листа, тражим од надлежних органа, дакле од министра Тривана, од БИА ако се тиме бави, од надлежних републичких инспектора за заштиту животне средине, да нам се достави и тахограф лист компанија „Јунириск“ и „Модеколо“ у последње две године када је реч о сарадњи са „Петрохемијом“ и опасном или о било ком отпаду који су ове две компаније преузимале из панчевачке „Петрохемије“ и носиле даље, било само транспортовале до неке друге тачке, било га третирале итд. Дакле, тражим тахограф лист од „Јунириска“ и „Модекола“; наравно, уз посредовање надлежних органа.

Такође, тражим од министра Тривана да ми одговори на питање шта „Лафарж“ спаљује од отпада које му ове компаније, „Јунириск“ и „Модеколо“, доносе из панчевачке „Петрохемије“, али и из других фирми, индустрија или било кога ко је генератор опасног отпада.

На крају, у последњем делу бих се осврнула на догађај који је обележио јучерашњи дан, послеподне и вече, а то је хапшење Марка Ђурића у Косовској Митровици и његово враћање за Београд. Оно што мене занима је питање за председницу Владе Ану Брнабић – када је Влада одлучила да

Марко Ђурић као њен службеник оде у Косовску Митровицу? Шта је урадила када је дошло до инцидента јуче, с обзиром на то да је Марко Ђурић, да подсетим све грађане Републике Србије, службеник Владе Републике Србије, дакле Владине канцеларије за КиМ, и нема никакве везе са Кабинетом председника Републике?

Такође ме занима да ми председница Владе одговори шта је она предузела јуче након хапшења свог службеника, шта су чланови Владе одлучили, да ли су се уопште састали, расправљали на ову тему и који ће даљи потези шефице по закону Марка Ђурића бити након јучерашњег дана. Дакле, желим конкретне одговоре од председнице Владе Ане Брнабић о свему што се јуче догодило и о корацима који треба да уследе након овог инцидента и желим да чујем председницу Владе о томе, а не искључиво председника државе, кажем, поготово наглашавајући још једном да је Марко Ђурић службеник Владе Републике Србије, шеф Канцеларије за Косово и Метохију, која је саставни део Владе Републике Србије, која има свој буџет у оквиру Владе Републике Србије а не Кабинета председника Републике Србије, са којим у извршном смислу нема ама баш никакве везе. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Славиша Ристић.
Изволите.

СЛАВИША РИСТИЋ: Хвала, господине председавајући.

Имам неколико питања, наравно у вези с јучерашњим догађајем у северној Косовској Митровици. Прво питање је на неки начин и основно – овом парламенту, вама као председавајућем и госпођи Маји Гојковић и вашим колегама, на неки начин свима нама овде у овом парламенту – када ће коначно питање Косова и Метохије да се нађе на дневном реду овог парламента? Заиста, шта још увек треба да чекамо, каква понижења као држава и народ треба да доживимо да бисмо схватили да је неопходно да у овом парламенту поведемо ту расправу колико год она била горка и колико год се евентуално чуле тешке речи овде?

Заиста смо имали прилику, а то се, чини ми се, у историји Србије није десило, да се представник једне државе као уловљена звер спроводи у кавезу кроз Приштину. То није било ни у Слобино време, ни у Коштуничино, ни у Ђинђићево, ни у Тадићево, у било које време ову бруку нисмо доживели и мислим да је време да ту расправу започнемо овде у Парламенту и да добијемо још много одговора на питања која се постављају у вези јучерашњег договора, од наших безбедносних служби.

Чија је идеја била да се планирани скуп одржи на месту где је одржан, практично на педесетак метара од тзв. „бошњачке махале“, ако је у току читавог дана најављивано од стране Приштине да ће Марко Ђурић бити ухапшен? Зашто припадници КПС, Срби које смо тамо интегрисали, које је ова власт тамо интегрисала, зашто су они посматрали све са стране? Само што нису аплаудирали својим наводним колегама из Приштине; не наводним, већ баш колегама. Зашто? Зашто људи у цивилу који су били у

безбедности нису направили физички зид око господина Марка Ђурића? Препознали смо, имали смо прилику да видимо тамо и господина Радојичића, и сви ти људи који пребијају Србе јуче нису хтели да заштите господина Марка Ђурића. Колико год се, господо, ви из владајуће странке, бунили на овакве приче, ово је истина, нажалост.

Да вам нешто кажем. Судбина моја и моје деце, наша је у питању, не ваша, господо. Ви сте подалеко од Косова и Метохије, дозволите да кажем оно што мислим да кажем овде данас.

Желим, наравно, да поставим и питање председнику Вучићу да јасно каже шта значи порука „Нико не сме да вас бије“. Слушали смо те поруке 1987. године, нека сада, ми смо обрадовани таквом његовом поруком, али да конкретно каже шта то значи у овом тренутку. Шта то значи, дакле, у овом тренутку, кад су Срби заиста угрожени на најбруталнији начин?

Ја сам се, и то ћу признати први пут, сложио са Александром Вучићем у односу на његове квалификације када је тзв. независно Косово у питању. Он је синоћ јасно и гласно рекао да се ради о терористичкој творевини, да се ради о тзв. држави, да се ради о терористичкој банди која је преобучена у полицијске униформе, апсолутно се слажем. Али истог тренутка постављам питање нашем председнику – да ли се прави влада заједно са терористичком државом? Чему више дилема да ли тзв. Српска листа треба да буде у тој влади или не треба да буде? Чујем да данас о томе треба да одлучују. Ако је то терористичка држава, а јесте, ако је то квазидржава, а јесте, ако је никада нећемо признати, а не би требало да је признамо, онда не треба да постоји та вештачка дилема да ли Срби у томе треба да учествују или не треба да учествују; и не само у Влади већ и у њиховом парламенту, у њиховим свим структурама.

Имали смо обећање председника да ће сви они који су јуче учествовали у оном бруталном чину одговорати пред институцијама ове државе. Пред којим институцијама ако смо српске судије интегрисали у институције те терористичке творевине? Ко ће то да ради доле? Који тужиоци, које судије, који полицајци?

Зато је потребна расправа у овом парламенту, да потпуно јасно кажемо шта је испред нас и шта у овом тренутку можемо да урадимо, а не да замајавамо јавност, не само да изговарамо крупне речи за једно вече, а да наставимо да радимо по старом.

Уколико наша политика не буде озбиљно ресетована, уколико ми своју будућност видимо, односно наша власт види нашу будућност у институцијама тзв. терористичке творевине независно Косово, онда је све лаж. Онда је лаж оно што нам говори господин Александар Вучић, онда је лаж и обећање да ће нас заштити од злочинаца. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Предраг Јеленковић.

ПРЕДРАГ ЈЕЛЕНКОВИЋ: Поштовани председавајући, поштоване даме и господо, тражим обавештење од Министарства културе и информисања. Питање се односи на Јавни сервис Републике Србије.

Да ли постоје техничке и формално правне могућности да се промени статус дописништва РТС-а у Нишу, односно да се врати на ниво регионалног ТВ центра, који је имао до 1999. године – програм који је уживо емитован тих година на тадашњем Трећем каналу сваког дана од 18 до 22 часа видео се од Јагодине до Скопља – што би сада омогућило житељима југоисточне Србије, који плаћају претплату, и на тај начин би била надокнађена услуга Јавног сервиса?

Подсећања ради, регионални ТВ сервис РТС-а у Нишу је тада имао 120 запослених а сада има њих 18, од којих само четири новинара који покривају огромно подручје југоисточне Србије и општине у њему.

Грађани Ниша, Лесковца, Пирота, Прокупља, Врања, Зајечара, Бора, Бабушнице и многих других општина у том делу Србије сматрају да није довољна само једна емисија која се зове „Ово је Србија“, у којој се приказују врло кратки прилози о њима. Околности су се промениле и ово је потреба свих грађана који гравитирају ка Нишу као регионалном центру, а њих је око два и по милиона.

Враћањем статуса регионалног ТВ центра створили би се услови за упошљавање младих са департмана за журналистику Филозофског факултета у Нишу, ефикасније информисање и отварање једног новог маркетиншког простора за РТС.

На крају, након једне започете и добре инвестиције РТВ, време је да се тако нешто и на сличан начин инвестира у југоисточном делу Србије, како техничким капацитетима, тако и програмским и другим садржајима РТС. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Хаџи Милорад Стошић.

Изволите.

ХАЏИ МИЛОРАД СТОШИЋ: Уважени председавајући, даме и господо народни посланици, поштовани грађани Србије, имам посланичко питање за министра у Влади Републике Србије задуженог за регионални развој и рад јавних предузећа, господина Милана Кркобабића, а истовремено и за председницу Владе Републике Србије, госпођу Ану Брнабић.

Поштовани министре, имајући у виду да сте као директор Поште Србије, сада као министар у Влади Републике Србије, покретали и реализовали више иницијатива и пројеката у циљу обнове и оживљавања српског села, сада се са посебном пажњом прати пројекат оживљавања задругарства у селима Србије, а ваш програм је да се у наредне три године оснује 500 задруга у 500 српских села кроз укључивање младих произвођача у задругу уз сву помоћ локалне самоуправе и Владе Републике Србије.

Град у Нишу су се у више наврата обраћали представници задруга и задругари захтевом да им град као носилац јавне својине омогући без обавезе плаћања закупнине коришћење пословног простора којим располаже град за обављање делатности задруга јер исте не располажу сопственом имовином или је она којом располажу недовољна или неадекватна за обављање њихових делатности. Указали су да је Задружни савез Србије у претходном периоду остао без знатног дела своје имовине, која је као друштвена својина у поступку приватизације продата преко оних фирми у којима се та имовина затекла.

Уредбом о условима стицања и отуђења непокретности непосредном погодбом и давања у закуп ствари у јавној својини и поступцима јавног надметања, чланом 10, регулисани су случајеви када се непокретности у јавној својини могу изузети од члана 6 ове уредбе.

Полазећи од наведених потреба задруга и задругара, сматрам да би се унапређењем прописа постигла боља заштита права грађана. Зато сам Влади Републике Србије упутио иницијативу за допуну Уредбе о условима стицања и отуђења непокретности непосредном погодбом, тако што би се после члана 10 додао нови члан 10а, којим би било регулисано да се непокретности у јавној својини могу, изузето од члана 6 ове уредбе, дати у закуп и ван поступка јавног надметања, односно прикупљања писаних понуда у случају када закуп траже задруге за обављање послова из њиховог делокруга рада без обавезе плаћања закупнине.

Регулисање позитивним законским прописима оваквог начина коришћења пословног простора у јавној својини представљало би директно учешће и помоћ јединица локалних самоуправа, односно државе, у равномерном регионалном развоју Србије и подстицај за оснивање нових задруга и стварање услова за лакше обављање делатности постојећих задруга.

Такође, у члану 12 Уредбе после става 9 треба додати нови став 10, који гласи – задругама и сложеним задругама може се дати у закуп пословни простор за обављање послова из њиховог делокруга рада без обавезе плаћања закупнине.

И сами смо сведоци да велики део пословног простора у власништву локалних самоуправа стоји неискоришћен и пропада. Изменом постојеће уредбе тај простор би добио своју намену.

Питам министра и председницу Владе Републике Србије – да ли се нешто радило по мојој иницијативи и да ли ће Влада да усвоји нову уредбу и тиме омогући коришћење пословног простора грађанима Србије и спречи пропадање истог? Овим би се стимулисао опстанак младих на селу и тиме суштински кренуло у обнову и оживљавање српског села, нажалост, о коме само причамо, али се конкретно ништа не ради, осим што се на том пољу министар Кркобабић ангажује у пуном смислу.

Овим бисмо свакако стимулисали да млади остану и да се евентуално врате и омогућили бисмо да, кроз систем задругарства, добију одређени посао и да се кроз разне субвенције стимулишу да раде и да обезбеђују приходе за своју породицу. Захваљујем на пажњи.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Ана Стевановић.

Изволите.

АНА СТЕВАНОВИЋ: Хвала, председавајући.

Моје питање је за министра културе, господина Владана Вукосављевића и гласи – по ком основу данас функционише новинска агенција Танјуг и како коментарише чињеницу да су, према подацима Трезора, држава, односно Министарство и друга Владина тела, агенцији Танјуг по разним основама уплатили 135 милиона динара само у 2016. години?

Моје друго питање је за потпредседницу Владе и председницу Координационог тела за родну равноправност, Зорану Михајловић. Ово питање постављам у светлу најављених мера за подстицање наталитета које би ваљда требало да охрабре наводно себичне жене, како поједини представници у врху државе називају оне које неће да рађају.

Наиме, министарки Михајловић сам пре двадесетак дана упутила питање у вези са случајем Бојане Иванов Ђорђевић, која је најшколованија радница у Народном позоришту „Стерија“ у Вршцу. Госпођа Бојана је, наиме, и мајка троје деце, а изгледа ће бити проглашена технолошким вишком. Ова млада жена, која већ пет година ради као драматург у вршачком позоришту, завршила је постдипломске мастер студије на Факултету драмских уметности у Београду, а тренутно је на последипломским студијама на Академији уметности у Новом Саду.

Међутим, и то што је најшколованија радница у позоришту изгледа да Бојану неће сачувати од отказа. Наиме, Марина Лазаревић, вршилац дужности директора позоришта, обавестила је пре неколико дана колектив да је урађена нова систематизација по којој ће једино Бојана Иванов Ђорђевић бити проглашена технолошким вишком, док ће се истовремено примити три нова радника, један у техници и два глумца без одговарајућих диплома, али са чланским картама зна се које странке.

Бојана, као што већ погађате, није члан ниједне странке. Поменула бих да се Бојана неколико пута обраћала и актуелном председнику Републике Србије у вези са истим овим проблемом и да јој ниједном није одговорио. Такође, у протеклих двадесетак дана, колико је протекло од мог постављеног питања на овом истом месту, Бојана се обраћала и још неколико министара. Писала је министарки Славици Ђукић Дејановић, обраћала се министру Ђорђевићу, министру Ружићу, као и премијерки Брнабић. Нико осим Ђорђевићеве прес-службе, која је упутила на Панчево, није јој дао баш никакав одговор.

По свој прилици, најбоље представе у вршачком позоришту одигравају се иза спуштене завесе, далеко од очију јавности. Ту се на састанцима колектива одигравају истинске људске драме. Прича се да су баш у овом позоришту, пре нешто више од месец дана, неки преплашени људи на крају састанка, где је Бојани саопштено да је технолошки вишак, срећни што су бар за кратко избегли такву судбину, завршили овај састанак аплаузом.

Стога још једном упућујем питање министарки Михајловић – да ли овако треба да изгледа када закмечи, а школована мајка треба да иде на улицу? И у име Бојане, али и свих других жена које су поверовале у понижавајућу причу представника Владе о тобожњим популационим мерама, захтевам извињење због увреда и пребацивања одговорности за пад natalитета на жене и мајке, иако су истински кривци међу свим онима који су нам креирали погубне политике и решења у протеклих 30 година, а велики број њих, нажалост, то чини и дан-данас. Захваљујем се на пажњи.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Бошко Обрадовић.

Изволите.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Поштовани председавајући, поштоване колеге народни посланици, поштовани грађани Србије који пратите ово заседање, помаже бог свима. Ја бих имао два питања.

Прво се тиче делокруга рада Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, а повод је једно заиста драматично стање у коме се налази једна веома осетљива социјална установа у граду Чачку. У питању је „Зрачак“, јавна установа за децу, младе и одрасле са сметњама у развоју, која, веровали или не, поштоване колеге и поштовани грађани Србије, већ више месеци нема нити директора, нити вршиоца дужности директора, нити управни одбор, нити се зна ко у овом тренутку руководи једном тако важном и осетљивом социјалном установом.

У овом тренутку не знамо судбину ове установе. Пропао је конкурс за избор директора. Ушло се у разне партијске игре о томе коме следује место директора овог предузећа и изнова се показало оно најружније лице нашег страначког паразитског система, по коме, примера ради, место директора следује СПС-у. Социјалистичка партија Србије се у Чачку поделила на више фракција. Свака фракција има свог кандидата за директора. Због свега тога је доведен у питање читав конкурс, избор директора и, ево, једна овако важна социјална установа практично у овом тренутку не може нормално да функционише. Угрожен је њен рад, њени запослени, њени корисници и можете разумети колико је то драматично ако узмете у обзир да се ради о особама са сметњама у развоју, са посебним потребама, са инвалидитетом. И то вам говори како изгледа угрожавање рада наших државних институција када страначкопаразитски систем као канцер разједе наше друштво и државу.

Замолио бих надлежног министра да хитно пошаље инспекцију у „Зрачак“ у Чачку и да хитно испита овај случај и да се хитно рад ове установе врати у законски делокруг функционисања.

Друго питање тиче се председника Републике, председника Народне скупштине Републике Србије и председника Владе Републике Србије, а наравно, тема је најважније национално и државно питање данас, а то је Косово и Метохија.

Ја заиста молим све вас, уважене колеге, да апелујете на представнике власти, без обзира на то да ли смо овде власт или опозиција, без обзира на све наше идеолошке и политичке разлике, које добро знамо, најважније национално и државно питање данас је сигурно Косово и Метохија. Да ли је могуће – ја вас то молим и апелујем на све вас – да две године овог новог скупштинског сазива ми немамо ниједну седницу Скупштине Србије на тему Косова и Метохије? Да ли је нормално да немамо сазван Одбор за Косово и Метохију, а имамо овакав инцидент јуче на Косову и Метохији?

Да ли је нормално да још од 15. септембра 2017. године Предлог резолуције о Косову и Метохији Народне скупштине Републике Србије који је предала Посланичка група Српског покрета Двери не може да дође на дневни ред, а причате нам о унутрашњем дијалогу и бринете за Косово и Метохију? Ако толико бринете за КиМ, објасните ми која је логика зашто нема теме КиМ овде на заседањима Народне скупштине Републике Србије. Зашто Марко Ђурић не дође овде да каже шта има него иде у Косовску Митровицу, у један тотално нејасан авантуристички подухват који се тамо јуче десио?

Дакле, заиста најискреније овде приступам свима вама и питам – која је одлука државног руководства након јучерашњег хапшења једног високог чиновника Владе Републике Србије? Нисам чуо да је државно руководство одлучило било шта.

Након онога што се јуче десило у Косовској Митровици мора бити раскинут Бриселски споразум, морају бити прекинути преговори у Бриселу и враћени у Савет безбедности УН, где имамо савезнике у Русији и Кини. То би био прави државнички потез кога нема. Ви настављате преговоре и очито је да идете ка потписивању правнообавезујућег споразума и признању лажне државе Косово.

Не видим на који начин можете да ме разуверите да то није план и да то чак не стоји и иза оне јучерашње фарсе. Немојте се љутити када неко изражава сумњу у све оно што се јуче десило у Косовској Митровици, јер је превише сумњивих елемената који говоре да иза свега стоји договор Александра Вучића и Хашима Тачија из Париза и Брисела да се припреми јавност у Србији на потписивање правнообавезујућег споразума.

Коначно, међународне околности раде за нас. Никада није била повољнија међународна ситуација за КиМ и одбрану КиМ у саставу Србије.

Зашто се данас одрицати КиМ када га се нисмо одрекли у много тежим историјским околностима? Зато вас још једном питам – када ће КиМ бити тема заседања Народне скупштине Републике Србије? Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем

Само бих замолио колеге посланике који ће убудуће да постављају питања, Марко Ђурић није чиновник Владе Републике Србије, него функционер Владе Републике Србије. Вероватно га зову чиновником они који хоће да прикажу како је он недостојан и како је тај инцидент био потпуно безначајан. Ја то тако тумачим, ако човека зовете чиновником.

Реч има народни посланик Гордана Чомић.

Изволите.

ГОРДАНА ЧОМИЋ: Захваљујем.

Захтев, објашњење и питање. Захтев председници Владе Ани Брнабић и њеним сарадницима који су донели Одлуку о субвенцији о девет и по милиона евра „Континенталу“ за субвенционисање 200 програмерских позиција. Захтевам да ми се достави образложење економске одрживости и основ да се неке из Немачке даје девет и по милиона евра на тржишту ИТ у Србији где нема незапослених програмера. Дакле, не квалификујем, не дисквалификујем, захтевам, и то је обавеза председнице Владе и њених сарадника, да ми пре потписивања уговора доставе економски основ и образложење.

Објашњење захтевам од министра финансија и гувернерке Народне банке, Јоргованке Табаковић, да ми објасне каква је корист од Одлуке о посебној листи лица којима је дозвољено да отварају девизне рачуне у иностранству и о забрани да то раде физичка лица. Дакле, да ми објасне како смо то на добитку да се формира читава одлука о специјалном броју лица који имају везе или са дипломатским мисијама или са хартијама од вредности или са купопродајним уговорима у иностранству, а забрањујемо да то раде физичка лица уз истовремено пропаганду, исправну, ако постоји уопште исправна пропаганда, у шта сумњам, о е-пословању. Дакле, да ми објасне каква је корист од тога што сва физичка лица не могу да отварају девизне рачуне у иностранству.

Питање постављам Тужилаштву за организовани криминал, министру унутрашњих послова Небојши Стефановићу и директору БИА Братиславу Гашићу. Питање је – који је статус истраге о убиству шест младића у кафићу „Панда“ 14. децембра 1998. године? Тог 14. децембра у кафић су упала два маскирана наоружана мушкарца и рафалом убили шесторицу дечака: Ивана Обрадовића, Зорана Станојевића, Светислава Ристића, Драгана Трифовића и Вукосава Гвозденовића, средњошколце, и студента Ивана Радевића.

Нема података о кривцима за овај злочин. Има пропаганде о злочину. У зависности од тога ко ради пропаганду, она има различиту интерпретацију. По једнима, пропаганда је служила за одмазду српских снага на територији

Косова, по другима, пропаганда је служила терористичкој војсци ОВК да, како се то каже, направи свој случај пред јавношћу, по трећима, реч је о хладнокрвној заједничкој пропаганди.

Статус истраге је имао различите облике током последњих 20 година. Никаквих података нисмо имали 1998. и 1999. осим интерпретација пропаганди. Тих шест дечака би данас имало између 35 и 40 година. Ако смо неке дужни одустајање од пропаганде и проналажење криваца за ово језиво убиство, онда смо то дужни њима и њиховим родитељима.

Други облик истраге је био када је председник Србије 2014. па 2016. године рекао да има сазнања, али нема доказе и да се та сазнања никоме неће допасти у Србији. Ја потпуно разумем да се не може без доказа тврдити која су сазнања, али ја сам и народна посланица. Устав обавезује и мене и Тужилаштво за организовани криминал и министра унутрашњих послова и директора БИА да мени доставе информације о томе у ком статусу је та истрага данас.

Ако наставимо да заташкавамо случај или да показујемо неспособност да решимо то језиво убиство од 14. децембра 1998. године, онда ћемо остати неосетљиви на сваку врсту пропаганди, лажи и клевета које се производе о било којој страхоти коју доживљавамо као људи, без обзира на то да ли живимо у Београду, у Приштини или било где на територији бивше Југославије.

Чињеница је да је ово један од страшних злочина. Уз нестала лица, о којима немамо већ трећу годину никакве информације, истовремено је обавеза свих нас да те информације добијемо, да овај злочин од пропаганде очистимо, ољуштимо и да људима дамо истину. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, питање је за Владу Републике Србије, за безбедносне службе да провере и да ми одговоре. Да ли је тачно да су у току 2007. и 2008. године, по депешама „Викиликс“ и сазнањима из тих депеша, Борис Тадић, Вук Јеремић, Борко Стефановић, онај славни припадник левице Србије из ципа једног тајкуна представницима амбасаде, стране државе, Сједињених Америчких Држава, обећали да неће реаговати на проглашење независности НАТО државе коју неко зове држава Косово, лажна држава Косово, НАТО држава? Биће држава док је НАТО тамо. Када НАТО оде, више неће бити држава.

Да ли је тачно да су им обећали да неће реаговати 2008. године уколико Албанци прогласе независност, али уз услов да Борис Тадић буде изабран за председника Републике Србије, односно да представници амбасаде САД и оних који су владали САД убеди Албанце да независност прогласе тек после избора Бориса Тадића? Тражим да ми се одговори да ли су те „Викиликс“ депеше тачне и да ли наше службе и наша Влада располажу

истим или сличним информацијама. С обзиром на то да се то и десило, Борис Тадић је, пре него што је побегао у Румунију, дао заклетву 15. фебруара 2008. године, а Албанци су по договору који су Јеремић и Тадић имали са САД, преко њихове амбасаде независност прогласили 17. фебруара. Дакле, по самим датумима се види да депеше „Викиликса“ које су објављене и те како имају упориште у пракси. То је прво питање.

Друго питање односи се на Тужилаштво, да ми Тужилаштво одговори, по могућству Загорка Доловац, да ли је тачно да је Бисерка Живковић 2011. године примљена на место секретара Тужилаштва за ратне злочине без неопходних услова и неопходне спреме. Дакле, није имала правосудни испит, што је био услов, и није имала осам година радног искуства у правосуђу, што је такође био услов. Да ли је тачно да је правосудни испит стекла тек 2012. године помоћу госпође Маловић, али је примљена после 2011. године и није имала осам година радног искуства у правосуђу, већ је дошла из предузећа које се бавило производњом грожђа и вина. То је друго питање које ја постављам.

Треће питање – шта ће Влада и Скупштина учинити поводом политичког процеса који се води против мене у Првом основном суду за речи изговорене за говорницом Народне скупштине, по приватној кривичној тужби Саше Радуловића, кога ја овде као појаву називам Саша Крадуловић компани? Дакле, приватна кривична тужба је за речи изговорене за говорницом, а члан 103 Устава каже – народни посланик не може бити позван на кривичну или другу одговорност за изнето мишљење на седници Народне скупштине. Пошто сам једини државни европски парламентарцац против кога се овакав процес води, ја питам Владу, питам Министарство правде – шта ће предузети поводом тог случаја, јер се не суди мени, драга господо народни посланици, суди се слободи говора?

И још нешто, шта ће бити предузето поводом тога што ми је тужба достављена на латиници, а на мој захтев да ми се уреди и достави на ћирилици судија Првог основног суда је рекао да он мисли да ја немам право на ћирилицу и да то што пише у Уставу он мисли сасвим другачије?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Александар Шешел.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР ШЕШЕЉ: Даме и господо народни посланици, свака власт од 5. октобра до данас је апсолутно посвећена европским интеграцијама Србије, а са тим питањем је нераскидиво повезано питање Косова и Метохије које треба да се реши на српску штету. Ми преговарамо већ 20 година у разним форматима, а конкретног прогреса у тим преговорима нема.

На Косову и Метохији, откад је Косово и Метохија међународни протекторат, за безбедност треба да буде задужен КФОР, а видели смо прво 2004. године, 17. марта, да тај КФОР није урадио ништа док су спаљиване

српске куће, манастири а Срби протеривани са Косова. Јуче смо такође видели да је КФОР пустио албанске терористе да дивљају на северу Косова.

Мене занима шта су конкретни напреси у овом бриселском дијалогу, шта је оно што смо ми у томе добили, пошто можемо да видимо контрадикторне ставове неких од челника Европске уније, НАТО-а и српских званичника.

На пример, 19. јануара 2017. године шеф српске дипломатије Ивица Дачић тврдио је да оружане снаге не могу на север Косова и Метохије и да се поштовање договора из Брисела постигнутих на високом нивоу подразумева, без обзира на то да ли су били преговори усмени, тј. да није било споразума и да оружане и безбедносне снаге не могу да долазе на север Косова, а поштовање договора постигнутих на високом нивоу се подразумева, без обзира на то да ли су усмени. Апсолутно је небитно да ли је усмено, писмено, са печатом или без њега, на салвети или хартији, то је рекао шеф српске дипломатије о томе да ли косовске специјалне полицијске снаге РОСУ могу да се појављују на северу Космета и да ли постоји о томе усмени или писмени споразум. А према званичницима НАТО-а, Бриселски споразум из 2013. године – косовске власти не морају од КФОР-а да траже одобрење за упућивање полицијских снага широм Косова и Метохије.

Дакле, шта смо ми то постигли и шта смо ми договорили ако имамо у виду оно што се десило јуче у Митровици?

Имам питање за председника Републике Александра Вучића председника Владе Ану Брнабић и председницу Парламента Мају Гојковић – када ће Народна скупштина да закаже заседање на којем ће се расправљати о учлањењу Републике Србије у Организацију договора о колективној безбедности, у војни савез на челу са Руском Федерацијом?

Од 2013. године Република Србија има статус посматрача. Због наше безбедности је важно да ми у ОДКБ имамо пуноправно чланство, зато што се показало да не можемо да верујемо ни преговорима у Бриселу, ни званичницима Европске уније, ни командантима КФОР-а, ни командантима НАТО-а. Српски народ на Косову и Метохији је угрожен и ми смо то могли да видимо јуче. Шта год ја мислио о Марку Ђурићу, он је јуче представљао Владу Републике Србије и понижење је и срамота да се онако понесу према било ком функционеру или службенику Владе Републике Србије, пошто је то увреда за Републику Србију.

Ми треба да бринемо о нашој безбедности, треба да јачамо свој положај како не би више смело да нам се догађа оно што се десило 2004. године, 17. марта, и оно што се десило јуче у Митровици. Требало би да схватимо више, Европска унија као таква је признала тзв. Косово, чим води преговоре са њима о учлањењу, чим потписује Споразум о стабилизацији и придруживању. И како може да буде објективан посредник неко ко признаје независно Косово? Треба да вратимо преговоре под окриље Савета безбедности Уједињених нација, јер тамо имамо јаку заштиту Руске

Федерације и Народне Републике Кине у Савету безбедности, и тамо треба да разговарамо о Косову под окриљем Резолуције 1244. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Ђорђе Милићевић.

Изволите.

ЂОРЂЕ МИЛИЋЕВИЋ: Захваљујем, господине председавајући.

Даме и господо народни посланици, у име Посланичког клуба Социјалистичке партије Србије обраћам се Министарству правде, надлежним правосудним институцијама у Србији, заправо захтевамо као посланички клуб од надлежних правосудних институција у Србији да у складу са законским овлашћењима утврде кривичну одговорност свих оних који су на бахат и бруталан, безобзиран начин извршили насиље над недужним и голоруким грађанима који живе на простору Косова и Метохије и сматрају Србију својом државом, да утврде кривичну одговорност за све оне који су на безобзиран и бахат начин учествовали у отмици директора Владине канцеларије за Косово и Метохију, Марка Ђурића.

Са оружјем и дугим цевима на голоруки српски народ – велика храброст, али сложићете се са мном, није јуче демонстрирана сила. Јуче је на овакав начин демонстрирано насиље и ово јуче је била демонстрација немоћи. Ми сматрамо да је председник Републике Србије изашао са јасним ставом, са јасном поруком да је Србија показала како реагује озбиљна држава која жели да сачува мир, озбиљна држава која жели да сачува стабилност и спречи дестабилизацију.

Потребна је пре свега мудрост, хладна глава приликом доношења одлука, јер ово није дневнополитичка тема. Ово је питање које се тиче будућности Србије. Достојанствена и, рекао бих, мирна реакција Србије не значи да се Србија уплашила и не значи да је Србија слаба, већ супротно, значи да Србија уместо сукоба, уместо да на насиље одговара насиљем, разговара да бисмо имали будућности.

Оваква реакција показује спремност да Србија да одговоре на тешка питања. Оваква реакција показује спремност Србије да одбрани националне и државне интересе на простору Косова и Метохије и Србија ће умети да сачува свој народ на простору Косова и Метохије.

Србија је ушла у бриселски процес да би решила нека кључна питања, да бисмо дошли до трајно одрживог компромисног и правичног решења које ће бити прихватљиво за обе стране, а не да би била понижена и не да би била потцењена. Не постоји примамљива понуда и повластица зарад чега ће се Србија одрећи Косова и Метохије и прихватити независност Косова и Метохије. Лицемерно је да од нас било ко тако нешто очекује од стране међународне заједнице.

Наравно, не сме изостати и осуда ЕУ. Не сме изостати и осуда САД за терор, за злостављање које је јуче претрпео директор Владине Канцеларије

за КиМ, Марко Ђурић, терор који су претрпели грађани који живе на простору Косова и Метохије и сматрају Србију својом државом.

Саслушао сам све колеге који су данас постављали питања и говорили на ову тему. Осврнућу се на констатацију само једног колеге, а и господин Ристичевић је поставио нека питања која иду у том правцу и мислим да одговор на та питања најбоље говори о њима. Једино чега су се досетили у овом тешком тренутку су биле оставке. То само говори о њима, а не о озбиљном и одговорном ставу Владе Републике Србије и председника Србије. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Горан Пекарски.

ГОРАН ПЕКАРСКИ: Хвала, председавајући.

Хтео сам да поставим два питања. Прво питање премијерки Владе Републике Србије, госпођици Ани Брнабић, а друго питање Министарству унутрашњих послова и Министарству правде у вези с афером која је настала после реконструкције Булевара краља Александра и истрагом утврђене штете нанесене буџету од 642.333.856,52 динара, а све се то дешавало за време администрације господина Драгана Ђиласа.

Да се вратим прво на прво питање и да поставим премијерки питање – када можемо очекивати прве позитивне помаке после историјске одлуке председника Републике Србије и председника Српске напредне странке, господина Александра Вучића, да се објави рат белој кући и да се побољша наталитет, да се крене у спас породице, да се крене у спас нације, да се крене у спас Србије? Сви они који су искористили своје право и слободу, а то у демократској држави као што је Србија имају право да ураде, и упутили критике на основу једне такве историјске одлуке председника Вучића, морам да кажем да су таквом одлуком себе сврстали на ону страну и показали да су они против породице и против побољшања наталитета и против спаса Србије.

Да ли они то раде из личне немоћи, беса што се они тога нису сетили раније или раде из личног анимозитета према Александру Вучићу, или можда раде по задатку, не знам, то ће они да одговоре, али видим да су и синоћ неки имали задатак или су прижељкивали да виде Србију на коленима, да виде Србију бачену на под. Али мудро политиком Владе Републике Србије, руководства државе Србије, Александра Вучића и свих коалиционих партнера у Влади, синоћ је спречен већи сукоб.

Морам да кажем да се варају сви они који су синоћ прижељкивали и који су видели и помислили да је господин Ђурић понижен. Иако је био савијен, иако су га водили као разбојника они терористи из УЧК или ОВК, како год да се зову те терористичке организације на Косову, он никада није био усправнији и никада није био виши и док су му ти трговци органима гурали главу ка земљи, ја вам морам рећи да ја његову главу никад нисам видео узвишенијом и никад нисам видео поноснијом. Он је синоћ био симбол

опстанка српског народа на Косову и Метохији и то тако морамо и да доживимо сви као нација. Сви они искривљени менталитети и карактери који су синоћ у поданичком заносу гледали отворених уста и отворених очију ка својим менторима, шиптарско-западним менторима, и који су молили за део крвавог колача уколико дође до неког хаоса на Косову и Метохији, морају да схвате и да чују речи председника Републике Србије, Александра Вучића, да је Србија одговорна држава и да ће доносити одлуке хладне главе. Ја сам своју главу охладио, а онима који верују у све оно супротно поручујем данас одавде, онако у жаргону – о'ладите, бре, мало.

Сад бих се вратио на оно друго питање које сам хтео да поставим Министарству унутрашњих послова, а у вези с нестанком 642.333.856,52 динара, како је истрага утврдила, и како је истрага исто утврдила да је извођач радова у тој афери фирма, после реконструкције Булевара краља Александра, противправно узела и присвојила противправну добит од 130.000.000, постављам питање – где је завршило 512.000.000 динара за време одговорности господина Драгана Ђиласа?

Године 2009. расписана је јавна набавка и одвојено милијарду и сто милиона за реконструкцију Булевара. Сви понуђачи су знали да је милијарду и сто одвојено, осим једне фирме, која је очигледно знала да је много више пара одвојено јер је стигао кредит од 600 милиона, односно шест милиона евра. И наравно, можете замислити, та фирма је дала понуду од милијарду и 700, скоро 60% већу понуду је дала од других и, наравно, добила је тај посао.

Уговор је потписан 31. децембра, неколико сати пре дочека Нове године и, наравно, друге фирме нису по Закону о јавним набавкама обавештене да је уопште одлучено ко је добио посао, него су девет дана касније добиле обавештење да је истекао рок од осам дана за жалбу.

Када су Драгана Ђиласа питали зашто је прекршио Закон о јавним набавкама, он је одговорио да Закон о јавним набавкама није ни примењиван, него да је примењивано неко, како се сећам, правило у пословању кредитора и на тај начин је суспендовао закон Републике Србије. Можда је то тај неки *lex specialis* који господин Живковић нама сваки пут овде спочитава када год ради допуну дневног реда.

То је питање на које морамо да одговоримо. Немам више времена, захваљујем се, председавајући, неки други пут ћу.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Ђорђе Милићевић): Захваљујем.

Пошто се више нико од председника, односно овлашћених представника посланичких група не јавља за реч, настављамо са радом.

Обавештавам вас да су спречени да седници присуствују следећи народни посланици: др Иван Бауер и др Милорад Мијатовић.

Настављамо рад.

Прелазимо на тачке 1–5 дневног реда (заједнички начелни претрес):

– ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О НАЦИОНАЛНОМ ОКВИРУ

КВАЛИФИКАЦИЈА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ,

- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О УЏБЕНИЦИМА,
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ПРОСВЕТНОЈ ИНСПЕКЦИЈИ,
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ЕЛЕКТРОНСКОЈ УПРАВИ,
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О НАЦИОНАЛНОЈ ИНФРАСТРУКТУРИ ГЕОПРОСТОРНИХ ПОДАТАКА.

Сагласно члану 90 став 1 Пословника Народне скупштине, обавештавам вас да су позвани да данашњој седници присуствују: проф. др Зорана Михајловић, потпредседник Владе и министар грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Младен Шарчевић, министар просвете, науке и технолошког развоја, Бранко Ружић, министар државне управе и локалне самоуправе, проф. др Владимир Цамић, државни секретар у Министарству просвете, науке и технолошког развоја, Анамарија Вичек, државни секретар у Министарству државне управе и локалне самоуправе, Александра Дамјановић, државни секретар у Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, доц. др Бојан Тубић, помоћник министра просвете, науке и технолошког развоја, Наталија Павловић Шиниковић, помоћник министра државне управе и локалне самоуправе, Весна Недељковић, вршилац дужности помоћника министра просвете, науке и технолошког развоја, Јасмина Јовановић, вршилац дужности помоћника министра просвете, науке и технолошког развоја, Јованка Атанацковић, вршилац дужности помоћника министра грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Борко Драшковић, вршилац дужности директора Републичког геодетског завода, Саша Ђуровић, начелник одељења за развој и примену информационих технологија у Републичком геодетском заводу, Ђорђе Ђоковић, посебни саветник министра државне управе и локалне самоуправе, Александар Марковић, шеф Одсека за правне послове у Министарству просвете, науке и технолошког развоја, Гордана Зорић, шеф одсека за информатику и сарадњу у Републичком геодетском заводу, Гордана Радовановић, руководилац групе у Сектору за инспекцијске послове у Министарству просвете, науке и технолошког развоја, Светлана Јовановић, виши саветник Јединица за имплементацију стратешких пројеката Кабинета председника Владе, Дарко Вучетић, виши саветник у Републичком геодетском заводу и Милан Јосимов из Министарства државне управе и локалне самоуправе.

Молим посланичке групе, уколико то већ нису учиниле, да одмах поднесу пријаве за реч са редоследом народних посланика, члан 96 став 4 Пословника о раду Народне скупштине.

Сагласно члану 157 став 2 Пословника Народне скупштине, отварам заједнички начелни претрес о Предлогу закона о националном оквиру квалификација Републике Србије, Предлогу закона о уџбеницима, Предлогу закона о просветној инспекцији, Предлогу закона о електронској управи и Предлогу закона о националној инфраструктури геопросторних података.

Да ли представници предлагача желе реч? (Да.)

Реч има најпре министар Младен Шарчевић.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Поштовани председавајући, поштовани народни посланици, имамо три закона који чине један јединствен сет који има за циљ да у овом делу школске године допринесе развоју квалитетнијих уџбеника и реши нека питања која претходни закон није могао, затим да дођемо до закона о националном оквиру квалификација, који подуго траје, обавештен сам да се једну деценију већ крчка, а с друге стране, то нам је јако важно јер је то сет закона који са системским законима о образовању које смо усвојили у овом дому чини јединствену целину и омогућава да се користе средства ЕУ везана за даљу реформу образовања. Ту су у питању и мањинске групе, у питању је инклузија Рома, као и низ других важних питања, и то су значајна средства која су позната јавности која се овим законом дотичу.

Рећи ћу још само пар реченица, да вас не задржавам. У оквиру јавне расправе после готово читаве деценије биће на разматрању закон којим треба да решимо институционално уређење система квалификација које се стичу не само кроз формално образовање него и кроз неформално образовање. Законом се омогућава лакша мобилност радне снаге и примена концепта доживотног или целоживотног или, како год га ко звао, учења до краја живота, што би рекли.

Први пут се дефинишу институционални оквири из света образовања за учешће привреде у креирању квалификација. Република Србија добија национални оквир квалификација који је у потпуности усклађен са Европским оквиром квалификација, или ЕОК-ом, чиме се испуњава једна од важних обавеза државе на путу ка ЕУ и обезбеђује секторска буџетска подршка од 27,4 милиона евра. Ту има још низ тема, видећете кроз расправу, али ове су суштински најбитније.

Оно што је везано за закон о уџбеницима, према нацрту овог закона уџбеник је основно дидактичко обликовно наставно средство које у било ком облику или медију може се користити у образовно-васпитном раду у школи за стицање знања, вештина и формирање ставова, за подстицање критичког мишљења, унапређивање функционалног знања и развој интелектуалних и емоционалних карактеристика ученика и полазника, чији су садржаји утврђени планом и програмом наставе и учења који је одобрен у складу са овим законом. Овакво дефинисање уџбеника омогућава процес дигитализације наставног садржаја и доношење једне мале стратегије коришћења дигиталних уџбеника као целине или као делова уз постојеће.

У току је доношење стандарда за дигиталне уџбенике, а донете су и измене плана уџбеника. Ово решење би значило јефтиније, праведније, доступније образовање за све ученике и, наравно, занимљивије и функционалније, и довело би до унапређивања ученичких компетенција. Такође, претпостављена су решења и прецизирани рокови за подношење и одобравање уџбеника, што убрзава одређене процесе и чини их ефикаснијим, као и могућност набављања уџбеника преко школе, односно преко ђачке

задруге, што би укинуло једно сиво тржиште, разне посреднике који утичу знатно на цену уџбеника. Ово би знатно, формирањем цене уџбеника, омогућило јефтинију причу.

Укида се постојећи проценат који ће довести до укрупњавања тржишта, да многи мали издавачи могу да прођу. Досада је цензус био на 5%, тиме смо многе довели у лошу позицију. Овако ће конкуренција бити и квалитетнија и већа. Циклус трајања уџбеника који је претходним законом предвиђен на три године због краћења рока и због измена наставних планова и програма и због реформе у циклусима први и пети и први средње и гимназије продужен је зато на четири године и он чини ону врсту ефикасности породици и значајан је за кућни буџет. Предвиђено је формирање организационе јединице Завода за уџбенике, тзв. Центра за нискотиражне уџбенике.

Тиме решавамо један велики проблем који се увек постављао као озбиљно питање, а то су уџбеници за посебне групе, за националне мањине, за средње школе где су мали тиражи, говоримо о средњим стручним школама са малим бројем ученика, тако да ту решавамо питање прилагођених уџбеника за децу која имају одређене посебне потребе, да ли је то Брајева азбука, да ли су сви други разлози и ту је оригинално решење стављено да би се кроз тај центар сваки од издавача обавезао да од свог прихода, 2% од нето добити, мора уложити у Центар. Не мора више по сваку цену он радити, значи, радиће то Завод, али смо насигурно да ће уџбеници бити присутни у јавности, да ће бити готови и велике су, драконске казне замишљене за неког ко то неће испунити. Тако да смо тиме добили један битан ресурс који нисмо имали досада.

Укидају се листе оцењивача уџбеника на досадашњи начин. Јасно се прецизира ко може бити предлагач како би се избегао сукоб интереса и сам процес био што транспарентнији. Има ту још низ детаља, о чему ћемо расправљати.

Последњи закон с наше стране, из нашег министарства, у сету просветних закона, јесте и о просветној инспекцији. Иако генерално постоје закони везани за инспекцију, што и колега Ружић зна и у договору са његовим министарством ми смо сматрали да је потребно донети макар и мали посебан закон док се у једној каснијој фази овај закон не утопи у системске законе о образовању.

Јако много простора решава просветна инспекција. Просто, јако различитих области има које су растрзане на разне законе, о предшколском, о основном, о средњем, о дуалном, о високом, о заводима које такође треба надzirати, о разним другим видовима, о ученичком, студентском стандарду, уџбеницима и свим другим стварима. Врло је разноврсна лепеза онога што мора да се ради.

Досада је доношење овог закона требало да уреди и тачан и јасан посао и опис инспекцијског надзора и послове самих просветних инспектора,

да учини доступнијим и мрежу инспектора на локалу, јер знате да је већ овај посао једним делом и пренесен на локалну самоуправу, негде је то у функцији града и, наравно, поверен је посао покрајинским властима, тако да ту има доста потребе да се утиче.

Рећи ћу вам да смо дошли до тога да негде одласцима у пензију читаве општине или чак окрузи падају на једног просветног инспектора, па чак и ниједног а онда, ако је требало шест да буде, онда смо стварно у проблему. Тако да се овде прописује и та мрежа и све оно што је јако битно за запошљавање инспектора. Такође је досада направљена скоро немогућа процедура. Онда, ако хоћемо и да редизајнирамо то тело, скоро долазимо до ситуације да не можемо никога запослити.

Тако да су то све врло важна питања да би наш систем даље функционисао и да бисмо овим сетом закона наставили да радимо од 1. септембра планиране реформе. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, министре Шарчевићу.

Реч има министар Бранко Ружић.

Изволите.

БРАНКО РУЖИЋ: Хвала.

Поштовани председавајући, поштовано председништво, даме и господо народни посланици, задовољство ми је да данас имам прилику да вам представим два веома значајна предлога закона – закон о електронској управи и закон о националној инфраструктури геопросторних података.

Закон о електронској управи практично каналише један преображај државне управе у сервис грађана започет усвајањем и применом Закона о општем управном поступку, као темеља поступања јавне управе у Републици Србији. Циљ законског текста који је пред вама данас јесте да се јавне услуге у што већој мери пружају и користе посредством интернета, применом информационо-комуникационих технологија, преко националног портала е-Управе и других портала, како би се олакшала комуникација грађана са администрацијом.

Компликоване управне поступке могуће је додатно поједноставити и убрзати коришћењем информационих технологија. Уз комплетне, јасне и на интернету лако доступне услуге, развојем електронских сервиса обезбедиће се висок ниво софистицираности услуга и тиме остварити ефикасна електронска управа. Смањењем дужине трајања поступака и папирологије штеде се и време и људски ресурси и ствара се могућност алокације и ефикасније употребе ових ресурса. Повезивање различитих система доводи до боље системске контроле администрације и смањења грешака при решавању захтева.

Повећање задовољства грађана услугама које јавна управа пружа захтева и унапређење сарадње свих органа, институција и установа. Тренутно већина институција, у зависности од воље и међусобног договора, сама дефинише правила игре и оцењује коју документацију је потребно

предати, што доводи до неуједначености у поступању. Референти занемарују могућности коришћења нових технологија тумачећи да постојећи прописи не препознају електронску размену података. Због тога је било неопходно дефинисати правила која ће важити у електронском окружењу како би службеницима дали прецизно уређен начин на који ће решавати поступке. На овај начин боља управа ће свакако боље бринути и о грађанима.

Дигитализацијом, као једним од приоритета Владе Републике Србије, модернизује се начин рада администрације и подиже квалитет на ниво земаља са најбоље реализованим сервисима електронске управе, што свакако потврђује и прошлонедељна награда за најбољи пројекат у 2017. години у овој области. Уједињене нације, ОЕЦД, Савет Европе и друге међународне организације већ се дуже време баве различитим аспектима електронске управе, њеним концептима, предностима, баријерама и изазовима. Предлог закона који је данас пред вама управо даје одговор на принципе које је предвидела и Европска унија, као што су оријентисаност ка кориснику, ефективност и ефикасност, поједностављење процедура и пропорционалност, безбедност и приватност, транспарентност и доступност, отвореност и поновна употреба података.

Све наведено можемо приказати на једном примеру као што је рођење детета. Наравно, предиван догађај за родитеље, који захтева упуштање у више процедура – упис детета у матичну књигу рођених и књигу држављана, пријава пребивалишта, пријава у централни регистар обавезног социјалног осигурања ради остваривања здравствене заштите и остваривања права на одређене накнаде, на пример родитељски додатак. Овим поступцима испуњавају се услови за остваривање бројних других права, с обзиром на то да се рођење детета дешава у здравственој установи и потребно је повезати сва породилишта у централни систем и поједноставити, интегрисати све поступке у један. Због тога је неопходно да држава управо упис у основне регистре успостави систематски. Начин на који ће то бити урађено омогућиће другим државним органима и локалним самоуправама да ове процедуре користе и за друге услуге.

Нема разлога да се системи повезују појединачно од случаја до случаја, од услуге до услуге. Потребно је да једном успостављен сервис буде доступан читавој администрацији, како на централном, тако и на локалном нивоу. Управо на тај начин током 2016. године решен је поступак пријаве рођења детета преко националног портала е-Управа, спровођењем пројекта „Бебо, добро дошла на свет“ који је ових дана донео још једну могућност за родитеља, а то је остваривање права на родитељски додатак.

Размена података из различитих база на примеру једног животног догађаја показује колико је једноставно успоставити сарадњу неколико институција. Укупан број пријава које су досада послате електронским путем из болнице је 91.876, што говори о великом интересовању родитеља који шаљу јасну поруку да захтевају да држава преузме на себе терет

администрације и да дозволи у овом случају родитељима, којима је ово врло важан тренутак за њихову породицу, да време усмере на принову.

Постојање јединственог шалтера какав је национални портал е-Управе већ је Србију подигло на лествици добре управе која користи технологију за успостављање лагодније и ка кориснику усмерене управе, односно управе која разуме и прати потребе грађана и привреде. Међутим, коришћење електронске управе у Србији није заживело у довољној мери управо због нејасних правила игре. Због тога је било неопходно уредити питање инфраструктуре неопходне за несметан рад управе, начин на који се органи повезују, како воде евиденцију у електронском облику, како се предају документа и врше доставе и сва друга питања која су се досада стихијски решавала од случаја до случаја.

Неопходно је константно радити на промени свести и едукацији запослених у администрацији у коришћењу електронских система и одредби које инсистирају на управи у којој грађанин више није курир, већ клијент чије је задовољство најважније.

Упис детета у предшколску установу – услуга је намењена родитељима који више не морају да обилазе вртиће и предају папире већ имају могућност да електронским путем поднесу захтеве и на крају уписа буду поруком обавештени да ли је дете уписано или не. Наведена ситуација је добар пример када више органа одлучује о једном праву, односно пружа једну услугу, упис детета у предшколску установу.

Утврђивање чињенице врши се приликом пријаве тако што систем проверава из различитих евиденција све оно што је релевантно за упис. То значи да родитељ више не мора да доноси извод из матичне књиге рођених за себе и сву децу, као и уверење о пребивалишту и друге неопходне потврде. Ипак, ова услуга заживела је тек у неколико градова у Србији управо из разлога неусклађености процедура од општине до општине и недостатка инфраструктурних ресурса као што је довољан број рачунара, приступ интернету и сертификати запослених у управи.

Начин на који ће ови ресурси бити коришћени дефинисан је управо у закону о електронској управи. Електронска управа има за циљ да ослободи грађане бриге око процедура код кога и на који начин могу остварити своја права. Размена података и провера чињеница неопходних у поступцима кључна је за успостављање јавне управе која поштује основна начела и одредбе новог Закона о општем управном поступку, који прокламује даљи развој електронске комуникације између управе и грађана.

Свесни значаја успостављања брзе и сигурне размене података у чињеницама о којима се води службена евиденција и потребе да се прекине са праксом оптерећивања грађана да изнова доносе документа којима доказују чињенице о којима држава већ води евиденције, јуна 2017. године успоставили смо информациони систем е-ЗУП на порталу е-Управа.

Користећи постојеће капацитете и архитектуру портала е-Управа повезано је седам органа дакле, Министарство државне управе и локалне самоуправе, Министарство унутрашњих послова, Национална служба за запошљавање, Централни регистар обавезног социјалног осигурања, Министарство финансија, Пореска управа Републике Србије, Републички фонд ПИО Републике Србије и Републички геодетски завод, који поседују кључне податке који се односе на личне статусе грађана и на основу којих је пре увођења ових система само у једној години издато преко седам милиона уверења, потврда, извода са органима који те податке користе како би непосредно одлучивали о правима грађана.

У овом тренутку око 200 органа, међу којима су јединице локалне самоуправе, центри за социјални рад, образовне институције, бројни државни органи, извршило је преко 140.000 упита, што практично значи да се нису обраћали дописима једни другима како би утврдили чињенице већ су једним кликом дошли до података.

Обим коришћења информационог система е-ЗУП шири се сваким укључивањем органа. Оптимизација процедура подразумева минималне измене појединих прописа. Неопходно је прилагодити електронске евиденције, односно базе података за размену података и повезивање преко националног портала е-Управе и других портала као што је национални портал геопросторних података о којем такође данас говоримо.

Многи су примери примене информационих технологија у циљу пружања квалитетних услуга грађанима и представницима привреде, па је тако јануара 2016. године у Србији уведен електронски систем издавања дозвола за градњу. У области издавања дозвола Србија је ушла у првих десет земаља света и то је уједно најбољи резултат и највећи напредак који смо остварили ове године.

Од 2015. године до данас са грађевинским дозволама Србија је прескочила 176 земаља и померила се са зачеља у сам врх листе. С обзиром на то да је уведени систем у потпуности другачији од система који је постојао до тада, било је неопходно пружити подршку како обрађивачима тако и подносиоцима захтева. У периоду од јануара 2016. године до децембра 2017. године уз подршку НАЛЕД-а обучено је преко 4.500 корисника система за електронско издавање дозвола за градњу.

Организацијом поменутих обука и менторних посета постављен је темељ одрживе и успешне реформе система издавања грађевинских дозвола. Резултат увођења оваквог система јесте да је до 1. јануара 2018. године поднето 131.593 захтева од којих је решено 124.603. Сомбор, Шабац, Крушевац, Чачак, Краљево, Свилајнац, Бечеј, Сопот, Темерин и Неготин најефикасније су локалне самоуправе које имају преко 90% позитивно решених пријава и готово 100% решених предмета.

Интегрисани здравствени информациони систем Републике Србије представља централни електронски систем у коме се чувају и обрађују сви медицински, здравствени подаци пацијената, подаци здравствених радника и сарадника, подаци здравствених установа, здравствене интервенције, подаци електронских упута и електронских рецепата, подаци о заказивању за специјалистичке прегледе и дијагностичке процедуре и хируршке интервенције. Овим системом омогућено је лакше и боље планирање у области здравствене заштите и стварање бољих здравствених политика увођењем интегрисаног здравственог информационог система. Применом система повећава се квалитет услуга пацијената, повећава се транспарентност информација, повећава се благовремено извештавање пацијената и шире јавности, обезбеђује се транспарентан и објективан став према пацијентима и побољшава приступ здравственим установама смањењем времена чекања на преглед.

Тренутно је у пилот-фази увођење електронског дневника, који је већ пуштен у неколико стотина школа широм Србије, и овај пројекат је основ за развој информационог система образовања који би требало да омогући праћење ученика од уписа у предшколско до завршетка његовог школовања. Такође се тренутно развија јединствени информациони систем за све инспекције, е-Инспектор, чији је основни циљ постизање већег нивоа ефикасности и ефикасности инспекцијског надзора у Републици Србији. Систем е-Инспектор подржава функционалност на следећим нивоима – на нивоу пословног субјекта, субјеката надзора, применом система самопроверавања ради подизања знања и свести о потреби примене прописа на нивоу инспектора, ефикасну примену инспекцијског искуства, организацију посла и примену управљања ризицима ради постизања оптималног нивоа ефикасности и квалитета инспекцијског надзора; на нивоу инспекција оптимално управљање инспекцијским ресурсима применом планирања на основу управљања ризицима и праћење инспекцијског надзора у реалном времену; на нивоу инспекцијског система ефикасну координацију инспекција применом синергетских ефеката инспекцијског система путем профилисања и овлашћивање инспектора за више звања и планирања заједничких инспекцијских надзора, те обезбеђење континуираних тренинга и развоја капацитета инспектора; на нивоу државе примену повратне спреге у смислу унапређења прописа и смањења административних баријера у вези са деловањем инспекција, коришћењем базе знања о инспекцијском надзору; на нивоу грађана повећање транспарентности примене инспекцијског надзора.

Што се тиче закона о националној инфраструктури геопросторних података, дакле она представља интегрисани систем геопросторних података који омогућава корисницима да идентификују и приступе просторним информацијама добијеним из различитих извора од локалног преко националног до глобалног нивоа на свеобухватан начин. Национална

инфраструктура представља оквир унутар кога се развија политика широког коришћења геоинформација, смањују административни трошкови и спречава дуплирање послова на њиховом обезбеђивању. Основни циљеви који се испуњавају доношењем овог закона су креирање националне инфраструктуре за обезбеђивање геоинформација за јавни сектор, привреду и јавност уопште; обезбеђивање размене квалитетних, стандардизованих и интероперабилних скупова просторних података и сервиса заснованих на сарадњи унутар геосектора; ефикасна и исплатива размена информација између јавног и приватног сектора коришћењем заједничких просторних података кроз сервисе који гарантују доступност, квалитет и ажурност. Такође, креирање оквира за подршку развоја националног информационог друштва и међународне сарадње засноване на савременим иницијативама и учешћу у актуелним европским пројектима.

Циљ успостављања националне инфраструктуре геопросторних података је креирање заједничког националног оквира ради размене просторних информација између јавних институција и веће могућности за јавни приступ просторним информацијама, чиме се обезбеђује доступност, квалитет и ефикасније коришћење и размена просторних података на националном и међународном нивоу. Успешно успостављена национална инфраструктура геопросторних података је битан ослонац за развој е-Управе и представља оквир унутар кога се развија политика широког коришћења геоинформација, смањују административни трошкови, спречава умножавање послова. Национална инфраструктура геопросторних података, такође, употпуњује међународну мрежу сервиса, при чему је нарочито важна сарадња на европском нивоу у области геоинформација.

У процесу приступања Републике Србије ЕУ у оквиру Поглавља 27, које се односи на животну средину, Република Србија се обавезала на имплементацију *Inspire* директиве и Законом о националној структури геопросторних података у потпуности се преноси ова директива у национално законодавство. Законом се, дакле, ствара правни основ за доношење подзаконских аката који заједно са законом чине правни оквир за потпуну имплементацију *Inspire* директиве у национално законодавство која се мора извршити у прописаном року као услов за приступање Србије ЕУ. Доношење закона је неопходно због тога што је националним програмом за усвајање правних тековина ЕУ за период до 2018. године предвиђено доношење овог закона у првој половини претходне године.

Доношење овог закона допринеће побољшању и позиције Републике Србије на ранг-листи Светске банке у условима пословања, дакле на Дуинг бизнис листи, као што је и предвиђено програмом за унапређење позиције Републике Србије на ранг-листи Светске банке, а у условима пословања за период 2017–2018. године. Наиме, примена овог закона је једна у низу мера којима ће се до краја 2018. године, како се процењује, значајно смањити време трајања поступка укњижбе имовине са 21 на пет дана, уз смањење

трошкова са 2,8% на 2,5% вредности имовине и броја неопходних процедура са шест на три. Инвеститори ће лакше и брже долазити до информација о положају, облику и површини парцеле, као и могућности градње на истој.

Инфраструктура геопросторних података се успоставља поштовањем следећих принципа: податке треба прикупити једном и одржавати на нивоу где се то може радити најефикасније, треба омогућити комбиновање континуираних просторних података из различитих извора, поделити их између корисника и апликација, омогућити да информације прикупљене на једном нивоу буду подељене на различитим нивоима. Просторни подаци потребни за ефикасно управљање не би смели бити доступни само уколико је ограничено њихово масовно коришћење. Потребно је омогућити лако проналажење доступних просторних података, процену да ли су погодни за употребу и остварење циља и услове за њихово добијање и коришћење. Географски подаци треба да буду једноставни за разумевање и интерпретирање, пошто ће бити документовани на одговарајући начин, те се могу представити у одређеном контексту који ће бити прилагођен да одговара корисницима.

Примена овог закона ће свакако директно утицати на државне институције, организације као субјекте који су задужени за прикупљање, израду, одржавање, коришћење и испоруку стандардизованих података и сервисе и посредно на привреду и грађане Републике Србије као кориснике. Законска решења ојачаће и унапредиће везу између приватног и јавног сектора путем међусобне сарадње и размене геопросторних података. Такође, законска решења ће побољшати управљање природним и земљишним ресурсима, која ће ићи у прилог стратегијама које су од утицаја на друштво у целини. Применом овог закона ће се обезбедити ефикасно коришћење и обезбеђивање геопросторних података, што знатно доприноси не само држави, већ и грађанима и привреди. Примена овог закона ће обезбедити финансијске уштеде тако што ће елиминисати дуплирање података и послова у државној управи, обезбеђујући при том ажурност геопросторних података. Такође, сви подаци на националном нивоу ће бити стандардизовани, хармонизовани, што ће поспешивати њихово коришћење. Стандардизовани веб-сервиси су најмодернији и најефикаснији начин размене и коришћење геопросторних података. Анализа стања геосектора је показала да су неке од најважнијих слабости у овој области неажурност података, неусклађеност података, хетерогеност система информационе технологије, умножавање напора и трошкова, недовољно коришћење стандарда и слаба приступачност. Применом овог закона ће се отклонити и ови недостаци.

Свакако је такође значајно да ће закон омогућити развој и привредне активности на више начина. Модеран начин дистрибуције стандардизованих, ажурних и квалитетних просторних података омогућиће њихово коришћење у различитим окружењима, што ће допринети развоју тржишта

информационих технологија. Применом овог закона повећаће се примена просторних података и развој производа са додатом вредношћу. Такође, инвеститори ће лакше и брже долазити до информација о положају, облику и површини парцеле, као и могућности градње на истој, као и пратећих информација од важности за доношење одлуке.

На крају бих заиста истакао да и поред можда језика, који понекада јесте, не бих рекао бирократизован али свакако у великој мери технички и понекад изазива и отпор у читању, ипак сматрам да су ова два закона од великог значаја јер уводе ред у систем и у функционисање свих надлежних државних органа и сматрам да ћемо свакако и у расправи чути надам се и веома конструктивне предлоге које ћете имати прилику да исказете, а надам се да ћемо у дану за гласање имати ту част да Народна скупштина изгласа и закон о електронској управи и закон о националној инфраструктури геопросторних података. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, министре Ружићу.

Да ли известиоци надлежних одбора желе реч? (Да.)

Реч има господин Зукорлић као представник надлежног одбора.

Изволите.

МУАМЕР ЗУКОРЛИЋ: Даме и господо народни посланици, у име Одбора за образовање, науку, технолошки развој и информатичко друштво желим извести да је Одбор имао пуну сагласност у доношењу закључака и подршци предложеним законским решењима и заправо указао на значај да се ови закони што пре усвоје како бисмо коначно заокружили законску регулативу и могли се посветити суштинским питањима везаним за образовање.

Дакле, сва три закона су веома важна, посебно питање националног оквира кроз који ће се отворити могућности и решавања неких оперативних проблема који су нагомилани, поготово везани за признање страних диплома, јер ту имамо велике нагомилане проблеме и заправо је потребан био овај закон како бисмо операционализирали механизме да се ова питања што пре решавају. Такође, када су у питању уџбеници, ту имамо веома значајан искорак, као што смо већ чули, поготово за те нискотиражне уџбенике, и заправо је и овај закон добио подршку.

Када је у питању закон о инспекцијском надзору, такође веома важан, јер заправо нема квалитета у образовању без професионалног инспекцијског надзора који недостаје. Познато је да имамо проблеме и на нивоу Министарства и на свим другим нивоима у самом капацитету инспекцијских служби, али исто тако и у самом уређењу функционисања тих служби.

У овом закону се можда још нешто може поради код прецизирања надлежности самих инспектора и њихових власти у доношењу непосредних решења, с обзиром на то да ту постоји велика концентрација важности, односно моћи када су у питању поједине установе, као што је надлежност

доношења одлуке о привременом затварању школске установе. Дакле, то је веома осетљиво питање.

Можда би могло то кроз амандмане да се донекле поправи, јер је за такве одлуке веома важно да постоји заштитни механизам, па рецимо да инспектор предлаже а министар одлучује, како не би постојала нека могућност злоупотребе, али свакако да у ходу можемо још поправити сва ова решења и свакако треба разумети да док се год закони не изгласају то значи да су пред нама и да су сви народни посланици позвани да дају предлоге, решења кроз амандмане, јер је заправо циљ да имамо што боља законска решења. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, господине Зукорлићу.

Да ли председници, односно представници посланичких група, желе реч? (Да.)

Реч има народни посланик Елвира Ковач.

Изволите.

ЕЛВИРА КОВАЧ: Захваљујем.

Поштовани председавајући, председништво, господо министри са сарадницима, даме и господо народни посланици, у име Посланичке групе Савеза војвођанских Мађара – Партија за демократско деловање, морам да нагласим да за посланике СВМ... У свом обраћању ћу причати о сету образовних закона. За нас су предлози закона о уџбеницима, о националном оквиру квалификација и о просветној инспекцији важни најпре због укључивања Србије у европски образовни простор и усклађивања са стратегијом Европа 2020.

Ове предлоге ми разумемо као део шире стратегије паметног, одрживог, инклузивног развоја и убеђени смо да смо заправо сви свесни тога да пред нама стоји један изазов како да створимо окружење у коме ће заиста образовање бити доступно за све, а и не само образовање, већ да ће принцип доступности извора образовања, као што су нпр. уџбеници, наставна помагала итд. у смислу постизања потпуне равноправности, заштите и напретка лица, односно групе лица о којима је уважени министар говорио, која се налазе у неједнаком положају, заиста бити остварен.

У смислу доступности образовања, посланици СВМ сматрају да је напредак у смислу постизања пуне равноправности, заправо да је до напретка дошло овим предлогом закона о уџбеницима, предлозима који се односе на нискотиражне уџбенике, конкретно причам о одредбама које се односе на рокове, и то смо чули, на увођење дигиталних уџбеника који су део шире реформе образовног процеса, као и решења којим је измењен начин за подношење рукописа и одобравања уџбеника, прописивањем једноставнијих процедура и краћих рокова поступања.

Сматрамо да ова три просветна предлога закона имају за циљ да се оснажи институционални оквир, изградња друштва, знања и циркулације знања. Када ова три предлога закона ставимо у рам европског образовног

простора, као што сам споменула, и стратегије Европа 2020, сматрамо да више заправо не говоримо само о процедурама и техничким елементима, већ и о кључним политикама и перспективама развоја, оно што је значајно о процесима европеизације целог друштва.

У смислу уклањања препрека за проток и кружење знања и вештина за нас је од посебног значаја, од изузетног значаја, поступак признавања страних високошколских исправа, то је можда и најзначајније. Желела бих да цитирам прву реченицу Конвенције о признавању квалификација у области високог образовања у региону Европе. Ова конвенција потписана је у Лисабону још 1997. године, а Република Србија је ратификовала 2004. године. Значи, њена прва реченица гласи да је право на образовање основно или елементарно људско право.

Ратификацијом ове Лисабонске конвенције, принципи ове конвенције су наравно уграђени у нашу законску регулативу и примењују се у пракси одређени принципи. Нажалост, не примењују се сва начела Лисабонске конвенције. Укупан систем признавања није сасвим прецизиран у односу на процес признавања и еквиваленције и због тога је изузетно значајно коначно доношење закона о националном оквиру квалификација или НОКС, како ми то зовемо. Успостављањем националног оквира квалификација дефинише се простор у коме се квалификације успостављају. Конкретно се описују нивои и врсте квалификација, надлежна тела и процеси који су у вези са успостављањем система квалификација, уз уважавање специфичности, наравно националног образовног система, принципа европске образовне праксе и, као што смо чули, посебно европског оквира квалификација.

Изузетно је значајно што се овим предлогом закона успоставља јединствени и интегрисани национални оквир квалификација, који обухвата све нивое и врсте квалификација, без обзира на начин стицања, као што смо то чули, да ли је то формално или неформално образовање, информално учење, животно, радно искуство и што је значајно, независно од животног доба ког се тичу те квалификације.

Уважени господин министар Шарчевић није у свом уводном излагању причао о теми као што је Агенција, па ћу ја мало о Агенцији, о ЕНИК/НАРИК-у и о неким питањима која су значајна за нас.

Значи, по овом предлогу Влада ће у року од девет месеци образовати агенцију за квалификације ради обављања стручних и развојних послова и обезбеђивања квалитета система квалификација и пружања стручне подршке савету на НОКС, чија, наравно... Између осталог, надлежност агенције је да врши признавање страних школских исправа и поступак признавања високошколске исправе ради запошљавања и заправо даном почетка рада ове агенције ће се од Министарства просвете, науке и технолошког развоја преузети запослени у ЕНИК/НАРИК центру. Ми сматрамо да ће ово решење допринети повећању ефикасности и квалитета рада.

Подсетила бих све нас да је ЕНИК/НАРИК центар заправо почео да ради 1. октобра 2015. године и да је то део мреже информативних центара, земаља чланица европске културне конвенције, или УНЕСКО европске регије, док је са друге стране НАРИК мрежа националних информативних центара за академско признавање, основана на иницијативу Европске комисије у циљу унапређења академског признавања квалификација у земљама чланицама ЕУ, али и Европске економске заједнице Турске, са циљем постизања академске мобилности, пружања информација о националним политикама и праксама признавања у вези са страним квалификацијама, али и националним образовним системом. Суштина је мобилност информација о студирању у иностранству, као и имплементација малопре споменуте Лисабонске конвенције.

ЕНИК/НАРИК мрежа је део, као што смо то чули, програма, као што кажу, *Lifelong Learning* или целоживотног учења и суштина је мобилност како студената, тако и особља међу високошколским институцијама у овим земљама.

Желела бих да споменем и мањински акциони план, или извештај, последњи шести извештај који се односи заправо на последњи, или четврти квартал прошле 2017. године, реализација активности планираних посебним мањинским акционим планом. Ту је управо једна од активности признавање иностраних високошколских исправа кроз оснивање ЕНИК/НАРИК центра за вредновање страних студијских програма.

На основу овог извештаја познато нам је да је до 18. јула 2016. године издато решење за 417 предмета, од којих је, наравно, значајан број, скоро цео број, из земаља матица националних мањина, с тим да је у последњем, значи споменутом четвртом кварталу прошле 2017. године издато 97 решења, што је изузетно велики број, а односе се на дипломе земаља матица – Мађарска, Бугарска, Румунија, Словачка, Хрватска и Албанија. Међутим, сматрамо да се не може говорити о повезивању образовања са тржиштем рада и концептом целоживотног учења без промене концепта, како припремања, тако и одобравања, избора, издавања, повлачења и праћења уџбеника и приручника и додатних наставних средстава за основну и средњу школу. То су области које заиста директно утичу на развијање потенцијала ученика и унапређују цео систем образовања.

Обезбеђивање доступности уџбеника и наставних средстава је важно, а нажалост пракса је показала да су процедуре такве да су издавања уџбеника, процедуре врло дуготрајне, неефикасне и да се морају наћи целисходнија боља решења, уредити надлежност органа, обезбедити поштовање задатих рокова.

Поново мало да цитирам шести или последњи извештај о извршењу посебног акционог плана за мањине. Конкретно, активност обезбеђивања свих уџбеника и наставних средстава предвиђених планом уџбеника, наводи се у каталогу уџбеника за 2016/17. и 2017/18, односно

2018/19. школску godinu, да је доступан укупно 1.521 уџбеник на језицима националних мањина за предшколско, основношколско и средњошколско образовање.

То смо, чини ми се, врло кратко чули у уводном излагању уваженог министра, да се планира формирање центра за нискотиражне уџбенике. Ја бих желела управо да укажем на ова решења из Предлога закона о уџбеницима. Значи, овај центар би био посебна организациона јединица јавног издавача.

Надамо се, сматрамо и ми да би формирање центра решило проблем припремања и издавања нискотиражних уџбеника, као делатности од општег интереса. Ви сте споменули, наравно, нискотиражни уџбеник је више од уџбеника, само на језику и писму националне мањине. То су и уџбеници прилагођени ученицима са посебним потребама, сметњама у развоју, инвалидитетом, уџбеници за огледне програме, уџбеници за стицање образовања по посебним програмима, као и уџбеници за предмете које похађа мање од 2% ученика и полазника од укупног броја ученика и полазника у генерацији, који похађају исти програм. Добро је што је законом предложено да Влада у циљу омогућавања једнаке доступности, пошто је то суштина да покријемо све, васпитања и образовања, у складу са расположивим средствима буџета Републике Србије, доноси одлуку о финансирању или суфинансирању припреме или набавке и доделе уџбеника, приручника, наставних средстава и помагала за ученике полазнике који су социјално или материјално угрожени, као и за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Такође стоји да Влада утврђује ниво и врсту образовања, разред и предмет за који ће се финансирати односно суфинансирати уџбеници и приручници, као и услови и критеријуми на основу којих ће ученик, односно полазник, остварити право на финансирање, односно суфинансирање.

Ми сматрамо да би требало да стоји да постоји обавеза финансирања набавке оваквих нискотиражних уџбеника, као што сам то више пута споменула, у циљу пуне равноправности, заштите и напретка лица, односно групе лица, која се фактички налазе у неједнаком положају, имајући у виду одредбе Устава Републике Србије, према којима је основно образовање обавезно и бесплатно, а средње образовање такође бесплатно.

Да опишем проблем. Наиме, као што сам то већ споменула, поред осталог, под нискотиражним уџбеником се сматрају уџбеници на језику и писму националних мањина и прописано је да издавачи уџбеника имају обавезу да учествују у обезбеђивању средстава за издавање нискотиражних уџбеника у износу од 2% остварених нето прихода од продатих уџбеника у претходној календарској години и да наведена средства ти издавачи треба да уплате на наменски рачун јавног издавача и да, уколико та средства нису довољна, а углавном та средства нису довољна за финансирање, Влада у

складу са расположивим средствима буџета Републике Србије доноси одлуку о суфинансирању припреме и набавке нискотиражних уџбеника.

Уколико је могуће, потребно је ово још размотрити. Наравно да је ситуација сада много боља него што је била у прошлости, али поставља се питање – шта уколико ова средства нису довољна, која обезбеђују издавачи уџбеника, а ни Влада није у могућности, у складу са буџетским средствима, да обезбеди додатна средства у буџету?

С тим у вези, посланици Савеза војвођанских Мађара сматрају да је потребно прописати механизам којим ће се у свакој прилици обезбедити сви потребни уџбеници, па и нискотиражни.

По питању припремања ових уџбеника, односно утврђивања плана уџбеника и одобравању уџбеника, желели бисмо да похвалимо, и због тога нисмо морали овога пута да подносимо амандмане на ове предлоге закона, то да је заиста Предлог закона о уџбеницима у потпуности усклађен са одредбама Закона о утврђивању надлежности АП Војводине, као и са Законом о националним саветима националних мањина и ЗОС-ом, илити Законом о основама система образовања и васпитања и све је у реду што се тиче поверених послова Педагошком заводу Војводине. То се, заправо, пре свега односи на надлежност у одобравању уџбеника, приручника, додатних наставних средстава, дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава.

Оно што је за нас такође значајно то је да су у овом предлогу закона задржана решења из претходног закона о уџбеницима у погледу тога шта се заправо сматра уџбеником на језику и писму националне мањине, као и одредбе које се односе на употребу језика и писма приликом издавања уџбеника.

Трећи закон из сфере образовања илити просвете који се налази пред нама је Предлог закона о просветној инспекцији. Просветна инспекција у вршењу инспекцијског надзора, ви сте врло кратко причали о томе, испитује односно проверава примену закона и других прописа у области целог образовања, значи, предшколско, основно, средње, дуално, високо образовање, уџбеници, ученички и студентски стандард, и овде су значајне те надлежности. Значи, послове инспекцијског надзора обавља просветни инспектор у надлежном министарству, а уколико причамо о органима Покрајине, покрајинској управи надлежној за послове образовања и васпитања, као и општинском илити градском органу надлежном за послове образовања и васпитања. Надзор над радом просветне инспекције, обављањем поверених послова, врши просветна инспекција Министарства и орган Покрајинске управе надлежан за послове образовања и васпитања.

То сте врло кратко поменули, уважени господине министре, али заиста је чињеница да ових просветних инспектора нема довољно. Значи, на свим нивоима недостаје одређен број просветних инспектора. Ми смо на основу статистике, на основу података којима располажемо дошли до

информације да за републички, покрајински, општински и градски ниво је заправо предвиђено око 250 радних места за инспекторе, а попуњено је свега 167. Укупан број предвиђених просветних инспектора за све нивое образовања којима су поверени послови на покрајинском, општинском и градском нивоу износи 219, а тренутно је ангажовано 132 општинских и свега 13 покрајинских инспектора.

Да погледамо, што се тиче ове теме, шести извештај о последњем, значи прошлом, четвртом кварталу прошле године мањинског акционог плана – активности јачања капацитета стручних и инспекцијских служби. У овом извештају се наводи да се предузимају мере и активности на јачању капацитета стручних инспекцијских служби. На пример, ради се на оспособљавању запослених у општинама Бечеј и Чока, да се ти запослени користе мађарским језиком, значи, језиком мађарске националне мањине и оспособљавању запослених у граду Суботици, који воде поступак инспекцијског надзора на језицима који су у службеној употреби у Суботици, у предшколској установи, основним и средњим школама.

Посланици СВМ сматрају да је изузетно значајно да у складу са поменутиим омнибус законом, тј. Законом о надлежностима АП Војводине, Предлогом закона о просветној инспекцији буде прописано поверавање послова инспекцијског надзора општинској и градској управи у области предшколског васпитања и образовања, основног и средњег образовања и васпитања, над радом послодаваца за учење кроз рад, над радом установа за образовање одраслих и јавно признатих организатора активности над радом центара за стручно усавршавање и над нерегистрованим субјектом. Предвиђа се поверавање послова АП Војводини у области високог образовања, ученичког и студентског стандарда. На пример, решавање по жалби против првостепених решења поверава се Аутономној покрајини за јединицу локалне самоуправе на територији Аутономне покрајине.

Да још укратко споменем, што се тиче инспектора, пошто то не видимо у овом предлогу закона, али се надамо да добро разумемо примену осталих закона, како просветни инспектор обавља послове инспекцијског надзора у органу државне управе, органу Аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе као поверене послове, сматрамо да се приликом запошљавања просветног инспектора, по нама је то нормално правнички, примењују одредбе Закона о запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалних самоуправа, као и уредба коју је донела Влада Републике Србије, која између осталог уређује познавање језика и писама националних мањина као посебан услов за обављање послова на појединим радним местима, а у циљу остваривања потпуне равноправности припадника националних мањина и потпуне доступности остваривања права на комуникацију на језику националне мањине, који је у службеној употреби у одређеној јединици локалне самоуправе.

Надамо се да ће се доследном применом овог споменутог закона, као и уредбе коју је донела Влада Републике Србије, обезбедити недостајући број просветних инспектора са знањем језика и писма одговарајуће националне мањине.

Да сумирам. Господо министри са сарадницима, посланици СВМ ће у дану за гласање подржати све предложене законе. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има министар Младен Шарчевић.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Захваљујем се народној посланици.

Везано је само за једну малу допуну онога што сте ви говорили, а ради укупне јавности и оно што издавачи знају. Значи, издавачи плаћају 2% нето прихода ако сами не издају нискотиражни уџбеник, што подразумева да ако реше да издају, не морају да уплате. Ништа више.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Поштовани народни посланици, сагласно члану 27 и члану 87 ст. 2 и 3 Пословника Народне скупштине, обавештавам вас да ће Народна скупштина данас радити и после 18.00 часова, због потребе да Народна скупштина што пре донесе акте из дневног реда ове седнице.

Реч има народни посланик Наташа Михаиловић Ваџић.

Изволите.

НАТАША МИХАИЛОВИЋ ВАЏИЋ: Захваљујем, председавајући.

Колегинице и колеге народни посланици, уважени представници Владе, у свом излагању фокусирају се на Предлог закона о националном оквиру квалификација, а у наставку расправе у начелу моје колеге говориће више о осталим законским предлозима о којима разговарамо у Парламенту на овој седници.

Сам назив законског предлога – национални оквир квалификација, можда не значи много грађанима и зато ћу кроз своје излагање покушати да појасним шта грађани заправо имају од успостављања националног оквира квалификација и како је он за њих важан, али заправо, колико је и како и на који начин важан за државу.

Успостављање националног оквира квалификација важан је механизам за економски развој, за пораст запошљавања и за развој људског капитала. Да бисмо као друштво и држава постигли одрживу будућност, морамо да планирамо дугорочно и да посвећено и вредно радимо на остваривању тих планова и визија. Стварање нових радних места и унапређење животних услова и стандарда живота грађана морају да буду наш приоритет и јесу. Будући да се економска реалност креће много брже од политичке реалности, повећана међусобна зависност захтева посвећен и одлучан одговор на политичком нивоу. Верујем да је могуће да Србија буде економски још јача, да оствари још већу запосленост, продуктивност и социјалну уравнотеженост.

У том смислу разумем и подржавам и поздрављам што је коначно, после готово 12 година, на дневни ред дошао и овај предлог закона о успостављању националног оквира квалификација.

У Србији се, заправо, дозволите ми да и то мало појасним, мислим да је важно, због досадашњег непостојања националног оквира квалификација створио огроман раскорак између онога што нуде школе, заправо образовни систем и онога што су потребе тржишта рада. Непостојање националног оквира квалификација је било досада озбиљан проблем и ако говоримо о одливу мозга, али и када је реч о процесу евроинтеграција, јер је немогуће укључити се у међународну поделу рада и обезбедити трансфер знања. Националним оквиром квалификација направиће се коначно разлика између тога шта знамо, шта умемо да радимо, шта стварно радимо и шта нам је од тога признато од стране надлежних институција и у чему смо од свега тога препознати.

Желим да верујем да ће, уколико буде примењен на добар и прави начин, национални оквир квалификација помоћи да се квалификације људи који су у сивој зони такође препознају и преведу у редовне токове.

Национални оквир квалификација је од изузетног значаја и као један од кључних фактора на основу кога ће се и потенцијални инвеститори одлучити о томе где и да ли да уложе свој новац. Закон уређује поступак за признавање образовања које није формално, дакле уређује ону област која појашњава шта се дешава када се неко преквалификује, шта је са онима који уче кроз рад и то ће свакако много помоћи и послодавцима, али и онима који се запошљавају. Из регистра квалификација, да поновим још једном, јасно ће се видети ко шта зна и шта уме да ради.

За решавање проблема високе стопе незапослености у Србији неопходна је сарадња свих сектора, дакле, и сектора образовања и тржишта рада. Влада велика незапосленост с једне стране, а са друге стране тржиште рада нема довољан број квалитетно образоване радне снаге, тако да је неопходна додатна обука. Успостављање националног оквира квалификација кључно је у превазилажењу тог проблема и зато је неопходно деловање оба сектора и њихова уска сарадња, дакле, и сектора образовања и тржишта рада.

Изузетно је важно и да национални оквир квалификација буде повезан и да има, као што из предлога видимо да има, заједничке принципе са Европским оквиром квалификација. Како би домаће квалификације биле лакше препознате и признате у европским државама, потребно је извршити његово упоређење са Европским оквиром квалификација јер то је заједнички референтни оквир који повезује националне системе квалификација како би се лакше разумеле и тумачиле квалификације међу различитим државама и образовним системима у Европи.

Европски оквир квалификација заправо представља један метаоквир који омогућава успостављање веза између националних и секторских оквира

квалификација појединаца, чиме се свакако повећава транспарентност и међусобно поверење у признавању квалификација, а самим тим и мобилност на тржишту радне снаге. Да би Европски оквир квалификација могао да се користи као инструмент за поређење квалификација стечених у Србији, потребно је да се изврши повезивање националног оквира квалификација са Европским оквиром квалификација, што овај закон и подстиче.

Стратегија ЕУ 2020 има за циљ паметни раст, одрживи раст и инклузивни раст, односно развој економије засноване на знању и иновацијама, промовисању економије засноване на ефектнијем и ефикаснијем коришћењу ресурса и на подстицању економије са високом стопом запослености.

Неке од најважнијих иницијатива за остварење тих циљева јесу и нове вештине за нова радна места. То је иницијатива која треба да модернизује тржиште рада и оснажи људе развојем њихових вештина током целог живота, дакле, целоживотним учењем, како би се повећала активна радна снага и боље усклађивала понуда са потражњом на тржишту рада, између осталог, кроз мобилност радне снаге. Ту је успостављање националног оквира квалификација кључни фактор и од изузетне важности и ја тако и разумем његов циљ.

Србија мора и у наредном периоду да обезбеди ефикасно улагање у систем образовања и обуке на свим нивоима да се поправе образовни исходи, односно да буде јасно шта ко зна, а шта уме да ради. Обавеза Србије је да повећа отвореност и релевантност образовних система и боље прилагоди исходе учења потребама тржишта рада, што се постиже управо стварањем националног оквира квалификација. То у пракси значи да морамо да оснажујемо људе кроз стицање нових вештина и знања како би могли да се прилагоде новим условима, могућој промени занимања, јер тако се дугорочно може смањити незапосленост и повећати радна продуктивност.

У том смислу, неопходно је подстицање стратешког оквира за сарадњу у образовању и обуке која ће укључивати све заинтересоване стране. Резултат треба да буде примена концепта целоживотног учења, као што сам већ и рекла. Важно је да се осигура да се компетенције неопходне за учествовање у даљем учењу и на тржишту рада стичу и препознају током целокупног општег, стручног, високог образовања и образовања одраслих. Стварањем националног оквира подстиче се спровођење и Европског оквира квалификација.

За крај, успостављањем националног оквира ми добијамо нови алат, али и нове амбиције и изазове. Остаје нам само да у примени закона пређемо са речи на дела, а у дану за гласање моје колеге из СДПС и ја подржаћемо предлоге закона који су на дневном реду. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Гордана Чомић.

Изволите.

ГОРДАНА ЧОМИЋ: Захваљујем.

Закони пред нама – закон о уџбеницима, о националном оквиру квалификација, просветној инспекцији, као и закон о електронској управи и геопросторним подацима – одлични су за илустрацију једног процеса расправе о законима и по садржају и по значају. То је прва ствар коју хоћу да поделим са министрима и сарадницима. Имате онај приступ кад кажу – све ваља. То је приступ да се сматра да је власт светац; моја порука је – певајте јој тропаре онда. Има и онај приступ кад кажу – ништа не ваља; то је онај приступ кад нико није ни прочитао шта не ваља, али унапред зна да је свака власт „ниш' користи“. Оба су приступа једнако лоша и оба приступа умеју да производе врло негативне процесе у друштву.

Зашто сматрам да су ови закони одлични да почнемо одрицање и од приступа „власт је светац, певајмо јој с љубављу тропаре“ и „власт је ђаво, ниш' не раде“? Зато што имамо законе пред собом где можемо да меримо шта се догодило у секторима за које су ти закони у претходним верзијама били примењени и шта се догодило у секторима због којих предлажемо ове законе. То је фокус који ја иначе имам на све врсте закона; ови су ми посебно важни. Не мислим да је ишта, али ишта у једној држави важније од прописа о образовању и од људи који се образовањем баве. Никаква војска, никаква безбедност, никакви митови, никакве територије, историје, ничег важније од образовања нема. Друштва која то разумеју сама од себе направе успешна друштва.

Прво моје питање – јесмо ли ми то разумели? Нажалост, мислим да нисмо још, али јесмо донекле. У два минута ћу поделити са министром Шарчевићем коментаре о ономе о чему нас је информисао као садржини закона и о различитости приступа, угла гледања који имам ја читајући законе и који већином имају људи када је, рецимо, у питању закон о уџбеницима.

На шта нам се своди закон о уџбеницима? Колико деце иде у школу у Србији? У осам разреда основне школе и четири разреда средње школе – 800.000. Један приступ је да гледате тираж – 800.000 деце има тираж неких књига пута пет књига, пута десет књига. То је један приступ. Други приступ је шта пише у тим књигама. Ако имате закон о уџбеницима који ће омеђити оквир за ово тржиште тиража, сами узмите па множите: 800.000 деце пута природа и друштво, пута математика, пута физика... То су најлепше књиге, само те из физике, ту нема бољих. Дакле, када поделите то и цену једне књиге, онда видите да ту може да буде 40 милиона евра, 50 милиона евра, откуд знам. Зашто кажем ово „откуд знам“? Зато што мене тираж не занима, али морам да будем свесна да ће тираж књига за 800.000 деце бити одлучујући за неке одредбе у закону и то је тема о коју су ударили закони о уџбеницима досада. Била, сведочила, учествовала, молила, питала, плакала – немојте људи; али није успевало.

Прва добра вест је да овај закон нема отпоре у тиражу. Нешто се догодило. Ја бих волела да чујем од министра бар процену шта је то измерено

што се досада добро догодило код нас применом досадашњих закона о уџбеницима да сада можемо на потпуно другачији начин да разговарамо о одредбама закона о уџбеницима.

Зашто кажем да је мој приступ шта пише у уџбеницима? Зато што је то од кључне важности. Зато што оно што вам пише у уџбеницима показује какву генерацију хоћемо, чиме опремљену за будућност, да пошаљемо од нас данас, 2018. године, шта хоћемо да деца у Србији знају 2035. године, шта хоћемо да се вреднује у Србији 2040. године.

Знате, ја сам беби-бум генерација, једна од првих генерација жена на планети која је само требало да се роди и неко се изборио за моја права да смем да идем у школу, да се удам за кога хоћу, да рађам децу ако хоћу, да не рађам ако нећу, да се запослим ако хоћу, да сама путујем. Ништа нисам урадила, само сам се родила 60-их.

Народни посланици добацују да је то грешка. Сад морам да направим дигресију. Прве одлуке да се омогући девојчицама да иду у школе направила су друштва која су данас најбогатија на планети и, ако ту вредност не будемо имали, заостајаћемо. Ако будемо поносни на то да смо мушкарци који знају где је женама место, имаћемо друштво коме је место на дну лествице целе планете. То је моја опаска на то да је грешка што се неко изборио за моја права да се ја родим као беби-бум генерација.

Шта је мене учило? Смислило је да ме учи антифашизму, да ме учи да је једна партија супер, да ме учи да волимо друга Тита, и тату и маму, и свашта још ме учило вредносно. Али ме је учило да су природне науке основ развоја, учило ме је свим врстама друштвених наука; значи неко је негде смислио да читав спектар свега онога што уче треба да учи моја генерација. Онда смо почели да експериментишемо. Ја сад знам да вам кажем писце мојих уџбеника, и на студијама и у средњој школи и у основној школи, без обзира на то да ли су писали уџбенике из математике, физике, биологије. Значи да је вредело.

Вратићу се на почетак. Никад не може да све ваља па да је власт светац и да ништа не ваља па да је власт ђаво. Ако је било нечег доброг у оном ко је смислио како треба да изгледају деца рођена 60-их, онда је то што сте имали спектар. Много тога лошег је било, о томе нећу да говорим.

Дакле, мој акценат на закон о уџбеницима је тај – ако су претходни закони о уџбеницима својим ткивом отклонили неке препреке, моја молба је – хајде овај закон о уџбеницима да отвори простор шта хоћемо да пише у тим уџбеницима да бисмо знали како ће да изгледају деца 2040-2045. године, шта ће да раде.

Само још једна опаска о закону о уџбеницима. Једно од најзанимљивијих ће бити та чувена 2% за улагање у нискотиражне уџбенике. То помињем зато што је таква одлука доказ да можете да гледате у тираж, 800.000 деце пута тираж књига, али можете да гледате и вредносно и кажете – ова деца треба да добију уџбенике на неком другом језику, али их је мало,

треба да их буде више; ако је њих мало, онда је и тираж мали. Онда имате вредносни предлог који вам у суштини мења друштво набоље, тако да сам дубоко уверена да то можемо са сваком одредбом о свачему.

Национални оквир квалификација. Као и за закон о уџбеницима, тако и за национални оквир квалификација, тако ћу касније рећи и за геопросторне податке и за е-Управу – страшно вас молим, неописиво вас молим, до максимума мољења, немојте да нам образлажете да је то зато што је у Европској унији и да је то зато што ћемо добити паре из фондова. Није ме брига да ли је у ЕУ, није ме брига колико ћемо пара добити из фондова. Ако ја могу нешто да помогнем... Пошто две године идем по Европи и питам како ће да изгледа финансијска перспектива 2021. године, ако нема пара за проширење, немојте правити будалу од мене. Имам ја моје домаће политичаре који воле исто да праве будалу од мене. Не дам ни њима, ни вама. Зашто кажем да је важно да избацимо из говора да то радимо зато што је то тако у Европи и зато што ће нам неко дати 22 или 24 милиона евра? Зато што тиме кажемо – нисмо ми то сами смислили. Па што нисмо? Знам да нисмо, али кад тако кажете, онда онај ко вас слуша каже – не би они то да Европа не даје паре и да тако није у Европи. Није тачно! Треба вам национални оквир квалификација, треба вам уређен систем како ћете вредновати за шта је неко квалификован.

Да направим дигресију, која можда не изгледа везано за национални оквир квалификација. Када смо после 2010. године ушли у нормализацију односа Београда и Приштине, појавио се један очигледан проблем – да неко неком треба да призна дипломе. Ми не можемо да признајемо дипломе јер су све дипломе с наше територије. Они не могу да признају дипломе зато што они не сматрају да смо ми једна територија. Шта да радите? Треба да вам раде лекари, судије, полицајци. Па је измишљена, уз помоћ Швајцарске али и уз домаће знање, својеврсна агенција преко које ће се признавати дипломе да би људима решили проблем. То је поново прича о томе шта гледате – гледате 800.000 ђака у Србији, гледате тираж књига или проблеме које они имају.

Мислим да је национални оквир квалификација био неопходан, да каснимо, да вероватно многи од нас носе одговорност што нисмо вршили притисак у кући, овде, да гурнемо извршну власт, ко год био, да се донесе раније и биће страшно важно да пажљиво урадимо и агенцију и људе који ће ту радити, зато што они имају један невероватно важан посао, који нема везе са ЕУ, ни с њиховим новцима, ни с нашим новцима; има везе са изградњом кредибилитета за оно што је национални оквир квалификација. Ми не верујемо да смо и за шта квалификовани или користимо митски речник да је све супер, нема бољих од нас. Па те пита – колико имаш нобеловаца? – па имам једног, и око њега се отимамо; колико ви, Мађари? – дванаест; е, шта да радимо?

Дакле, та агенција и примена закона ће бити важна због споре и дуготрајне изградње кредибилитета за оно што треба да се догоди. Ми имамо амандмане који се тичу и рокова и ових нискотиражних уџбеника. То нису амандмани који су поднети условно да ли ћемо гласати или нећемо, нити су амандмани који су поднети само зато да користимо време које нам је на располагању за појединости; ми стварно мислимо да може да буде побољшања, уз стандардну моју реченицу да по резолуцији коју је ова скупштина донела 2013. године сви предлози закона треба да уђу са подзаконским актима. Не треба вам Европа да бисте смислили и разумели колико је то добро. Па имам амандмана да онда скраћујем време за подзаконске акте и једном ће се вероватно догодити и то да ми дође предлог акта и да ми дође подзаконски акт. Аргументација је, каже – не можемо да направимо подзаконски акт јер не знамо како ће изгледати закон. Па направи га тако да си рекао да све ваља у закону па ће такав бити и подзаконски акт. А још ниједан закон није из ове скупштине изашао у облику у ком је ушао, па би се тако мењали и подзаконски акти.

За закон о просветној инспекцији ја имам резерве које се тичу идеје – да направимо закон о просветној инспекцији; а зашто не закон о некој другој инспекцији? Не спорим потребу, не спорим ни мали број инспектора, најмање спорим решења. Ја мислим да нама треба озбиљан разговор зашто уопште немамо довољно инспектора за било коју област. Демагогија да не запошљавамо, да нема везе кога ћемо запослити... Како да вам кажем? Кад то радите, онда смањујете укупан кредибилитет свих нас, а не Владе која има лоше инспекторе, или корумпиране, или не знам шта већ, није важно. Тако да остајем у резерви, али о томе ћу у расправи у појединостима.

Министар Ружић је поделио са нама све информације о закону о електронској управи и геопросторним подацима. Оно што стоји у овом закону о електронској управи, све постоји. Мање-више све оно што смо сада унели у закон већ постоји у реалности. Зашто кажем да су ови закони добра илустрација? Зато што можете да мерите шта се десило кад смо први пут казали – е, биће електронске управе. Опште ругање, и општа смејурија и опште посрамљивање; да се није неко усудио да ту нешто, види како је нама супер без те е-управе. А временски период је доста кратак; знате, можете да га мерите на две, на шест и на десет година укупно колико се то дешава. Тако да ће закон о електронској управи у суштини казати како ћемо да користимо све то што већ постоји.

И било би добро да, као што за закон о уџбеницима сматрам да треба да отвори расправу шта ће да пише у тим уџбеницима, тако би јако било добро и када би закон о електронској управи отворио расправу зашто имамо отпор према електронској управи, зашто немамо свест о томе кад и колико ради и зашто нешто не ради, зашто ја идем – тај део највише волим – па ми траже личну карту, копирану – јако то волим, нема лепше од тога.

Првог јуна прошле године смо стигли до е-шалтера; сви који имате било какве податке, не морам ја да тражим податке, него урадите ви. Па да онда поделимо зашто се није догодило, где су биле препреке; то је заједнички интерес. Или можете да кажете ма све је супер па вам певају тропаре или можете да кажете па ниш' не ваља па онда није ни важно како живимо у потреби са нашом администрацијом.

Закон о електронској управи јесте одличан повод да о томе најозбиљније поразговарамо – чему нам служи та електронска управа, ко је коме ту за шта надлежан, шта то мени значи; нема везе да ли сам се породила, да ли треба да предам пореску пријаву, да ли треба да ми нађу лист о држављанству, није важно.

Зашто то говорим? Зато што е-Управа не искључује комуникацију администрације државне управе са нама грађанима. Онда када падне ИЗИС па не можете да приђете, неко мора да се обрати грађанима, да каже – извините; јесте електронски, али дешава се. Кад однесу у Нишу из мерача филтере за ваздух, онда неко треба да каже грађанима Ниша – не можемо да вам меримо квалитет ваздуха. Тај део не кошта ништа, а најскупљи је за реформе.

Моје кључне поруке за ове законе, и пажљиво ћу пратити расправу у појединостима да видим шта ће од амандмана бити прихваћено и да ли смо чули једни друге, дакле кључне поруке су – ако унемо да нам ови закони буду повод да ставимо образовање у приоритет и да ставимо оног ко се образује у центар, ђака и студента, не штампаче, не професоре, не тате и маме, не, мене која идем у школу, онда ћемо направити огроман корак напред. Све друго ће бити корак уназад, за који мислим да немамо ни времена ни потенцијала да га преживимо. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има министар Младен Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Јако ми је драго да сте отворили ова нека питања, јер делимо неке вероватно исте вредности и вероватно су разлози зашто смо ово радили врло јасни.

У овом дому, поменуо сам можда кроз једну реченицу, усвојили смо много важне системске законе о образовању у којима стоји све ово о чему причате и ви и ја. Ја сам још мало старија генерација и исто знам ауторе свих уџбеника од основне школе до факултета, али знам и да смо у системски закон унели исходе учења, примену стечених знања, квалитетније образовање у Србији које се одавно пројектовало, још почетком 2000. године, па је стало. Тиме смо отворили нови наставни план и програм, нови оквир курикулума, кренули смо мењање циклуса наставе и учења. То је процес – први основне, пети основне и први средње, управо да би се десило ово о чему причамо. Уџбеник само мора то да прати.

Сложићу се са вама да су досадашњи уџбеници дали своју сврху. Последњи закон је направио конкуренцију међу уџбеницима и то је њихов највећи допринос, али ако видите да су процедуре килаве, не знам како другачије да кажем, и да дуго трају, не можете испунити обавезе. За разлику од других делатности, школа има 1. септембар. Одбијете август и јул, јер то су некорисни месеци, распуст, вама сваки залет да нешто донесете је недовољан и онда изгубите годину, изгубите ритам. То се нама редовно дешавало. Тако да мислим да овим добијамо на ефикасности.

Свакако да ме интересује квалитет уџбеника на првом месту, доступност свим ђацима, цена која мора да се обори и низ других ствари. Дигитални уџбеник није сам по себи сврха јер је мода, али ако видите, направили смо један пилот-пројекат да, рецимо, деца у петом разреду, који је највећи индикатор неких промена у њиховом животу и одрастању, када престају да уче појмове из природе и друштва, што сте рекли, почињу да уче неке науке. Биологија им је апстрактна, појам о ћелији такође. И сада када убацујете неке елементе који су њима блиски и доводите их у неку бољу позицију а питате њих шта мисле, е онда добијате ово о чему ви и ја причамо.

Значи, ту смо потпуно на истој таласној дужини и сврха овог закона је да управо побољша те мањкавости. Самим тим ће и уџбеници који су донети за ове друге циклусе важити. Значи, ми сада мењамо да бисмо увели циклусне промене од којих се очекује да прате квалитет образовања. Тако да, излишно је рећи зашто је цензус уведен од 5%. Знате, неки мали издавач који ће направити један или два квалитетна уџбеника има право на утакмицу. То је прича где сигурно очекујемо да ће бити бољи квалитет.

Наравно да ће учити о антифашизму, наравно да све вредности које су и мене учили родитељи, па и наставници и професори, а то је да смо сви равноправни по годинама, полу и нацији и свему другом јесу вредности које свакако морају бити.

Целог свог радног века, скоро 39 година, говорим да сваки део школског образовног система мора почивати на ономе коме је посвећен, ученику и студенту. И никад наставник нема проблем да донесе неку одлуку када има дилему где је сада проблем; донеће је у интересу ученика или студента. Ако тако размишља, онда нема проблем.

Када је у питању НОКС, ја се извињавам само што нисам рекао реченицу, пробао сам са овим законом више пута да уђем за свог мандата, али некако није стизао на ред у процедури. Да би добио хитност уласка, значи била је ова категорија – изгубићемо новац, а он није сврха себи. Он је велика помоћ и ја га се не бих одрекао када немам бољег и паметнијег. Значи, ово смо ми заслужили, урадили и мени сада зависи обука 80.000 људи од овакве једне подршке, коју су добиле све друге европске земље. Зашто је не би добила Србија, која је донела честите паметне законе и доноси реформске програме? Наша информатика у петом разреду је хит у Европи и то у Србији

ретко ко хоће да каже. Ми смо сву децу изложили једном позитивном експерименту.

Мислим да је и овог пута, и када смо радили реформу гимназије, питали смо ђачке парламенте гимназија, заиста је сва процедура била врло демократска, тако да не бих сада ово око пара, није то услов свакако. Услов је да се направи добар однос занимања и квалификација са оним што тржиште тражи, да се усклади са свим европским оквирима, јер долазе нам људи из разних земаља, студирају наши људи на разним местима, по разним континентима. Значи, наш ЕРИК/НАРИК центар је био уско грло. Када сам преузео Министарство, било је преко 3.600 нерешених ситуација. Успели смо да одблокирамо, али оно није профи тело. Агенција треба да буде профи тело и да се то дешава на један начин као у свим цивилизованим европским земљама.

Свакако ћемо бити врло заинтересовани. Ја сам неко ко ће пратити рад и бити задужен за рад такве врсте агенције, а она неће коштати државу много више, јер ће људи из ЕНИК/НАРИК центра и људи из Завода за унапређивање васпитања и образовања, који се баве образовањем одраслих и свим тим другим категоријама, само упасти у то тело, уз оно да ће кроз таксе наплаћивати своје услуге и покрити неки свој рад. Сама та независност му даје неке добре прерогативе.

Када вам кажем код инспекције, ми смо морали да либерализујемо неки модел ко све може бити инспектор. Испало је да малтене само 0,01% људи то могу бити. Значи, остали смо били без инспекције, и то је био један од разлога, уз много разлога, знаће и Бане Ружић о чему причам – и максималан број, и отишли у пензију, не може се запослити итд. Апеловао сам на сваког градоначелника, на сваког председника општине да, ако настане проблем из просвете, ја ћу му окренути леђа и причати све најгоре против њега. Значи, све методе сам користио да не остане територија без тога. Нисмо уређена држава да нам инспектори не требају. Ја не мислим да ћемо просвету поправити тиме што ћемо увести још не знам колико хиљада инспектора, али морају да постоје. С друге стране, мењамо начин и моделе рада, а то је екстерно оцењивање, а то је вредновање квалитета установа. Значи, много тема које смо уградили у системске законе, ови закони сад помажу да се то деси боље. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, министре Шарчевићу.

Реч има народни посланик Ђорђе Косанић.

Изволите.

ЂОРЂЕ КОСАНИЋ: Захваљујем.

Поштовани министре Шарчевићу, поштовани министре Ружићу са сарадницима, председавајући, даме и господо народни посланици, пред нама је данас обједињена расправа најпре о предлозима три просветна закона – закон о националном оквиру квалификација, о уџбеницима и просветној инспекцији. Морам да кажем за ова три закона да су они, заиста, поново један

велики iskorak napred, kao i Predlog zakona o elektronskoj upravi i o nacionalnoj infrastrukturi geoprосторних података.

Посланичка група Јединствена Србија у дану за гласање подржаће поменуте предлоге закона, а моје излагање на самом почетку биће усмерено на просветне законе.

Министре, ја сам већ рекао да су они велики iskorak napred. На самом почетку говорићу о Предлогу закона о националном оквиру квалификација. Министре, ми чекамо овај закон већ пуних десет година, чини ми се, и ми смо једна од ретких земаља која нема национални оквир квалификација. Практично, у претходних десет година на националном оквиру радило се углавном у оквиру пројектних иницијатива.

Иначе, потпуно отворено треба рећи да овако велики пројекат Министарство просвете није могло само да уради. Дакле, формирана је радна група за израду закона у којој су представници вашег министарства, још пет министарстава и преко 20 институција. Дакле, један велик и одговоран посао.

Када је реч о самом закону, он је подједнако важан, треба рећи, како за читаву академску заједницу тако и за послодавце. Практично, чини ми се, министре, да је ово кључни тренутак да се направи веза између система образовања и тржишта рада. Практично, шта представља овај закон? Он представља основни темељ националног оквира квалификација и успоставља одређена тела и процедуре за његов развој и за његову имплементацију.

Иначе, у Србији има много квалификација, посебно у високом образовању. Чини ми се, министре, да ти подаци збуњују послодавце мноштвом нових стручних академских и научних звања. Они у појединим дипломама не могу да пронађу везу са занимањем и стичу утисак шта неко може да ради на основу стечене дипломе. Зато је ту и овај закон, да повеже стандарде квалификација и стандарде занимања и да кроз регистар представи грађанима и послодавцима. Биће јасно дефинисано које вештине и способности ће поседовати појединац после стеченог образовања и какву врсту посла може да обавља. Иначе, према неким статистикама, у Србији постоји преко две хиљаде звања и успостављањем националног оквира знаће се тачно шта неко треба да зна после завршених студија.

Сада веома важна тема, што се тиче Европске уније, само укратко. Она је са Србијом дефинисала кључне приоритете које ће подржати. Свакако је овај закон један од тих приоритета и свакако је сарадња са Европском унијом обавеза коју смо преузели. Важна је да бисмо добили на располагање средства од Европске уније. Што се тиче ЕУ, она нам је досада ставила на располагање неких 25 милиона евра, ако се не варам.

Када је реч о следећем закону из ове обједињене расправе просветних закона, то је закон о уџбеницима, веома важан закон. Треба рећи шта се постиже овим законом. Његов циљ је припремање, одобравање, издавање, повлачење и праћење уџбеника, приручника и осталих наставних средстава за основне и средње школе.

Ви сте доста причали о овом закону, али ја ћу само поменути неке од основних ствари које доноси овај закон. Најпре, она квота од 5% коју сте малопре поменули. Дакле, у неком претходном закону морали су да се питају не само наставници, него и 5% ђачке популације. Министре, само бих да дам неко поређење. Чини ми се да смо имали преко 80 издавача. Поређења ради, рецимо, Америка има само једног издавача, Словенија једног издавача, Хрватска три издавача. Али овде је важно... Да би се укинуло црно тржиште, уводе се ђачке задруге. Дефинише се критеријум ко може да буде предлагач са намером да та листа буде дужа, без сукоба интереса и како би процес био транспарентнији. И даље постоји обавеза, у претходном закону је било три године, на три године се штампају уџбеници, сада су то четири године, осим у одређеним случајевима када за то Министарство да сагласност.

Једна од новина и веома важна ствар су нискобуџетни уџбеници. То је једна од најважнијих ствари због уџбеника који се штампају за националне мањине, али не само за њих и за уџбенике за слабовиду децу, а исто тако уџбенике у средњим стручним школама. Досада смо имали проблем. Малопре сте и сами рекли да поједини издавачи нису хтели ни да размишљају да тако мали број уџбеника штампају. Сада решавамо тај проблем и он више неће бити проблем, него ћемо имати стављено у закон.

Закон предвиђа и дигиталне уџбенике. То је данас неминовност у савременом свету. Ви сте направили пробне пројекте са одељењима у петом разреду. Добра ствар, и мислим да ће се то врло брзо реализовати. Али предвиђено је и шта је обавезан сет што се тиче родитеља. Досада су родитељи морали да купују, а сада се тачно зна и због трошкова шта родитељ мора у том обавезном сету да купи.

Министре, желим на крају да похвалим једну важну ствар. То су бесплатни уџбеници. Чини ми се, преко 90.000 ђака ће добити бесплатне уџбенике, у складу са, да кажем, стратегијом за подстицање рађања. Нећу овде да говорим о томе да годишње један читав град од 30.000 људи нестане у Србији, да подсетим на добре мере председника државе Александра Вучића за подстицање рађања. Заиста једна одлична ствар, а ви дајете пун печат томе и што се тиче бесплатних уџбеника да свако треће дете, а и да кажем наредно дете у породици добије бесплатан уџбеник. Заиста ствар за похвалу.

Што се тиче трећег закона из ове обједињене расправе, важан закон што се тиче те инспекције. Често смо говорили и овде да у појединим местима чак, због одласка у пензију, практично нема ниједан просветни инспектор у тој локалној самоуправи. Овим законом то ће се поправити.

Шта је циљ овог закона? Прописују се послови просветног инспектора, овлашћења и поверавање послова инспекцијског надзора општинама и градовима, као и одређивање броја инспектора у локалним самоуправама, што је веома важна ствар. Исто тако, неопходно је да просветни инспектор блиско сарађује са просветним саветником. Веома

важна ствар, јер у многим случајевима, министре, они своју надлежност преплићу. То је нешто о чему заиста треба да разговарамо.

На самом крају, везано за ове просветне законе, још једном да кажем, они су велики искорак и свакако да ће их Посланичка група Јединствена Србија у дану за гласање подржати.

Говорећи о следећа два закона из ове обједињене расправе... Закон о националној инфраструктури геопросторних планова, практично, шта је његов циљ? Његовим доношењем сви геопросторни подаци државних институција у Србији, попут оних о објектима, земљишту, саобраћају, инфраструктури, хидрографији, заштићеним подручјима, биће стандардизовани у дигиталном формату путем веб-сервиса и доступни јавном сектору, привреди и грађанима.

Министре, морам да кажем да је у развијеним земљама 90% свих одлука које се доносе на државном нивоу базирано на просторним подацима. Ако слушамо глас стручњака из ове области, они кажу да су геопросторни подаци данас национални ресурс. Иначе, не улазећи много у овај закон, само да кажем да заиста, када будемо ушли у ЕУ, чини ми се да ћемо све ове податке морати да ускладимо са најсавременијим земљама ЕУ, попут рецимо Француске или Немачке.

Што се тиче закона о електронској управи, његов циљ је да се омогући једноставније, транспарентније и ефикасније функционисање електронских јавних сервиса. Практично, суштина дигитализације је у промени начина на који се пружају јавне услуге применом нових технологија како би се папири послали у архиву и историју, где им је у савременом свету свакако и место.

Шта ће све донети овај нови закон? Све ово ће утицати на смањење административних трошкова, повећање правне сигурности и транспарентност рада, чиме се смањује простор за корупцију и друге видове злоупотребе вршења јавних овлашћења.

На самом крају, министре, желео бих нешто да кажем. Када у локалној самоуправи онемогућите, у било ком месту у Србији, да понеки папир стоји или у неком забаченом орману или у фиоци, када у рад управе уведете савремене технологије, софтвер, искључујете могућност да решавање захтева било ког проблема буде у надлежности само једног појединца. То је, мислим, суштина овог закона и свега о чему причамо.

Не дужећи више, желим да кажем да су ови закони заиста велики искорак напред и Посланичка група ЈС у дану за гласање подржаће поменуте законе. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Владимир Маринковић): Хвала, колега Косанићу.

Реч има народни посланик Марко Ђуришић.

Изволите, колега Ђуришићу.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Хвала, председавајући.

Поштовани министри, колеге посланици, по обичају и начину на који ова скупштина ради у овом и у претходним сазивима, опет имамо расправу закона који нису међусобно повезани, чија решења нису условљена у законима, тако да је данас требало да имамо три министра овде у обједињеној расправи пет закона, који, понављам, немају везе и, као што смо могли да чујемо и у уводном делу и обраћању министара, никакве везе закони из образовања немају са законом о електронској управи или са законом о националној инфраструктури геопросторних података.

Али сада шта је ту је, покушаћу да кажем наше мишљење о овим законима. Наравно, закони везани за образовање дошли су по старом добром обичају ове владе по хитном поступку, без довољно времена да се посланици упознају са њима и без довољно времена да ослушнемо шта стручна јавност и грађани имају да кажу о овим предлозима закона.

То је посебно интересантно везано за закон о уџбеницима, с обзиром на то да је ова скупштина, односно претходни сазив али готово иста владајућа већина, усвојила 2015. године Закон о уџбеницима и тада су дефинисани одређени циљеви.

Циљеви који су тада постављени били су да се обезбеди већа транспарентност код одобравања уџбеника уз смањење корупције, обезбеђење доступности уџбеника за све категорије, као и заштита породичног буџета. Био би ред да чујемо од министра да ли су и у којој мери ти циљеви остварени, јер читајући образложење закона видимо да ти циљеви нису остварени.

Овде имамо наведено неколико разлога зашто то није остварено и шта није урађено у складу са претходним законом, за који су исти људи од којих сада очекујемо да гласају за овај закон гласали пре непуне три године. Нису донети стандарди и упутства о њиховој примени за електронски додатак. Није на време, у складу са чланом 16 важећег закона, био објављен јавни позив. Листа одабраних уџбеника ни у првој ни у другој години спровођења закона није објављена до 31. децембра, како каже овде, ко је већ писао образложење – пошто су рокови и процедуре неспроводиви на начин на који је то законом прописано.

Па чекајте, ко је одговоран што смо донели закон где је неспроводиво нешто да се уради? Ко је одговоран, министре? Ми имамо овде један проблем. Ми имамо министре образовања у Влади који нису, то чујемо, то се говори као похвално, чланови владајуће странке. Постављам питање – коју политику онда овде спроводе, своју личну или политику неке странке која их је предложила? И да ли онда постоји политика СНС-а везано за образовање па је онда одређени министар спроводи или ово зависи од једног до другог министра, дође он са неком својом агендом?

Јер ви сада долазите са решењима и комплетно мењате, не измене и допуне, него комплетно мењате Закон о уџбеницима, констатујући да овај који смо донели пре две године није применљив. Ко је за то одговоран,

питајте. Ви можете да кажете, наравно, министре – ја нисам био ту. Али, извините, људи који треба да гласају данас били су ту, донели су овај закон и данас ћемо слушати вероватно како је овај закон најбољи могући, како решава све проблеме. А која је гаранција? Како ми њима да верујемо када сада на почетку ове расправе морамо да констатујемо да закон који су они изгласали није добар и долазите ви сада са новим решењима; новим решењима, министре, која треба да остваре исте ове циљеве?

Када сам кренуо да читам образложење зашто је потребан овај закон, изузетно ме је дирнуо, могу тако да кажем, почетак. Ви говорите ту, историјски се постављате, о целом процесу реформе образовања од 2000. године наовамо. И онда кажете – реформа је започета 2002. године и измене које су тада донете односиле су се на демократизацију, децентрализацију и деполитизацију система образовања. Тако гласи реченица.

А шта ми сада, 2018. године, можемо да констатујемо? Да ништа од тога није остварено, да је све враћено уназад, да је образовање централизованije него што је било тада, да је образовање мање демократично него што је било тада и да не постоји деполитизација. Да су све ствари урађене супротно оним циљевима постављеним 2002. године, што је у реду ако гледамо ко је тада био на власти и са каквим је идејама желео да мења Србију у односу на ово што имамо данас и које странке како виде будућност Србије и друштвено и државно уређење Србије. Ми доносимо сада, овде имамо предлоге нових закона који иду ка даљој централизацији, ка даљој политизацији образовног система без било какве демократизације.

Господине министре, ви овим законом о просветној инспекцији добијате батину сада. Батину да радите у образовању шта вам је воља. Ваше образложење је да нема довољно просветних инспектора. Претходни закон није, практично, омогућио готово никоме да постане просветни инспектор, а ви сада идете у потпуно другу крајност – може свако.

Који су то услови дефинисани чланом 6 закона о просветној инспекцији за избор просветног инспектора? Они практично не постоје. Ви кажете – свако лице које има стечено високо образовање, има најмање пет година радног искуства и треба да положи државни испит и испит за инспектора. Да ли мислите да су то довољни критеријуми? Ми мислимо да апсолутно нису довољни.

Генерално, да се још само мало вратим на овај закон о уџбеницима. Добро је што се уведе дигитални уџбеници, што се то више разрађује, то подржавамо и то је будућност. Надамо се да ће се то што пре применити и да ће дигитални уџбеници бити приступачни, да ће моћи сва деца у Србији да своје образовање стичу на тај модеран начин.

Али, исто тако, својим амандманима, о којима, нажалост, нећемо моћи да расправљамо јер се поново овде у Скупштини понавља фарса са подношењем амандмана да не бисмо могли да дискутујемо о законима у појединостима, ми предлажемо бесплатне уџбенике за све, министре. Ако

Устав каже да је основно образовање обавезно и бесплатно, наше тумачење је да је обавеза државе да обезбеди свим ђацима бесплатне уџбенике. Ми мислимо да је то једини пут, једини пут да Србија успе да ухвати корак са осталим земљама на свету, јер највећи потенцијал који ова земља има су људи и највише где треба да улажемо је образовање. Значи, тај трошак је минималан када поредимо са трошковима разних субвенција које ова Влада даје на разне пројекте и поставља се питање њихове исплативости и користи за развој економије Србије. Али то сада није тема.

Неколико ствари о закону о просветној инспекцији. Тај закон, и сами сте рекли, кратак је. Али у њему је најважнији члан 15, који даје овлашћења просветног инспектора и чини готово пола закона. У њему се наводе огромне надлежности, али остављају се јако широко дефинисане неке ствари. Рецимо, ево, једна од надлежности просветног инспектора јесте да изрекне опомену и наложи или предложи мере и остави примерени рок за уклањање уочених незаконитости.

Шта то значи, министре, примерени рок, могли смо да видимо, рецимо, на разним примерима, када сте користили ви у свом мандату просветну инспекцију да дисциплинујете и смените директоре неких школа који вам политички нису били по вољи. Рецимо, то је било у школи „Светозар Милетић“ у Земуну. И ово сада вама даје батину да дођете, да пошаљете инспектора у било коју школу и да, користећи овако широко постављене норме – примерени рок, да ли је примерени рок 30 дана, 10 дана или два дана, на тај начин извршите утицај, политички утицај, и смените неког директора школе. Ја сам сигуран да ће се то дешавати, јер смо то већ имали као пример у претходном периоду.

Кад даље гледате овај закон, имате надлежности где се каже да просветни инспектор министарства надлежног за послове образовања и васпитања, па његова овлашћења су – припрема министру надлежном за послове образовања предлог решења по жалби против решења општинске, односно градске управе, донетог у вршењу инспекцијског надзора. Значи, ви сте тај други степен, односно тај неки просветни инспектор при вашем министарству ће имати та нека овлашћења и он ће даље, између осталог, моћи и да тражи извештаје и податке о вршењу поверених послова инспекцијског надзора, да организује заједнички надзор са инспекторима и органима којима је поверено вршење инспекцијског надзора. Значи, тај неки будући инспектор или та особа ће имати огромна овлашћења да врши послове онако како ви желите.

Да ли то са искуством које имамо гарантује децентрализацију, деполитизацију и демократизацију система образовања? Не. Не, господине министре, и зато смо поднели амандмане. Надамо се да ћете их размотрити. Нису хвалоспеси о Влади које ћемо слушати у расправи у појединостима, нити су амандмани „брише се“, него су амандмани који покушавају да

поправе суштину ових закона. Нажалост, нећемо имати прилике много да говоримо о њима.

Што се тиче националног оквира квалификација, наша основна примедба је формирање агенције. Видим да сте и у овој расправи досада хвалили то решење. Ја морам да поставим питање. Наравно, министре, ви нисте били и нисте, како кажете, члан Српске напредне странке, али када је та странка пре шест година долазила на власт, једно од обећања је било да ће укинути највећи број од 107 агенција, колико постоји у Републици Србији, да ће их свести на највише 20. Велика политичка прича. Шест година после, да ли је укинута иједна агенција? Није ниједна, али ево је нова. Овим законом нова и још у прошлости је било нових агенција.

Како ми то да разумемо? Како ми да разумемо данашње оснивање нове агенције са политичком поруком – укинућемо све агенције у Србији? Ми вам помажемо и предлажемо да, уместо агенције, послове које им поверавате законом, то ради Савет за национални оквир квалификација и Секторско веће Министарства. Такође предлажемо и критеријуме за избор чланова ових органа, које сте ви пропустили да дефинишете предлогом закона.

Сада неколико речи о закону о електронској управи. Ја сам, рецимо, ту очекивао више пута коришћење израза ефикасност, пошто је некако, чини ми се, један од главних циљева доношења закона о електронској управи управо већа ефикасност. Министар је за 12 минута, говорећи о том закону, два пута употребио реч ефикасност, док сте, министре, за законе из образовања за седам минута успели исто два пута да изговорите реч ефикасност. Иначе, врло волите ту реч, а мени јако смета та реч, јер ја од 100 проблема које имамо у образовању некако ту ефикасност сигурно не бих у првих 50 ставио, а ви много волите да причате о ефикасности у образовању и ја се увек најжежим када користите ту реч.

Ја сам слушао министра везано за закон о електронској управи, али нисам чуо готово ништа о томе шта овај закон доноси, која је то нова вредност, нови циљ који ће овај закон донети, на који начин ћемо у неком року додатно унапредити живот грађана, пословање привреде и слично.

Слушали смо о примерима који већ сада постоје. Слушали смо о електронским грађевинским дозволама. Слушали смо о електронском дневнику, рекао је министар да је кренуо у не знам колико школа и градова. Слушали смо о електронском систему у здравству; који више не ради него што ради, да будемо искрени, али постоји. И овде смо имали бившу министарку, садашњу председницу Владе, када је била министар пре вас. Она се хвалила издавањем електронских здравствених књижица, које је требало да буду издате, како она каже, за максимално 60 дана. Просечно су људи те књижице чекали шест месеци. Значи, толико ефикасно ми примењујемо оне мере које Влада доноси.

Ја се слажем, ово је пут којим морамо да идемо. Нема другог пута, наравно. Нећемо се враћати у камено доба, да у камен клесамо одлуке, али шта је то ново? У којим роковима ће се десити по овом закону? Ви причате о програму „Бебо, добро дошла на свет“. Супер, али то већ постоји. Како ће овај закон то, и у ком временском периоду, да побољша? Ко је инспектор? Значи, конкретно нисмо чули ништа шта овај закон доноси, него о ономе што већ постоји.

На крају, нажалост, потпредседница Владе, госпођа Михајловић, није ту да говори о закону о националној инфраструктури, о геопросторним подацима. Министар Ружић је прочитао, чини ми се, неко образложење о важности тог закона. И то јесте закон који је важан. Ево, толико је био важан да у овој скупштини, где и закони као што је овај из образовања, дођу-прођу, као кроз проточни бојлер, у року од неколико дана, овај закон од јула прошле године стоји у процедури; сада је, ево, тек стављен на дневни ред.

Као једна од ствари због којих треба да се донесе овај закон је испуњавање националног програма за напредовање Србије на Дуинг бизнис листи. Стварно не могу да верујем да слушамо да Влада има програм за напредовање Србије на Дуинг бизнис листи. Молио бих стварно, не знам да ли то, господине Ружићу, ви можете, пошто госпођа Михајловић није ту, да нам објасните како смо, ако Влада има и тај програм и све ради, овде слушамо о тој Дуинг бизнис листи већ годинама, успели да ваш коалициони партнер Рамуш Харадинај, са владом Косова, Косово пласира на 40. место те Дуинг бизнис листе а да ми будемо тек 43?

Питам вас да ли је то листа на коју Србија треба да се усредсреди или је то она листа која каже да је највећи број људи угрожених од сиромаштва у Европи у Србији, и да је на тој листи Србија на првом месту. Шта ова Влада ради да се Србија помери са тог места, да не буде прва? Јер срамно је што је Србија данас прва на месту на листи која говори о броју људи угрожених од сиромаштва.

То би требало да буде политика ове Владе и фокус ове Владе, али, нажалост, није. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има министар Младен Шарчевић.

Изволите, министре.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Морам да дам више одговора овде.

Заиста ме не фасцинира нечије знање или незнање система о којем причамо. Ако неком смета реч ефикасност, мени не смета. Мени је то једна од битних речи. Србија јако дуго чека да реформише свој образовни систем и, ако не користимо ту реч, вероватно ћемо бити тамо где смо и били.

Уопште није срамота ни рећи ако се нешто радило па погрешило. Или је боље ићи по томе да неко не би замерио? Врло јасна су образложења зашто Закон о удбеницима не може да претрпи садашњи облик у ком постоји. Донет је мало другачије, брже, и тада су указивани многи проблеми који ће бити

изазвани. Да се правим да их не видим и да наставимо по истом или да тражимо да се промени? Сама процедура где промените неку реч захтева да буде више од 50% чланова. Нема ту толико битних ствари које би другачијим системом били кроз измене и допуне; то је тек толико, ако ћемо поштено да причамо.

Израз батина не постоји. Постоји израз да неко крши закон и за то буде санкционисан, и то је врло једноставно.

Када говоримо о немању децентрализације, па у овом закону стоји да се надлежности преносе и АП Војводини, и граду и општини. Па замислите да нема контролног фактора Републике над њима. Ја то не бих разумео, не знам, заиста.

Републички инспектор је батина министрова. Не, него ради по закону, мора радити по закону. Цела јавност је усмерена на то да мени каже да сменим ректора. Ја нећу да кршим аутономију универзитета. Инспекција је ту једини алат који мени остаје на располагању да урадим оно, ако је закон прекршен, што ће се вероватно наредних дана и видети.

Не знам да...

Причамо о Крагујевцу.

(Горан Богдановић: А Митровица?)

Знате за Митровицу, немојте да вам отварам ја тему како и шта иде у Митровици.

Овде има пуно ствари које сте ви поменули, али ево, рецимо агенција. Заиста нисам алергичан на реч „агенција“ ако нађемо да она не кошта више него оно што већ имамо. Ако имате један полуефикасан модел признавања диплома кроз центар који је у Министарству, ви сад сами себи скачете у стомак зато што хоћете да вратимо Савет у Министарство. Онда опет министар има огромну моћ.

Ако говоримо да постоји профи тело које то боље ради, које има тамо стручњаке које сад ЕРИК центар нема, а плаћа држава људе који раде у ЕРИК центру, шта је са људима који раде у Заводу за унапређење васпитања и образовања, који се баве доживотним учењем и образовањем одраслих? Па то је исти број људи; говоримо о неком директору и можда два-три човека.

Наплаћиваће таксе. Та ефикасност, опет морам да употребим реч, не да чекају по две године диплому људи који не могу да почну да раде. Рекао сам, три хиљаде и шесто и нешто диплома је било кад сам преузео ресор. И да нисам нашао неке оригиналне начине да то убрзамо, то би још дан-данас било у проблему. Немамо рецензената, немамо чиме да их платимо. Постоје дипломе које једном дођу, морате за њих да направите тим.

Значи, ово је једна профи прича. Ја немам проблем да ли је неко рекао не треба агенција. Ова неће коштати државу, а биће профи, а неће министар имати силу и бити централна личност.

Откад је донет Закон о основама система образовања и васпитања, проверите у Србији, ја сам се умешао можда око избора директора на прсте

две руке. Само тамо где су грубо кршили све законске норме. Ако то неко не треба да уради у земљи, онда је демократија стварно победила, само што то људи злоупотребљавају. Постоји и та опција, знате. Ко год је прекршио закон око финансирања, а ја имам те случајеве, сваком смо тражили да коригује листу. Ко год је имао 65 година а није хтео у пензију, и то сам тражио. Морали сте некога силом отерати зато што неће да поштује закон.

Значи, ја сам само човек који се држи својих принципа и све што је речено у овом дому примењујем. Сва демократска процедура избора свих директора досада је поштована. Нећу поштовати тамо где видим да људи свесно и намерно иду на злоупотребу и јавно ћу да образложим сваки појединачни случај.

Значи, бесплатни уџбеници у овој земљи су једном били као експеримент градске власти, да нико није смео црту да стави на њих, и то је био један врло лош пројекат. Питајте све родитеље и ђаке из тог периода – врло сам се распитао – никада, ни ја када сам био ђак, то није било. Ми ћемо сада имати преко 90.000. Имаћемо минимум 15% јефтиније и једном добром логиком и смањењем других врста трошкова ћемо врло брзо доћи да то буде обистињено. Исто као и категорија обавезности средњих школа. Ми радимо са Уницефом пројекат да би се то десило. Ту треба и мрежа домова и превоза и низ других ствари да се уради. Лако је само рећи то.

Значи, заиста ништа од овога што сте ви успели да спочитате не бих прихватио, осим једне реченице, да заиста много више пара треба уложити у систем образовања. Ту ћу се сложити са вама од А до Ш. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

Реч има министар Бранко Ружић.

Изволите.

БРАНКО РУЖИЋ: Захваљујем.

Ја ћу врло кратко. Дакле, свакако, свака критика која је смислена увек је добродошла. Међутим, говорио сам и у уводу, а и због грађанки и грађана и због јавности важно је истаћи и не обесмишљавати један овако значајан закон, о електронској управи, који је практично производ много ширих консултација, једног процеса који је трајао до годину и по дана, са свим референтним институцијама, са свима који су практично део читаве ове реформе и, ако је лоше да јасно нормирамо, на пример, како ће се обрађивати подаци о грађанима Србије у електронском поступању, онда се могу сложити са критикама. Ако је лоше да овим законом нормирамо повезивање система, онда ћу се поново сложити са критикама. Такође, ако је лоше да дефинишемо која је то инфраструктура с којом ћемо радити у електронском поступању, ако је и то лоше, поново ћу се сложити са критикама.

Наравно да је легитимно критиковати и нападати, немам ништа против тога, то је океј, али мислим да је овај закон заиста веома значајан, као што је значајно оно што је мој колега Шарчевић овде говорио, као што је и тачно да управо ови закони имају везе, а не да немају везе. Ако говоримо о

инспекцијама у просвети, о просветној инспекцији, ако говоримо о закону о инспекцијском надзору, па онда то повежемо са дигитализацијом, онда мислим да је то веома увезано, далеко од тога да није.

Према томе, захваљујем се, понављам, на овим критикама, али понављам такође, због грађана је важно истаћи који је значај овог закона. Ја сам то рекао у уводу, поновићу то и током ове расправе, то уопште није проблем. Ми сматрамо да увођење реда у систем никако не може бити протумачено као једна лоша тенденција коју Влада овде жели да спроведе.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре Ружићу.

Реч има Владимир Орлић, право на реплику.

Изволите.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Хвала, господине председавајући.

У оном делу изнетих питања, опажања и осталих напомена које се тичу СНС и наше политике у сфери образовања, та је политика, даме и господо, јасна и представљена и у овој сали, између осталог, више пута. Ако треба да се понови, та политика подразумева модернизацију, између осталог, и у сектору који се тиче непосредно просвете, образовања непосредно. То је политика која повезује просветни систем са подсистемом или системом, како желите, науке, истраживања, повезује га са практичним резултатима у том смеру, а повезује га и са привредом и опет практичним достигнућима и на тај начин. То су ствари познате и јасне.

У вези са тим, напредак земље по било ком од ових основа треба човека коме је заиста до нечега у овој земљи стало само да радује, ако му је уопште стало до нечега осим њега самога, ако ту постоји ширина између њега самог и кружока са њим повезаних људи.

Дуинг бизнис листа са тим има пуно везе и напредовање на тој листи подразумева и отварање нових радних места у овој земљи, ако то неко није досада приметио. Борба против сиромаштва остварује се и на тај начин, ако то неко није приметио. Једино што је срамота у вези са тим сиромаштвом је што се данас са њим на такав начин баве они који су га непосредно генерисали, непосредно генерисали са више стотина хиљада изгубљених, угашених радних места у овој земљи. Тиме су људе чинили сиромашнијим. Данас треба да буду само задовољни што се Србија боље котира него у њихово време, између осталог, и на тој Дуинг бизнис листи.

Децентрализација и деполитизација, даме и господо, што се мене тиче, боља је него у то њихово вајно време, све док не чујем, све док не видим, а видео сам својим очима и држао у својим рукама допис који су у своје време слали школама, када се препоручи да се најбољи ђаци гимназије у коју сам ишао повежу са неким успешним фирмама, они су свој допис слали школама и у тај допис ставили речи, замислите, не ослањајте се, не okreћите се на „трабуњања да ћемо ми наше најспособније“, и тиме завршавам, господине председавајући, „да шаљемо у бели свет, некоме да их

поклањамо“. То је тада била политика и односи према ђацима у овој земљи и према њиховим родитељима и према школама. Нађите то данас.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Зоран Живковић.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Пет закона, већ су неке колеге рекле, не баш много повезани у заједничкој расправи, три просветна, два која се тичу управе у најширем смислу речи – један се бави, практично, имовином, да га преведем на неки разумљивији језик, то је овај који се бави геопросторним подацима, и овај о електронском пословању. Ништа ново. Значи, то се иначе дешава, тако да добијемо хрпу закона, да се све стави у заједничку расправу, вероватно највише због тога што се тако неке прохтело, или што је све написано српским језиком или неки од таквих разлога нас терају да о томе расправљамо на заједничкој расправи.

Ми смо, Клуб самосталних посланика, са пажњом читали и анализирали свих пет закона. Има ту и једних и других. Има и оних који би могли да добију скоро потпуну подршку, има оних који су лоши са намером, има и оних који су лоши без намере.

Ја сам мислио да променимо мало атмосферу па да, ево, сада кажем шта је то добро и да кажем да ћемо то да подржимо и да не улазимо у оне демагошке доскочице и расправе које су иначе уобичајене, нажалост, у овом сазиву Парламента, и не само у овом. Али, нажалост, сурова реалност коју диктира владајућа већина ме доводи до тога да морам да коментаришем то на начин који је једино могућ, а то је – ништа вам, господо министри, не ваљају закони. Најгори су на свету. А главни доказ за то је, рецимо, да први закон, који се тиче националног оквира квалификација, има 369 амандмана владајуће странке, односно посланици СНС-а су написали 369 амандмана. То значи да ваш закон не ваља ништа. То значи да сте цабе крчили, писали, брисали, шта год. То значи да немате појма. То значи – ко вас доведе овде? Јер ево, посланичка већина о вашем раду мисли да је то нешто најгоре могуће што може да буде.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Молим вас да не вређамо наше госте овде и министра.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Нису се они жалили. Смеју се обојица са задовољством.

Кажите председавајућем. Ево, види се и на снимку.

Значи, 52-53 члана, 369 амандмана. То значи да нисте погодили око тог закона ни тачку и зарез а камоли нешто друго, велика слова мање-више. То је слика онога што ми данас имамо. То је слика о парламентаризму данас, то је слика о демократији, стабилнократији или некој другој дијагнози. То је слика свега онога што оптерећује да Србија буде једна нормална земља.

Чему то? Зашто то? Да би се спречила опозиција да да своје примедбе на те законе? Па то је део демократије, то је нешто што се отрпи, или се можда они паметнији ослушну па можда чују и неко добро решење које може

да поправи закон. Не, овде треба да се покаже ко је јачи. И то се показује само за микрофоном, само у кабинету, само у кабинету премијера, председника или тако нечега. То када треба да се оде на терен па да се тамо изађе на мегдан терористима, пушкама, дивљацима, то онда не иде тако лако. За то се пита прво – да ли смем да дођем на ту територију? Али јуначење у смислу – сад ћу ја да вам покажем, само кад испред мене стоји 100 полицајаца или обезбеђење или 120 и нешто посланика, онда смо ми овде хероји.

Мислио сам да ћете бар вас двојица, о којима имам мишљење које је више добро него лоше... Ја се извињавам што сам овим угрозио ваш опстанак у Влади, јер сваки комплимент који добијете иде вам на велику штету. Пошто је већ најављена реконструкција, која ће да дође до деконструкције, ја се већ бојим, али ето, морао сам да кажем истину. У овом парламенту неко треба да каже и истину. Знам да то није лако и зато сам ја узео тај посао као матор, као..., како већ добијам неке комплименте на ту тему.

Штета је да и неки добар напор, министара мање-више, и ја сам био министар, него сарадника министара, буде покварен на овај начин. Наравно да сарадници министара раде 99% посла око новог закона и око примене закона; министри су ту да дају политичке смернице и то је свуда тако, у свакој држави, и то тако треба и да буде. Комплименти треба да буду увек на страни сарадника, а наравно да одговорност увек треба да буде на страни министра. То је увек тако било. Овде је обрнуто. Овде је правило – ако је нешто лоше, ви сте криви, ако је нешто добро, ја сам заслужан. То мора да се промени.

Имамо још неке лоше обичаје. То је – нови министар, нови закон. Закон о уџбеницима, рекли смо, 2015. године. Шта се то десило у две године да тако драматично промени? Оно објашњење које сам чуо малопре од министра просвете није задовољавајуће, зато што мислим да је било да је прошли закон био лош јер је донет на брзину. Па добро, ваљда постоји још неки разлог, на неку брзину можете да направите неке добре ствари, а некада можете да радите јако дуго па да направите лоше ствари. То није добро образложење.

Зато би било добро да се више посветимо суштини парламентаризма, демократије, управе, рада Владе, рада министара, а не да се бавимо само ситном демагогијом, а то је ко ће јаче да виче, ко ће да каже – види мене, знаш ли ти ко сам ја. А то видимо сваки дан, зато нам не иде добро. Можемо да се лажемо међусобно колико год хоћемо о нашем напретку на Дуинг бизнис листи, на овој листи, на оној листи, да је динар друга валута у свету, да смо ми најважнија држава на свету, да нас се сви плаше. Будимо реални, изађимо напоље и видећемо да то није баш тако као што волимо да причамо.

Било би јако интересантно, министре просвете, да вас питам да ли су посланици СНС са вама имали неке консултације, што је потпуно природно да министар који је део владајуће коалиције има консултације са владајућом већином у Парламенту, да ли су вам они дали неко упозорење, нека питања

што вам не ваља ових 369 решења која сте погрешно ставили у ваш предлог закона па они морају то да поправљају.

Можда би било добро да им то објасните, јер онда би одустали од тих амандмана или би их повукли већ данас, а не да их повуку тек неки дан кад дође пред дан за гласање или је то једна заједничка лоша оперетска представа, најгора, у којој треба да се играмо демократије, да се играмо процедуре и да од нечега што се лепо зове демократија, и што има и дугу историју, не баш у Србији али на овом континенту да, да од тога правимо демократуру. Демократура је карикатура демократије, и то је оно што се дешава овде.

Ја вас позивам да не учествујете у томе. Позивам вас да повучете законе. Ако владајућа странка преко својих посланика има 369 примедби на ваш закон, нешто није у реду, или ваш закон или ти посланици. И једно и друго су разлог да се повуче закон. Ако не ваља закон, зато што је лош; ако не ваљају посланици, зато што је лоше добар закон ставити пред лоше посланике. Мислим да је то добро.

Надам се да ћете вас двојица преживети ову реконструкцију Владе у смислу мандата, да ћемо ускоро имати добре препоруке, добре понуде закона, наравно, које ће ваши сарадници да вам понуде, да ћете имати више разумевања и више духа, демократије него што је то иначе убичајено у последњих пет-шест година, јер без тога ниједан од ових закона неће моћи да буде спроведен на ваљан начин.

Ту долазимо до суштинског проблема нашег друштва. Деси се некад и да буде добар предлог закона. Бога ми, деси се релативно често, 30% закона у овом сазиву је било. То су закони који су океј. Неких још 30% би уз добру дораду могли да буду добри, 30% су потпуно бесмислени. Значи, од тих 60% би било јако добро да смо ми за, колико трајемо, годину, годину и по дана успели да донесемо 60% закона који су добри и спроводиви. Али овде су неспроводиви. Ту имамо пуно примера за то.

Неки који добро чују, бар изгледају да добро чују, требало би да науче да не добацују кад колега прича.

(Србислав Филиповић: Ти си случај, а не колега.)

Хоћете ли да ми дате услове да говорим или и ви не чујете?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Само наставите.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Не, не могу, сметају ми. Омогућите ми.

Према томе, закони се доносе да би се спроводили. Каква су наша искуства са тим? Ево, имали смо пар година митинговање овде. Значи, то је била ревија похвала о томе да ће неки закон о озакоњењу, који има неке везе са овим последњим законом, да донесе велике промене код нас, да ће два милиона неправних објеката бити доведено у ред, да ће то све да се среди. Данас имамо 500.000 неправних објеката више него што смо их имали пре две године. Правно утемељени објекат који је урађен по свим прописима је реткост у Србији, а реткост је зато што људи који раде по закону и у области

станоградње и у области било које изградње имају проблеме. Њима је тешко, то дуго траје, то пуно кошта. Напросто људи гледају па кажу – шта то радиш, бре, радиш по закону, откад се то ради по закону у овој држави? То је страшно.

Имамо овај предлог закона о националној инфраструктури геопросторних података. Овај закон је написан са добром намером, нема сумње, али је лоше испао. Зашто? Зато што се у доради, у финалној верзији дошло, то ће моја колегиница Соња да говори опширно и позваније него ја, али само начелно, зато што је то преписан закон са европским правилима, правилима ЕУ, али преписан на начин тако да се задржи ово стање безвлашћа. Тај закон је неспроводив, пре свега због тога што он зависи од података који су затечени на терену и у књигама.

Какве они везе имају са реалним стањем? Да ли било ко овде од присутних, не питам министре него њихове сараднике, може да каже да то што пише у земљишним књигама, било где у Србији, одговара актуелном стању, односно реалном стању са више од 50% у било ком граду? Могу да говорим оно што памтим. Једно 100 бесправно изграђених објеката у последњих пар година, а да не причам о ономе што је бесправно грађено у 20-ак, 30-ак година и није урађено ништа. Од пашњака који су у центру града, и то је исто, од тога да имате масу легализација које су урађене у последњих 15-20 година али и даље нису уписане у земљишне књиге, да су катастри практично као једна библиотека у коју је ушла нека хорда пијаних, неписмених, истумбала све живо, па пола однела, пола донела.

Да ли било ко од грађана Србије може са сигурношћу, када оде у катастар, да зна да оно што њега интересује тамо одговара истини? Знам по свом примеру, па знам по искуствима својих пријатеља, познаника, грађана који ми се јављају да је то... Катастар је нешто, има једна пословица – може да буде, али не мора да значи. Са правилним акцентом. То је нешто што можда јесте, можда није, и то прави огромне проблеме. Хајде прво да завршимо тај део, а онда ћемо лако да спроводимо добре законе ако су написани са добром намером.

Имамо још пуно закона који су написани са добрим намерама, чини ми се, али који се не примењују добро, односно то спровођење је јако лоше. Имамо Закон о изградњи где је кривично дело ако почнете да зидате нешто без дозволе за градњу. Имамо, стално понављам, Небојшину 8а, „Београд на води“, који је исто бесправна градња, па је пред београдске изборе почела градња, колико сам схватио, аутобуске станице на Новом Београду, поред бувље пијаце. Нула дозвола. Значи, нема дозвола ни за шта, за било шта што има било какве везе са пројектовањем или градњом, тај објекат који је започет, а после кажу није станица него паркинг; ни за паркинг нема дозвола.

Хајде мало да се бавимо спровођењем онога што је могуће. Имамо закон, не сет, него групу закона која дефинише изборе, медије, представљање кандидата, правила избора. Где се то спроводи? Где у закону пише да имате

црне ципове са тамним стаклима без таблица као део изборног процеса? Где имате да вас уписује неко, да удара рецке да ли сте дошли и да ли сте гласали? Где имате у Пословнику да неко ко седи на седници Скупштине може да вређа свог колегу без основа а да се председавајући прави да то не чује?

(Србислав Филиповић: Тебе нико не слуша.)

Ево сад још једном, и још се прави да разуме шта ја причам.

(Србислав Филиповић: Још једном ћеш да добијеш.)

Где се то нашло? Где се то учило? Причамо о просветним законима, о дигиталним уџбеницима. Где се то учи да дођете као народни посланик и да вређате истину? Пре свега вређате људе који су грешком гласали за вас.

Зато, драги министри, још једном, са жељом да останете у овој Влади и даље и са жељом да ваши сарадници добију више прилике да вам предлажу добра законска решења која ћете ви подржати, и са жељом да, бар док траје овај мандат, имате мање проблема са посланичком групом која би требало да вам да подршку а не да вам пише 369 амандмана као да сте погрешили и фронт и величину слова а камоли суштину закона, а да грађани Србије ускоро дођу до тога да имају власт која ће поштовати законе, која ће знати где су границе државе у којој се налази, која ће знати којим језиком се говори у тој држави, која ће знати да ли је њихов коалициони партнер терориста или није, која ће знати где и за шта и ко је када колико продао, која ће имати власт која неће да се потуца у пола ноћи од књижаре до кафане која је затворена, него да има власт која ће да ради свој посао на ваљан начин.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Повреда Пословника, Александар Мартиновић.

Изволите, колега Мартиновићу.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Члан 107, господине Маринковићу.

Будући да је Зоран Живковић рекао да треба говорити истину, ево ја ћу сада рећи истину: Зоран Живковић је идиот; Зоран Живковић је кретен.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Мартиновићу, као што сам и њега замолио малопре, молим вас само да не излазимо са таквом терминологијом.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Слободно ми изреците опомену.

Дакле, само идиот и само кретен може да се радује ономе што се јуче догодило Марку Ђурићу и да ликује данас у Народној скупштини зато што су шиптарски терористи јуче тукли, мучили и на најгори могући начин вређали Марка Ђурића, високог званичника Владе Републике Србије. Само идиот, само кретен може да се радује када неко ради против интереса његове сопствене државе, наравно, под условом да он Србију доживљава као своју државу.

Само идиот и само кретен може да дође у Народну скупштину и да нама спочитава однос према Косову и Метохији, а ја да подсетим тог идиота и тог кретена, када је долазио на власт 2000. године са митраљезима, када је упадао у Народну скупштину, рекао је да је Косово и Метохија демократско

питање. Не државно, не политичко, не национално питање, него демократско питање и, када он, идиот и кретен, дође на власт, он ће са истим таквим својим идиотима и кретенима које је довео на власт 2000. године да реши питање Косова и Метохије. Како га је решио? Тако што су пустили 2.000 шиптарских бандита из српских затвора, који су 2004. године извршили погром над српским народом на Косову и Метохији и ти исти су га јуче тукли, вукли за кравату, вукли га по улици, пљували, викали му „Алаху акбар!“, претили клањем, и идиот и кретен се данас томе радује.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Колега Мартиновићу, сматрам да нисам повредио Пословник.

(Зоран Живковић: Повреда Пословника.)

На неки начин могу и да схватим вашу бурнију реакцију, али, наравно, уз то да се не слажем са терминологијом коју сте користили. Тако да, у интересу тога да наставимо седницу на један бољи начин и у духу ових предлога закона које имамо данас на дневном реду, одређујем паузу од два минута да се мало смире страсти у Парламенту.

(После паузе.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Владимир Маринковић): Настављамо са седницом.

(Зоран Живковић: Повреда Пословника.)

После паузе нема повреде Пословника.

Дијана Вукомановић има реч.

Молим вас све да смиримо страсти и да наставимо. Седница је била стварно добра и коректна. Нема разлога, поготово у овом тренутку за нашу државу, да се на било који начин свађамо и вређамо.

Изволите, колегинице Вукомановић.

Хвала свима.

ДИЈАНА ВУКОМАНОВИЋ: Захваљујем се, председавајући.

Поштовани министри, поштоване колегинице и колеге народни посланици, ја бих желела почетак своје дискусије да започнем цитатом. Следећи пример министра Ружића који је такође читао образложење закона који је упутио у процедуру у Скупштини, ја ћу, додуше, читати образложење које се односи на закон о уџбеницима. Не због вас – ја знам да, министре, то врло добро знате – него због грађана.

Наиме, пред посланицима се нашао Предлог закона са следећим образложењем, говорим о министарству господина Шарчевића – након непуне две године примене, анализе и сагледавања ефеката дошло се до закључака да поједини институти и прописана решења не кореспондирају са постојећим капацитетима институција надлежних за спровођење закона, да одређене правне институте није могуће остварити у пракси, да су прописане процедуре сложене, неефикасне и дуготрајне, те да је потребно одређена решења прецизирати, поједине институте укинути, те целисходнијим

решењима уредити надлежност органа и рокове, уподобити захтевима процесне економије.

Кључне су ове три речи – захтеви процесне економије. Дакле, ја као посланик могу да констатујем да је дошло до капитулације једног министарства и једног министра пред реалношћу у Србији, односно да су институције система капитулирале пред захтевима процесне економије.

Наиме, желим да подсетим на речи вашег уваженог претходника, министра Вербића, који је такође поклекнуо када је упутио Предлог закона о уџбеницима 2015. године у скупштинску процедуру и када је он 15. маја 2015. године изјавио о Предлогу закона о уџбеницима, речи министра Вербића објављене у „Блицу“ – повлачимо закон у овом тренутку, не зато што било ко подлеже притиску, притисака таквих није било, ми се суочавамо са лобирањем, јер неки од лобиста само што не искачу из фрижидера када радимо, и појаснио је министар да су неки од лобиста издавачи.

Сада вас питам, министре, у једном демократском дијалогу да ли се овај закон који је министар Вербић напослетку и упутио у процедуру, који смо ми усвојили 2015. године, и где ви сада у образложењу констатујете да институције нису издржале притисак тих одредби, да ли је било можда и у вашој одлуци да неколико недеља пред реконструкцију Владе ви храбро иступате као једини министар који каже да његов ресор и институције које су у његовој ингеренцији једноставно не одговарају захтевима, како овде пише, процесне економије.

Министре, заиста могу да разумем да ваше животно искуство, да ваше професионално искуство у сфери образовања има један, да тако кажем, светоназор који знање посматра као робу, као робу на тржишту знања и образовања, али заиста мислим да су одредбама овог закона у свим образложењима заиста излазиле у сусрет моћном лобију, да то тако назовем. У многим земљама света је лобирање скроз легитимно. Код нас, нажалост, не постоји закон о лобирању и то би требало можда законски да се уреди.

Да ли сте ви имали притисак, ја вас отворено питам, од издавачког, да тако кажем, лобија, ако је тачан податак, око 79 издавачких кућа, да се дерогирају одредбе још увек важећег закона и да ви упутите скроз нови закон? Наиме, ту постоји много, много образложења избрисаних из важећег закона, доста одредби које заиста не иду у корист кућног буџета ђака и њихових родитеља него иду у корист опстанка на тржишту профитабилних издавачких кућа. Наравно, моја сазнања нису у тој мери упоредива са вашим сазнањима, али заиста, ако ви бришете критеријум максималне малопродајне цене, ако ви у образложењу закона говорите о просечној маржи издавача, а не говорите о томе да се драстично смањио број ђака који у Србији прима бесплатне уџбенике... Ту је присутан мој колега посланик, такође бивши министар образовања, који је 2012. године изнео податак да 303.000 ђака прима бесплатне уџбенике, а 2017. и 2018. школске године тај број се смањио

на 86.000, мада су скоро приближна буџетска средства, раније је дато 750 милиона за 303.000 а 571 милион буџетских средстава за ових 86.000 ђака.

Дакле, хоћу рећи да се овим законом системски урушава уставно право деце на бесплатно образовање, да је услед рестриктивних мера штедње буџет родитеља изузетно оптерећен, да се даје приоритет законима тржишта, законима приватних издавачких кућа и да једноставно ми системски уводимо законе економије као много важније од оног што треба да је стратешки циљ Србије, а то је образовање, улагање у наше најобразованије кадрове.

Не могу да се не осврнем, кад говорим о сету закона који сте ви упутили у процедуру, на оне податке које је изнео колега Владимир Гречић, да је за 30.000 младих људи, изузетно образованих кадрова који су отишли из земље, углавном Европу и Северну Америку, Србија изгубила односно поклонила тим земљама девет милијарди евра. То је огромна, ненадокнадива сума. Ако се ми овако понашамо према основцима, њиховим родитељима, да им и основно образовање, средњошколско образовање изузетно отежавамо, излазимо у сусрет економском профиту, процесној економији, како је овде наведено, ми стратешки одустајемо од онога што је прокламовано исто као циљ ове Владе, а то је повећање наталитета и задржавање омладине.

Ви знате да је на тој листи Светског економског форума Србија скоро на дну листе да задржи и да привуче нове таланте. Навела сам ову цифру коју је професор Гречић навео, да је Србија поклонила девет милијарди економски најразвијенијим земљама зато што је допустила такав одлив мозга. Пре две деценије подаци које је Гречић наводи кажу да је око 2% младих људи одлазило из Србије, а сад већ 15% младих образованих кадрова. Значи, то су ненадокнадиви губици.

Из тих разлога наша посланичка група никако не може да да зелено светло оваквом неолибералном, да тако кажем, али не из идеолошких разлога, из разлога уопште опстанка и права деце на образовање. Ако ви на овај начин размишљате и руководите Министарством, на крају ће бити она крилатица – колико пара, толико образовања. Значи, колико родитељи могу да улажу новца у куповину уџбеника, у образовање своје деце, они ће толико бити образовани, што је заиста деградирајуће и супротно конвенцијама о праву детета, супротно је Уставу наше земље, јер сва деца треба да имају бесплатно образовање. То је прокламовани циљ.

Знам да постоје тешкоће, али зато ми истовремено, када усвајамо овај закон о систему квалификација... Исто тако морате онда и у неком образложењу рећи да, без обзира на то што уводимо ту градацију, што улазимо у Европски систем квалификација, исто тако је чињеница да наши најобразованији кадрови, електроинжењери, лекари, машински инжењери, ИТ стручњаци, из информационах технологија највише одлази из земље. Ова Влада у којој сте ви министар даје субвенције економски јаким привредницима из Немачке, мислим на „Континентал“, који добијају

субвенције 19.000 евра по запосленом, чак и да запошљавају наше стручњаке, али нешто се стратешки много греши. Ви овим законом не решавате само проблем уџбеника, ви овим законом постављате целоживотну баријеру за оне младе људе које системом, опет, дуалног образовања уводите у систем окрутног дарвинистичког тржишта у 15. години живота, па ће они до пензије, наредних 50 година, до рецимо 65. године живота бити на оваквом окрутном неолибералном капиталистичком тржишту где ће закон процесне економије коју ви помињете просто важити за све.

То је заиста нешто што је велика неправда и заиста вам се дивим... Извините што си дајем слободу да вам делим савет, али заиста се дивим вашој храбрости да оваквим признањем пораза и капитулације ресора у примени закона које је ова владајућа већина под истим кишобраном донела, ви говорите да је закон капитулирао и да мора да се донесе нови закон који ће изаћи у сусрет процесној економији.

Још имам времена да се осврнем на други сет закона, који је предочио министар Ружић, који се тиче увођења система електронске управе, који је на трагу обећања и оне кључне речи у експозеу садашње председнице Владе, Ане Брнабић, да је дугорочни стратешки циљ дигитализација Србије.

Нећу се освртати на језичке недоумице, мада долазим у искушење да прочитам исто тако нешто из образложења, али рекла бих, оно што мени недостаје и што заиста видим као један легитиман циљ јесте да се форсира дигитализација у земљи у којој ни водоснабдевање ни канализација још увек нису на нивоу квалитета живота достојног човека. Овде сте у образложењу навели довољно критеријума на основу којих исто ваш досадашњи рад као министра може да се вреднује. Ево, у образложењу је наведен податак да све матичне књиге треба до краја 2017. године да буду преведене у електронску форму и похрањене у вашем министарству конкретно питање, конкретно питање – да ли је тај циљ испуњен?

Дакле, овај закон о електронској управи заиста звучи као један списак лепих жеља. Наводите узорне примере Црне Горе, која има сличан закон, наводите примере високоразвијених земаља, САД, Италије, Немачке, али ви јако добро знате колико је још много домаћинства, да тако кажем, електронски неписмено. Просто, та дигитализација је на дугом штапу, а ви, министре, заиста морате, поготово исто у овим околностима реконструкције Владе, да кажете докле се стигло, чиме сте задовољни, јер ви овде наводите примере да постоје заиста озбиљни проблеми и у вашем ресору.

Ево, у образложењу се каже да се развој електронске управе у Републици Србији, поред бројних стратешких докумената, одвија углавном стихијски, нестандардизовано и без контроле на централном републичком нивоу. Па шта је ваш задатак као министра државне управе и локалне самоуправе ако не да успоставите ту контролу?

Пошто се осмехујете, морам вам дати комплимент да сте одговорили на моје посланичко питање; дали сте податке о броју уписаних и брисаних

из јединственог бирачког списка. Дакле, има ту места да вас као посланица и похвалим, али заиста мислим да морамо да се уозбиљимо, да сви наши закони не буду списак лепих жеља, него једноставно да кажемо грађанима шта је оствариво, шта није оствариво и где идемо.

Жао ми је што министарка Михајловић такође није присутна. Ево, каже мој колега Ђорђе Вукадиновић да је свима жао, поготово неким посланицима СНС, у ствари једном који је рекао да ће дати оставку ако она буде министар и даље, али ево, демонстрирам женску солидарност и надам се да ће остати у Влади, ако ни због чега другог онда због Закона о родној равноправности.

Исто тако да кажем да је овај процес реконструкције, континуираних избора ове Владе заиста отежан на тај начин, то се управо види у овом закону о геоподацима, где једноставно недостаје неко место за Министарство заштите животне средине. Значи, сви су овде поменути само не Министарство заштите животне средине, а ако читате закон, видећете у члану 10 да би управо маса података који ће бити прикупљени требало да припадају ресорном Министарству заштите животне средине.

Хоћу да кажем да Србија, и ви као Влада и ми као посланици гледамо у 21. век. Ми смо свесни колико је Европа одмакла, да не идем у неке друге репере, да не помињем, али заиста морамо да преузмемо одговорност и да кажемо... Не на овај драстичан начин на који је то учинио Шарчевић; ја се дивим његовој политичкој храбрости, или можда неискуству, да једноставно дерогира закон тако што каже – нисам могао, институције не могу да одговоре захтевима актуелног закона и зато увлачим нови. Једноставно, морамо да преузмемо одговорност и нека то онда буде тема, да се о томе расправља у Скупштини. Хвала вам на пажњи.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице Вукомановић.

Пре него што дам реч министру Шарчевићу, у складу са чланом 109 Пословника, изричем опомену колеги др Александру Мартиновићу. То нисам урадио малопре из чисто тактичких разлога, да бисмо наставили у демократском духу ову седницу, како је то расправа и налагала од самог почетка.

Министре Шарчевићу, изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Не бих ја овде одговарао лично, мада сам добио много савета и постао паметнији већ, ево, после овог вашег обраћања.

Не знам какве су ваше скривене амбиције, али рећи ћу вам да образовање кошта, и у Енглеској и у Америци и у Србији, и да смо ми у буџету буџетирали велике паре за оно што се зове бесплатно. Значи, неко је платио порез, неко је из тог пореза транспоновео средства у буџету за просвету и то све има своју цену.

Да не бих цитирао људе из штампе, не само из Србије, одлазе из свих европских земаља млади људи. Мислим да смо ми за годину дана успели да произведемо више ИТ стручњака него неколико година уназад, да

дизајнирамо систем који је одржив, да имамо први у свету модел програмирања учења у петом разреду, да су гимназије од прошле године у пилоту а од ове године у великом капацитету надарени за информатику, 765 нових буџетских места за ИТ на факултетима широм Србије. И то је само почетак. Значи да, Влада ради на томе, зна тај проблем, имају га многе богатије земље. ИТ стручњак ће отићи за три-четири хиљаде евра у Ирску чак пре из Хрватске, Мађарске и многих других земаља. И то знате. И то пише у новинама.

Када је у питању, ово што ви кажете, некакав сукоб, па како може да буде сада корупција када смо укинули цензус? Он је стварао корупцију. Како може да буде кад смо увели дигиталне? Знате ли колико кошта израда дигиталног? Па ниједан издавач се не радује дигиталном уџбенику јер је много јефтиније да направи штампани и да он боље заради. Питајте озбиљне компаније у Немачкој, било где, зашто многе европске земље где постоје монополи не иду на дигиталне. Е у томе сам храбар, а не за ово. Брига мене да ли ћу да будем министар, ко да сам се родио у томе, знате. Мене то није интересовало ни у првом сазиву, ни сада, нити ме реч реконструкција посебно занима. Ја ћу свој посао да радим часно, поштено, од срца, за добробит младих, ако знам, а нека неко други процени. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре Шарчевићу.

Реч има министар Бранко Ружић.

БРАНКО РУЖИЋ: Заиста желим да се захвалим на овој надахнутој дискусији. Само због неких детаља, просто да укажем на чињенице.

Мислим да већина грађанки и грађана Србије није за то да се враћамо у камено доба. Мислим да су такође веома заинтересовани да живе у једном модерном времену. Дигитализација јесте један од приоритета Владе Републике Србије, али то није само и искључиво техничко-технолошки процес, то је и друштвени процес пар екселанс. Мислим да је то важно да имамо у виду када говоримо о том процесу.

Што се тиче преписа матичних књига у електронски облик, 98% је тај посао завршен. То је одговор на ваше питање.

Што се тиче наводне мањкавости закона о коме сте говорили где се не помиње животна средина, погледајте члан 5 и погледајте уопште одредбе самог закона и видећете да се практично половина одредби односи управо на животну средину.

Желим да одговорим промптно, да не би било неких недоумица. Дакле, све ово што сте питали, ја сам вас, ето, удостојио одговора. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре Ружићу.

Поштовани народни посланици, у складу са чланом 87 став 1 Пословника Народне скупштине, сада одређујем паузу у трајању од једног часа. Са радом настављамо у 15.00 часова. Хвала.

(После паузе – 15.00)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Верољуб Арсић): Даме и господо народни посланици, настављамо са данашњим радом.

Да ли још неко од председника посланичких група или овлашћених представника жели да се пријави за реч? (Да.)

Реч има народни посланик Бранка Стаменковић.

Изволите.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

Ево још једна обједињена расправа о законима који међусобно нису ни условљени ни повезани. Осећам обавезу да то, попут свих мојих колега из опозиције, поновим. То, наравно, није до наших гостију из Владе, не одлучују они о томе, али свеједно бих волела да чујем и од једног и од другог министра, ако је икако могуће, да ли они виде неку условљеност и повезаност ових закона. Покушала сам да је видим и једино сам дошла до тога да можда просветна инспекција геопросторно размешта уџбенике унутар унутар националног оквира квалификација.

Не видим апсолутно никакву условљеност и повезаност, а отима нам се време. Немогуће је у 20 минута осврнути се квалитетно на све ове законе, тако да су посланици принуђени практично да изаберу један и да се њиме детаљно баве у нади да ће предлагачи закона размислити дубље о некој аргументацији када је реч о предлозима за евентуално неке промене у тим предлозима закона.

Фокусираћу се, наравно, на закон о уџбеницима, ако остане нешто мало времена онда и на национални оквир квалификација. Када је реч о закону о уџбеницима, почела бих тамо где смо се јесенас у ствари разишли и завршили, а то су бесплатни уџбеници. Подсетићу јавност, министар зна, њега не морамо подсећати, да је Посланичка група Доста је било имала серију амандмана у два наврата којима смо покушали да наметнемо тему важности бесплатних уџбеника. Мислим да смо донекле и успели у томе, да се доста у јавности о томе почело причати. Мислим да се и у Министарству више о томе размишља него што се раније размишљало, али ми и даље немамо законско решење које ће гарантовати да сва деца у Републици Србији имају бесплатне уџбенике.

Овај пут нисам подносила серију амандмана, поднела сам један једини везано за бесплатне уџбенике и то тамо где је и предвиђено унутар закона, јер у овом закону сад постоји један члан који каже да Влада може да одвоји средства за набавку бесплатних уџбеника и да ће сваке године да види који ће то износ бити, да ли за све уџбенике или за само одређену количину. Желим да се надам да ћемо ми врло брзо ту одредбу закона почети да користимо тако да Влада доноси одлуку да набављамо бесплатне уџбенике за сву децу, а не само за ону која су из неких најугроженијих породица.

Када је реч о закону о уџбеницима, желим да се осврнем на решења која се тичу избора уџбеника и квалитета тих уџбеника. Кад сам ја ишла у

школу, постојао је један једини сет уџбеника, један једини Завод за уџбенике који је то издавао и онда су се уџбеници наслеђивали. То је било и повољније и јефтиније и за породице са више деце и то је био јако једноставан систем. Квалитет тих уџбеника је био грозан, сећам се тих уџбеника, ту једноставно нисте могли неке делове ни да разумете шта је писац хтео да каже.

Ми смо, колико знамо, у нашој реформи школства ишли на решење да се прошири могућност, да сви штампају уџбенике не би ли то подигло квалитет уџбеника. То је једна хвале вредна идеја, зато што тржиште уме да регулише да за оним уџбеницима који су квалитетни влада велика потражња и да они избију у први план.

То би све било у реду да смо ми оставили тржиште да оно само ради и да ти квалитетни уџбеници једноставно сами испливају, међутим не, држава је морала да интервенише и да се умеша у тај процес.

Начин на који се држава меша у процес избора уџбеника ствара велике проблеме родитељима у школи. Даћу вам пример, јер имам дете у основној школи. Значи, у теорији сваки наставник може да изабере уџбеник по коме ће да ради, а у пракси не може. У пракси наставник не бира уџбеник, школа бира уџбеник. Имате онда ситуацију да наставник заврши са уџбеником који није желео и тражи од деце да купе други уџбеник или, пошто је то забрањено па се неки наставници и плаше то да раде, имате креативне верзије исте ствари као што је, на пример, да наставница хемије жели деци да предочи да постоји 29 хемијских инструмената али уџбеник по коме је присиљена да ради има само седам. Онда она прекопира 29 тих инструмената из неког другог уџбеника па моли децу да они копирају то даље и да носе кући и онда преписују и цртају 29 у своју свеску јер она нема уџбеник који је желела и по коме је желела да ради.

Ово је само један пример шта се дешава у пракси када не дајете потпуну слободу наставницима да стварно могу да изаберу уџбеник по коме они стварно желе да раде, него намећете практично због неких квота, чујем да постоје неке квоте, да морају на нивоу школе сви да имају исти уџбеник за један предмет. То ме врло подсећа на реформу коју смо увели, на тзв. изборне предмете. Да се разумемо, у првом разреду основне већ ми је било јасно да изборни предмети нису изборни, не можете ви да изаберете од три понуђена предмета на које ће ваше дете да иде него сви иду на онај предмет за који се већина определи. Значи, ту нема ничег изборног. Иста је ствар и са уџбеницима.

Када се на тај начин мешате у рад тржишта које сте ослободили да бисте подigli квалитет, имате контраефекат – нема подизања квалитета, имате само рађање коруптивних пракси. Што се тиче избора уџбеника, то сматрам великим проблемом. Што се тиче квалитета уџбеника, у овом закону је предвиђено, а слично решење је било и у претходном закону, да када неко има рукопис новог уџбеника, мора да прође одређену процедуру, не може

тек тако да га штампа, тај уџбеник мора бити одабран. Завод за унапређење образовања и васпитања треба да да стручну оцену тог уџбеника.

Сада у овом предлогу закона прописује се да Завод за унапређење образовања и васпитања треба да формира некакву комисију из реда запослених која ће бити састављена од различитих стручњака везано за област о којој се ради у уџбенику; значи ако је хемија, онда вероватно хемичари, психолози, педагози, а ако је ликовно, неки уметници, неки педагози и психолози и тако даље. Та комисија онда добија одређени рок да тај посао, да да стручну оцену у одређеном року. Онда у истом члану закона се каже – уколико та комисија у датом року тај посао не уради, Министарство ће продужити рок. Ајде, и то би било у реду, али онда даље каже – ако ни у продуженом року та комисија то не уради, онда ће Министарство да формира посебну засебну стручну комисију од независних стручњака који неће бити из редова запослених у Заводу за унапређење образовања и васпитања, па ће та комисија обавити стручну оцену у неком року, а трошкови рада те комисије пашће на терет Завода, који није испоштовао свој рок.

Моје питање овде гласи – како је могуће да у било којој државној институцији ми имамо пробијање рока а немамо казнене одредбе за то и да не постоји никаква санкција која је предвиђена у закону за то? То што ће наводно Завод бити кажњен тако што ће платити трошкове рада комисије, то вам је пресипање из шупљег у празно, јер су то свеједно буџетска средства.

Можда постоји други разлог због кога се у пракси ово дешава, а ово се дешава у пракси, да те комисије пробијају рокове, јер да се не дешава, не бисмо ту могућност стављали у закон. Значи довољно често се дешава да сада закон предвиђа да мора да се регулише шта у том случају.

Можда комисија унутар Завода за унапређење образовања и васпитања рокове пробија јер нема довољно запослених, јер је преоптерећена послом а ми имамо на снази забрану запошљавања у државном сектору. Ја заиста не знам шта је од ове две ствари разлог због кога овако нешто уопште улази у закон. Заиста мислим да ово не треба прописивати законом, да не треба у закону да овековечимо да уопште постоји могућност да државна комисија два пута пробије рок па да се онда формира трећа, него треба да радимо на томе да решимо оно што је узрок проблема, а, кажем, не знам шта је узрок. Можда је узрок некомпетентно руководство у Заводу, које тако хај-хој не ради свој посао па се пробијају рокови, а можда је узрок то што су преоптерећени запослени, што има превише уџбеника, недовољно времена, недовољно запослених а нови запослени не могу да се приме у радни однос.

Замолила бих одговор шта је од ова два и апеловала бих да идемо на решење онога што је у корену проблема, а не да стављамо закрпу па да је комисија изван свега, да решава проблем који није решен на време.

Што се тиче квалитета уџбеника са којима наша деца данас раде, сви смо ми на друштвеним мрежама мање-више и сви смо ми на тим друштвеним

мрежама виђали различите примере из различитих уџбеника који су једноставно комисијама промакли, јер су можда журили јер јуре неки рок.

Пре две године, када ми је син кренуо у пети разред, сећам се тог првог дана школе, када је са нарамком уџбеника дошао кући, дошао је грохотом се смејући. Што се, дете, смејеш? Гледао сам мало уџбеник из информатике. То је, наравно, уџбеник из техничког и информатичког образовања. Пре две године нисмо имали информатику као посебан предмет, тек као изборни неки. Каже, гледао сам уџбеник и ми ћемо, мама, да учимо како се компјутер укључује и искључује. Онда сам ја узела уџбеник и деца у петом разреду школе уче оно што знају откада су се родили отприлике, како се компјутер укључује и искључује, али је мени пажњу привукло нешто друго. Рубрика у том уџбенику која носи назив „За оне који желе да знају више“ имала је објашњење како се окачити на интернет и ту сте имали детаљно објашњену дајлап методу качења на интернет. Пре две године! Та метода качења на интернет изумрла је отприлике када се мој син родио, ту негде око 2003-2004. године. Што је најсмешније од свега, од све информатике у том уџбенику, то дете није знало једино шта је тај дајлап, јер се са тим никада није срело. Да је бар било у некој рубрици „историја“, то би и било прикладно, али било је у рубрици „За оне који желе да знају више“.

Твит који сам написала тим поводом отишао је вирално. Завршио је и у једној ТВ емисији, у којој се, поред тога, говорило и о томе како се тадашњи председник Николић телефоном качи на Твитер. И то је нешто са чиме се ми родитељи срећемо а немамо коме да јавимо. Ми можемо само да ставимо на Твитер, на Фејсбук и евентуално привучемо пажњу неког новинара. Оно што бих ја волела да видим јесте, и поднела сам амандман у том правцу, да се унутар Завода за унапређење образовања и васпитања, који већ ради и укључен је у тај процес процене квалитета уџбеника, отвори нека имејл адреса, неки контакт центар где би људи могли да скрећу пажњу на овакве ствари па да се онда негде нешто тим поводом уради.

Наравно, ово је један од мноштва таквих примера и у том смислу. Као што рекох, од амандмана које сам поднела само један се тиче бесплатних уџбеника. У осталима сам се трудила да нађемо решења за неке ситуације са којима се родитељи срећу у пракси, да би им се олакшало да на неки начин и они дају допринос побољшању квалитета уџбеника. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има министар, господин Шарчевић.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Добро, само да кажем, многе ствари, не само вама као родитељу, него и другим родитељима. Управо зато што су неки програми застарели и не прате савремено доба, као што је малопре речено и што је у Закону о систему образовања урађено и усвојен је нови наставни план и програм управо петог и првог разреда основне школе и гимназије и онда то траје четири године и полако се затварају ти циклуси. Ту сте били у праву. Зато смо урадили све оно што смо урадили. Од тога како да упалим

компјутер сада сви уче програмирање. И ту смо хит. Значи, то смо заиста радикално променили.

Друго, оно што је јако важно, морате знати да је школа жив организам, да постоје стручна већа, као и на факултетима. Значи, постоји наставничко веће, постоје стручна већа, стручни активи. Непримерено је да у једној школи имате три биолога а сва три користе три различита уџбеника. Можда једног дана, и ја навијам за ту идеју, али знате када? Када будемо урадили добар систем праћења квалитета према исходима ученика, када тај уџбеник буде једно од средстава индикатора шта је наставник урадио. Не сви петице, него екстерна оцена каже четворка, наставник прогнозирао четворку, дошли до четворке. Е, онда ћемо рећи један од критеријума и тада ћемо видети важност избора уџбеника. Засада је то у почетној фази и зато то бира наставничко веће на предлоге стручних већа и органа. Немогуће је да је тај један хемичар баш паметнији од њих неколико у стручном активу; морају се усаглашавати. То је улога директора, стручних сарадника и свих других.

Наравно да родитељи у новом закону имају много већу улогу и Министарство просвете је направило модел општинских савета. Такође је дизајнирано да они не буду мртво слово на папиру са локалним самоуправама, да активи директора школа, руководиоци буду профи у обавези да их сазивају и да руководе њима.

Нови алати за мерење и вредновање квалитета рада установа, говорим о предуниверзитетском делу, имају за циљ да укључе пун капацитет родитеља. Садашње екстерно вредновање ће бити еци-пеци-пец, родитељи VI/2, петнаести по реду и случајан узорак. Гледамо да укупан родитељски тим да комплетно своје мишљење о ономе за шта може бити питано.

Када су у питању сарадници, Завод није велико тело. Било би гломазно држави да плаћа тело од 300 људи. Зато смо ми на тај број запослених ангажовали 200 сарадника, најбољих наставника из струке по разним областима из свих делова Србије. Обучавамо још 300. То смо радили када нисмо имали чак ни паре у буџету. То је сада ресурс да најбољи наставници, који имају децу са такмичења, који су заиста репрезенти своје струке, чине те додатне комисије. Зато сте видели да мора бити један практичар у комисији да би то било.

Завод није кажњен. Он је независно тело, не могу ја као министар да га казним. Завод је под ингеренцијом Владе, директора Завода поставља Влада, али је практично да, ако неко промаши рок, а то је свакако изузетно, није правило, нека тај сноси последице, јер остали ће морати да плате таксе за ово или оно. Зашто би неко ко није урадио свој посао изманипулисао па неко други да плаћа за њега? То је нешто што подстиче одговорност, али говорим – изузетно.

Ја сам тренутно са радом Завода изузетно задовољан. На последњем колегијуму сам их хвалио, што није обичај. Прошли пут у Скупштини овде сам и те како имао шта да критикујем, и оно што смо ми амбициозно

замислили. Завод је на ивици издрживости својих капацитета, зато и ангажујем оволико људи, али су то домаћи експерти.

Нисмо ангажовали за дебеле паре, које немамо, не знам какве белосветске и по стратегијама и по свему што је доношено, него заиста ти људи су живи и здрави, имају своја имена, своју каријеру која је остварена и они су само почаствовани тиме што можемо да их промовишемо у изузетне наставнике. Тако да те ствари се апсолутно мењају и мислим да ће то сви родитељи моћи да примете.

Само још нешто. Значи реформа петог разреда је управо ово што сам рекао, улога Савета родитеља, изузетно водимо рачуна о квалитету укупне наставе па и уџбеника. Тако да, када говоримо о наслеђивању, четири године ће трајати. Значи, о свему смо пробали да водимо рачуна. У тиму за израду закона много родитеља је учествовало, гомила издавача, никог нисмо промашили да питамо за мишљење. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Војислав Шешељ.

Изволите.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Даме и господо народни посланици, пре неколико дана министар Шарчевић је у једном интервјуу изјавио да му није стало да остане министар. Пошто се спрема реконструкција Владе па пошто му није стало да остане министар, то значи да он уопште и нема више мотивацију да унапреди рад Министарства и да му није стало да ови закони буду квалитетнији и бољи него што су овде нама предложени па ја предлажем, прво, да Народна скупштина донесе одлуку да се сва три закона врате док се не изврши реконструкција Владе, па да онда видимо ко ће бити нови министар и да ли ће он стати иза ових закона или неће.

Зашто ја ово говорим? Зато што ми је много сумњив настанак ових закона, посебно Закона о уџбеницима. Ви знате да је пре непуне три године, још у време министра Вербића, донесен закон о уџбеницима. Нећу ја ништа лепо да кажем о министру Вербићу, уосталом и не познајем га, али против њега се дигла уџбеничка мафија. Ту мафију је предводила Гордана Кнежевић Орлић. Ко је Гордана Кнежевић Орлић? Она је још увек шеф Удружења издавача уџбеника, а у исто време је директор приватне издавачке куће „Клет“. *Klett*, издавачка кућа д.о.о.

Шта је било? Је ли „Кле“ или „Клет“?

(Марко Атлагић: „Клет“.)

Овде су два т, не два е, али није битно; страни назив.

Она је нападала тај закон јер није одговарао њеној фирми и још неким приватним фирмама које издају уџбенике. Она се, наравно, залагала и за увођење дигиталних уџбеника, чија би се употреба, наравно, наплаћивала. Онај који би се улоговао на интернет да користи тај дигитални уџбеник, он би морао да плати на један од начина плаћања. Она дакле заступа интересе своје издавачке куће и издавачке мафије коју предводи.

Ми смо најквалитетније уџбенике имали кад је једини издавач био „Завод за издавање уџбеника“. Тад су уџбеници били најјефтинији.

(Бранка Стаменковић: И најнеразумљивији.)

Није тачно, били су врло разумљиви. Ја сам по тим уџбеницима учио, зато сам овако паметан, Бранка. Ти си, изгледа, по овим новим учила.

(Бранка Стаменковић: Ја сам учила управо из тих.)

Добро. И сада ти, што каже Бранка, разумљиви уџбеници које издају приватни издавачи обично имају велике фалинке. Говорићу тек о тим фалинкама. Да видим прво шта ради уџбеничка мафија.

Пошто сам ја савладао још у најранијем детињству, нисам ни проходао, укључивање на интернет па ми није био потребан никакав уџбеник, ја сам то мало тамо истражио и дошао до егзактних података. Сви уџбеници од првог до осмог разреда, кад би били купљени, дакле кад би их родитељи куповали, коштали би за једну школску годину 50 милиона евра. Од тих 50 милиона евра, према садашњем стању на тржишту уџбеника, 16 милиона евра иде на издавачку кућу „Клет“, „Клетт“, „Клетт“, „Клеп“.

(Маријан Ристичевић: „Клеп“.)

Ево, зна Маријан, он је експерт за клептократију.

То је 31,57% укупне вредности уџбеника за једну школску годину. Или у динарима, ако хоћете да вам кажем, то је 1.909.447.538 динара.

На другом месту је Привредно – чуј, привредно – друштво за издавачку делатност „Нови Логос“. Они учествују са 21,54%, што би износило у еврима 10.856.376 евра и 58 центи.

Ево, ових 58 центи може као бакшиш министру, да заокружимо.

(Младен Шарчевић: А што би мени дао бакшиш?)

А коме ћу? Ти си одговоран за све ово. Ко, јесам ли ја?

(Младен Шарчевић: Нисам.)

Ја могу само за ратне злочине бити одговоран, ни за шта друго.

Јавно предузеће „Завод за уџбенике“ учествује само 12,94% у укупној вредности уџбеника који се продају у току једне године – 6.519.870 евра.

Министре, смири мало живце, имам још много да ти кажем.

Значи, „Клет“ издавачка кућа 15 милиона 912, скоро 16 милиона. Привредно друштво „Нови Логос“ скоро 11 милиона, а „Завод за уџбенике“ шест и по милиона.

„Завод за уџбенике“, који има најбоље кадрове, који има највеће искуство и који је сву чисту зараду по одбитку онога што се исплати за плате... Плате су му солидне увек биле, не знам какве су сад; сад сте га угрозили овом мафијом, штитећи њене интересе. Тај „Завод“ је издавао огроман број највреднијих, врхунских књига из свих области наше науке и културе, сабрана дела најумнијих људи из српског народа. Немојте да вам набрајам, од Јосифа Панчића, Мике Аласа, Јована Цвијића и даље.

Сад неко други ову масну зараду узима. Ово је најмаснија зарада, јер је увек сигурно да ћете реализовати профит на тржишту, поготово ако имате

разрађен систем поткупљивања наставника који ће се опредељивати за уџбеник одређеног издавача. Зато долази у одређеним школама да један наставник из истог предмета одреди уџбеник једног издавача, други другог, трећи трећег. Руководе се људи сопственим интересима; ко на кога први налети. Поготово каква је ситуација кад ученик мора у току школске године да промени школу; може цели комплет уџбеника одмах да мења.

И цена уџбеника је много већа сада него што је била раније. Раније су цене уџбеника за основну и средњу школу биле најјефтиније и опет је била добра зарада – да се од те зараде исплате плате, да се Влади у буџет исплати одређен проценат и да се штампају дела од највеће вредности за нашу науку и културу.

Има ту још врло важних издавача. БИГЗ школство. Знате ли ко је власник БИГЗ-а сада? Неки Хрвати су то купили, нека хрватска фирма, и они нам сад издају уџбенике за 3.923.000 евра, скоро четири милиона. Па онда Предузеће за издаваштво, производњу и трговину „Едука“ д.о.о. – 3.268.000. Па неки „Креативни центар“ – то би Бранка могла да зна; изађе Бранка – 2.000.000. „Дата статус“ д.о.о. – само називе слушајте, све вам је јасно – 2.000.000. *The English Book* д.о.о. – или „ди-оу-оу“; како би то на српском звучало, можете мислити – 1.548.000. Привредно друштво „Герундијум“ д.о.о., Београд, Палилула – 1.424.000. Ја знам шта је герунд, али шта је герундијум? Да ли би ми то могао професор Маријан Ристичевић помоћи? Герундијум, је л' то врста цвећа, шта је то?

А видите овај назив сад – „Акроноло“. Хајде нађи ми на Гуглу шта значи „Акроноло“. Они имају зараду 1.253.500. „Математископ“ д.о.о. – 384.000. Па онда су ово све нижи износи, да не идем докраја.

Је л' то грехота пред нашим народом, пред нашом државом, да ови мангупи зарађују толики новац продајући уџбенике сумњиве вредности нашој деци?

А шта је решење? Решење је да издавач опет буде монополиста на тржишту уџбеника, да се сваке три или сваких пет година обнављају конкурси, па ако се неко појави са бољим уџбеником, да се онда његов унесе у употребу, са свим образложењем, а да се повуче стари. Пазите, уџбеник логике академика Михаила Марковића користио се у гимназијама више од 30 година, можда и 40. Ја сам га користио у гимназији, пре мене 20 година, а после мене можда још толико и више. Бољег од тога није било накнадно. Кад се уради добар уџбеник, онда је он трајан, онда је њега лако дорадити, да се научне иновације у њега унесу итд.

То је што се тиче мафије. А што се тиче садржаја уџбеника, е, ту је Министарство поготово пало на испиту. Ја сам консултовао само уџбенике историје и уџбенике српског језика и књижевности. И сад, тамо се учи и светска књижевност и, замислите, уместо да се више пажње поклони руским класицима, француским, немачким, енглеским, па чак и Американци већ имају класике своје књижевности, учи се хрватска књижевност, словеначка

књижевност. Франца Прешерна морају да уче наши ђаци. Ко је Франце Прешерн, знате ли ви то? Лажно се представљао, Ловро Кухар. И уместо да је писао неки приручник за куваре, он напише... Шта је оно написао, „Сонетни венац“? И сад наши ђаци треба то да читају и да уче као значајно и вредно књижевно дело, а није.

Наше ђаке терају да читају „Смрт Смаил-аге Ченгића“ под именом лажног аутора који се звао Иван Мажуранић. Иван Мажуранић, то сведочи Љуба Ненадовић... Јесу ли то „Писма из Италије“, где си ти то читала, Наташа, па си ми шапнула малопре? Пише он у својим сећањима како му се жалио Његош да је, док је био у Загребу, срео једног лацмана који му се дивео како пише добре спевове. Питао га је – имаш ли нешто ново што си написао? Наивни Његош се похвали – ево, баш сам написао спев о убиству Смаил-аге Ченгића. А овај навалио – дај ми да прочитам, дај ми да прочитам, послаћу ти поштом, послаћу ти сигурно. И никад га више Његош није видео.

Ја имам сабрана дела Ивана Мажуранића, читао сам их. Знате, ја сам се у ових 12 година „службеног пута“ бавио науком. Какве су његове песме? Одвратне, ко да их је секиром секао. Ништа се то више не може читати; можда за Хрвате има неку историјску вредност. Он је покушао да буде љубавни песник, али кад на накарадном неком језику, лошег стила, изјављујете љубав, то делује ужасно а не буди никакве емоције. И он је уклопио и Његошево дело.

У време Краљевине Југославије наука је доказала да је то Његошево, несумњиво. После Другог светског рата појавио се Ћилас и рекао – не, то је Ивана Мажуранића; јер ако то вратимо Његошу, Његош неће бити нимало већи него што је иначе, а ако то дамо Мажуранићу, онда ћемо имати два великана а не само једнога. То су Ћиласове речи. И ви дозвољавате да је такав уџбеник у употреби.

Хајдемо на историјске уџбенике. Пишу неки аутори наших историјских уџбеника о некој Посавској Хрватској. Средњовековна Хрватска је била само једна. Простирала се од реке Цетине до планине Гвозда. То је данашња Петрова гора, јер им је тамо погинуо последњи краљ, Петар Свачић, 997. године у рату са Мађарима. Негде 1102. године Хрватска је постала саставни део Мађарске и нестала као држава. Убацили су хрватски фалсификатори да је славонски кнез Људевит Посавски заправо кнез неке Посавске Хрватске, која никад није постојала.

Знате ли ви из Министарства где се простирала та славонска кнежевина? На простору данашњег Хрватског Загорја. И ту су живели Словенци. То је Славонија. Кад су Хрвати то освојили, ваљда у време краља Петра Крешимира Четвртог, кад им је држава била највећа, онда је он био краљ Далмације, Хрватске и Славоније.

Они говоре другим језиком, кајкавским, који се разликује од чакавског. Јесу оба словенска, али много различита. И сад се наши ђаци поводе за њиховим фалсификаторима и кажу да је то Посавска Хрватска, а

кад је Људевит Посавски поражен у рату са Францима, пребегао је Србима. Где је могао пребећи Србима? Одмах преко реке Саве. Он је столовао у Сиску, побегао преко Саве Србима, а онда на превару убио српског жупана у том делу где је побегао и хтео да преузме његове владарске позиције. Срби га, огорчени, најуре, замало га убију, и он побегне у Хрватску. И тамо га хрватски кнез – је л' се Борна зваше, Наташа, како му беше име? – испоручи Францима. Јадни Срби, да се нађу на услузи, да помогну да га спасу, а ови Хрвати, немилосрдно, одмах га предају.

Нема у нашим уџбеницима историје где се простирала првобитна српска држава, где јој је била престоница. Нигде не пише да је у Скадру била престоница целе Србије, којом је управљао архонт Србије, српског рода али постављен од стране византијског цара, и да је та држава обухватала целу Босну, Рашку и Србију до Мораве. С друге стране Мораве у то време је била Бугарска. Наравно, Бугари који су овладали српским територијама и великим делом српског народа. У једном тренутку су целом Србијом овладали, а то дуго није трајало. Нигде тога нема. Зашто тога нема у уџбенику историје?

Хоће ли нам то ова Гордана Кнежевић Орлић исправити? Неће. То може само да исправи „Завод за уџбенике“ у сарадњи са Академијом наука, Одељењем за историју. И да се исправе сви ти недостаци који се тичу наше прошлости. Била је велика кампања против једног уџбеника историје јер је аутор писао о комертитима. Више од две трећине данашњих Хрвата су комертити. Њихови су преци били православни, прешли у католичку веру па онда похрваћени.

(Председавајући: Приведите крају, колега Шешељ.)

Шта су босанскохерцеговачки муслимани него бивши Срби православци који су прешли на ислам? И тако даље.

Имам ове четири минуте што ми је Бранка оставила.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Немате. Није могуће.

Реч има министар Шарчевић.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Ја ћу се са послаником сложити у много чему, али кренуо бих редом.

Није формулација „не желим да будем члан Владе и не знам шта ћу да радим“, него „не желим по сваку цену да ме неко тиме уцењује или да ме преслишава као дете“. То је велика разлика.

(Војислав Шешељ: Нисам рекао да не жели, него да му није стало.)

Али, Војиславе, ја кажем оно што мислим. Па верујете ли ви новинарима или мени оно што вам ја сад кажем? Ако буде... шта год, изаберите од та два. Те две ствари немају везе једна с другом.

Ја нисам измислио причу о томе да се појави тржиште уџбеника, то је донето тим законом 2015. године. Тада је „Завод“ изгубио ингеренције које је изгубио. „Завод“ је имао велике плате, и велику маржу, и велику мрежу и камо среће да се боље организовао, да је схватио да је дошло до промена на тржишту, што је у тадашњој некој власти урађено по другим европским

земљама. Ја само могу да полемишем и прихватим да ли је бољи „Завод“ или сви други, али то сам ја задесио и то је тако сада.

Неће ни поменути колегиница ни било ко од ових поменутих фирми да пише ниједан уџбеник по свом ђефу. У питању је наставни план и програм. Ако сте били малопре одсутни, речено је да се ради реформа првог и петог разреда и првог средње школе.

Ово је за вашу информацију и прилика за јавност. Направили смо тим људи први пут, који ће имати петоро људи, за почетак, из области које сте ви рекли – од буквара, од педагога, од историчара, географа и професора језика и књижевности. Цела светска нација има тзв. своју личну „науку“; под наводницима науку, то је оно што је само ваше. То је оно о чему сте ви причали. То је оно зашто то нисмо раније урадили. Идите у Кореју, Кину, било где, свако то сматра својим благом. Дођу странци у ту земљу па и то уче. То „немамо се чега стидети“ ми сада радимо. И направили смо договор да са нама то раде људи из Завода за унапређење васпитања и образовања Републике Српске. Сматрамо то заједничким добром. Такође, то радимо зарад свих Срба у региону и Срба у дијаспори, тако да о томе и те како мислимо и ту делимо мишљење.

Ко је способнији, ко има боље рецензенте, ко је схватио да је тржишна утакмица уџбеника, његово је. Не могу ја да му солим памет. А 2015. тај исти закон је то донео. Ми враћамо сада укидање тог цензуса, чувеног, где је „Завод“ изгубио и то што сте набројали. Значи, ми га враћамо у живот. „Завод“ мора да схвати, распитајте се, ја сам са Драгољубом Којчићем одличан пријатељ, шта се мора дизајнирати код њих да буду озбиљнији на тржишту. А други не доводе странце да раде уџбенике; доводе домаће, узимају наставнике одавде из Србије.

Али много је важно, с вама ћу се сложити, да је држава битна шта ће се ставити да се учи, а није воља издавача да направи како он хоће. То не може да ради ни када би хтео. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Изволите.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Ми морамо бити у ситуацији да за све ђаке петог или првог разреда средње школе итд. у целој Србији буду јединствени уџбеници из једног предмета. За националне мањине да се преведу ти уџбеници на њихов језик, а да они посебно имају своју националну историју и културу и своју књижевност. Све остало да буде јединствено на нивоу Србије. И да сви уџбеници у дигиталној варијанти буду на интернету. Неко не мора да купи ниједан уџбеник ако се успешно служи интернетом и ако му је лакше да учи на интернету, да тако савлађује предмете. Довољно је, дакле, да са таблетом крене у школу, има све уџбенике при руци.

Али ми да обезбедимо да држава врати монопол. И да врати монопол на профит из овог посла са издавањем уџбеника, јер то је сувише лаган профит да би био уступљен приватницима. Приватници заправо без икаквог труда и напора долазе до великих пара. Нек објављују белетристику. Хајде

нек објављују поезију па пробају да зараде нешто. Нико на поезији не може ништа да заради. Може на белетристици, ако заиста има квалитетне романе или романе аутора који су се прочули или преводе добрих страних романа. Тешко и на научним делима да се може зарадити, јер научна дела, свело се на то, објављују само научне установе, ретко који издавач; само ако је нешто баш нарочито тражено, онда се у то упуштају.

Као што је неопходно да нам факултети објављују уџбенике, само не мислим код факултета да морају уџбеници бити уједначени; тамо је ипак мало виши, научни ниво савлађивања предмета. Може сваки наставник, ако жели, да има свој уџбеник, али не сме му бити обавеза да има; јер има бар 20% наставника камо среће да никад нису ни покушали да пишу универзитетски уџбеник.

Није то сад ствар овог закона, то је другим законом уређено.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има министар Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Дозволите, пошто је допуна онога што сте ви рекли, па ја вама и ради укупне јавности.

Ми смо у последње две године кренули да обнављамо школске библиотеке по Србији, што 25 година није рађено, можете проверити. Битно је да одређени фонд књига буде у школским библиотекама. У библиотекама раде људи свих профила – истина, и библиотекари – значи претворени су у случајне књижничаре па и не знају шта ће издати сем онога што пише у броју. Не знају посаветовати. Сад смо у буџету склонили паре да дођу стручни часописи и низ других ствари.

Значи не мора, ја сам учио из сестриних књига. Мене су учили да је уџбеник помоћно наставно средство, а одакле ћу ја научити, то је моја воља. Ако су све школе на академској мрежи, на интернету и имају приступ учењу, и те како је то ресурс. У закону и стоји да постоје разне форме и начини учења, није једина штампана форма.

Не отима се нико по Европи за дигиталне уџбенике. Скупо их је направити, а не можете их скупо продати. И не може цео тај дигитални сет да вам задовољи целу књигу. Он мора бити приручник уз то.

У овом закону стоји да ће држава и те како водити рачуна шта то може бити обавезно, а шта се не сме тражити од родитеља, да би се та трговина подигла. Значи, овде има хиљаду мера заштите, о којима сте и ви говорили, пошто знамо, живимо у истој земљи, шта се све може десити. Изузетно високе, драконске мере за сваки вид покушаја корупције или сукоба интереса, тако да мислим да ћемо овиме побољшати стање.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Бошко Обрадовић.

Изволите.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Поштовани представници министарстава, уважене колеге народни посланици, поштовани грађани, познато је да ја увек водим живу и, рекао бих, здраву полемику са министром просвете, господином Младеном Шарчевићем, и сматрам га за једног од министара у Влади Републике Србије кога посебно ценим зато што има свој став и увек је спреман да га каже. Врло ретко се око чега слажемо, али водимо квалитетну и отворену полемику. Надам се да ће то тако бити и сада.

Оно што је овде за похвалу јесте један детаљ из Предлога закона о уџбеницима, а ради се о члану 12 – употреба језика и писма, где се каже јасно у 1. ставу да се уџбеник, приручник, додатно наставно средство, дидактичко средство и дидактичко игровно средство издаје на српском језику и ћириличном писму. Дакле, то је, што се каже, да пређемо са речи на дела, да не буде штитимо ћирилицу а немамо ниједан механизам заштите ћирилице као главног државног писма у овој држави. Дакле, ово су примери како може да се пређе с речи на дела и како може заиста да се штити ћирилица кроз један закон и онда смо решили питање, нема никаквих других уџбеника сем уџбеника на ћирилици. Наравно, не рачунајући уџбенике за одређене, посебне сфере, које из одређених разлога, било да су у питању националне мањине или неки други разлози, треба да буду и на неком другом писму.

Господине министре, дужан сам да поставим и низ питања која мислим да су остала отворена у овим вашим законским решењима. Конкретно, одмах да пређем на Предлог закона о националном оквиру квалификација Републике Србије. Шта се десило са магистрима из старог школског система, да ли су дефинитивно сведени на ниво мастера, да ли је то баш исто, да ли може на неки други начин то да се реши? Слична је судбина и специјализаната, то ћете ви знати боље да ми објасните, али ово за магистре ми је посебно важно.

Друго питање се тиче управо поменутог сукоба интереса. Ево, примера ради, директор Завода за унапређивање образовања и васпитања, господин Златко Грушановић, јесте коаутор читанке за српски језик од петог до осмог разреда једног приватног издавача. Сад, како он као аутор код једног приватног издавача може да штити интерес државе и да ли ће више да води рачуна о интересу тог приватног и других приватних издавача код којих, евентуално, може да се појави као издавач, а заправо би требало да штити интересе државе? Дакле, веома важно питање.

Важно питање је и питање увоза уџбеника. Ако то постоји, господине министре, а ја вас молим да ми то појасните или ме демантујете, наиме, да ли се одређени уџбеници за националне мањине користе заправо из увоза; на пример, из Федерације Босне и Херцеговине за тзв. бошњачки језик? Да се не враћамо на тај спор да ли тај језик постоји или не постоји, да ли је то варијанта српског језика итд., оно што је овде важно јесте да ли се ти уџбеници штампају у Србији или се увозе уџбеници из Босне и Херцеговине

и како уџбеници из друге државе могу бити уџбеници у нашој држави. Ако је то тачно, понављам, и молим вас да ми одговорите на то питање.

Следеће питање се тиче бесплатних уџбеника. Просто, то је једно болно и важно питање – да ли је образовање у Србији бесплатно или није? Како родитељи могу да приуште себи да сву своју децу опреме за школу максимално како је то потребно? Да ли је тачно да комплет уџбеника од петог до осмог разреда кошта 18.000 динара, а рецимо, комплет уџбеника за ниже разреде можда нешто мање, оријентационо око 10.000 динара? Примера ради, како ја, који заједно са својом супругом бринем о петоро деце, могу да то финансирам, а рачунајте да смо и супруга и ја запослени па опет имамо проблем тих, у просеку колико је то, нека је 15.000 просек, пута петоро деце, 75.000 само за уџбенике? Замислите како је онда оним људима који нису запослени, где један супруг није запослен, или све већем броју породица, не знам да ли су довољно приметили наши статистички заводи које су самохране породице, породице у којима ниједан члан није запослен, што је један потпуно нови феномен.

У том смислу веома је важно да видимо како можемо додатно да олакшамо породицама, а посебно у функцији ове породичне политике која се после шест година власти Српске напредне странке коначно појавила на обзорју фокуса Владе Републике Србије и председника Србије. Ја заиста осећам велику сатисфакцију после седам година бављења политиком да је све оно што су Двери говориле од 2011. године сада постала политика Владе Републике Србије и председника Србије. Не бих се сад враћао на то зашто им је требало шест година да се сете да је бела куга највећи државни проблем, заиста осећам једну велику моралну и политичку сатисфакцију што је коначно један председник државе Србије схватио да је проблем беле куге државни приоритет број један.

Зато је веома важно да и о оно што ви можете да урадите у сфери образовања, када се тиче појефтињења школовања деце у Србији, када се тиче бриге о сиромашним породицама и сиромашној деци, да нам се не би школовали само богати, буде нешто о чему свакако треба да водите рачуна.

Ту ми се посебно допао говор колегинице Дијане Вукомановић и мислим да је то био, колико ја пратим скупштински рад у Србији, после много година и деценија заиста један искрено левичарски и социјалистички говор који одавно нисам чуо. А имамо овде и Социјалистичку партију и разне квазилевичарске и социјалистичке партије које не смеју да помену ниједан од проблема који је поменула госпођа Дијана Вукомановић, а пре свега ту борбу образовања са капитализмом, са статусом колонијалне државе, што ми несумњиво јесмо, и уопште борбу да имате неку социјализацију друштва у ком ће сиромашни слојеви моћи нормално и равноправно да функционишу са једним дивљим капитализмом и све већим социјалним неједнакостима у нашем друштву.

Оно што овде желим посебно да истакнем јесте оно што сам у више наврата са вама и лично разговарао, господине министре, у разним скупштинским приликама, а то је да морате... Ја нисам сигуран да ли сте то урадили, ево ви ме демантујте ако јесте, ја ћу вам први честитати. Ако се сећате, био сам први који вам је јавно честитао увођење униформи у наш школски систем као једну важну и добру ствар. Дакле немам проблем као опозиција овој власти да похвалим сваку добру ствар коју Влада Србије уради па тако нисам имао проблем ни са тим. Али сада вас питам – да ли сте коначно увели ред у стратешке просветне предмете, који морају да постоје у школама и који не могу бити предмет икаквог тржишта, икакве тржишне утакмице, икаквих приватних издавача и томе слично?

Значи, не може било ко да ради уџбенике из српског језика, из српске историје, из српске географије и оних стратешких предмета које држава мора да дефинише. Значи, нема тржишта, нема јефтине понуде, нема било какве друге празне приче. Мора да се зна шта је српски језик, шта је српска историја, шта је српска географија.

Разговарали смо већ о томе и ви сте ми тада обећали да ћете водити рачуна о томе, па вас молим да ми појасните да ли сте у међувремену повели рачуна о томе, јер ја заиста нисам присталица страних издавача и те врсте препуштања нашег тржишта издавања уџбеника било коме са стране. Значи, држава заиста треба да има монопол на издавање уџбеника, јер држава мора или да постоји и да се пита нешто у сопственом државном уређењу или државе нема и онда се питају тајкуни, разни страни монополи или ко зна какви спојени политички утицаји који желе да ослабе једну државу, а најбољи начин да ослабите једну државу јесте да уништите њено образовање и њен образовни систем.

У том смислу желим да вам поставим и ту неколико питања која се тичу управо овог закона о просветној инспекцији. Знаш да сте ви имали увид у то како изгледа погрешна инспекција у неком претходном периоду, када професори једног предмета иду на часове професора другог предмета, и заиста, оном ко је то смислио не знам уопште како је неко дозволио да буде на челу одређеног министарства Владе Републике Србије.

Ви знате да ја долазим из Чачка и да је Чачак највише показао зубе таквој просветној инспекцији, да никада такав просветни инспектор није могао да уђе у чачанску гимназију и неће моћи да уђе у чачанску гимназију ако буде на тај начин неко замислио да професор енглеског језика контролише професора физичког или већ нешто тог типа.

Дакле, постоје у овој држави и даље озбиљни просветни радници који држе до свог моралног и стручног достојанства и који не дозвољавају да разни министри који доживљавају просвету као простор за експериментисање, да тако кажем, понижавају ову струку.

У том смислу желео бих да вам прочитам, да вас упознам и са мишљењем Уније синдиката просветних радника Србије управо по питању

овог закона о просветној инспекцији. Ево шта каже Унија на ову тему: Унија синдиката просветних радника Србије већ годинама уназад упозорава на велики проблем система рада просветне инспекције. Са том тврдњом сложио се и Младен Шарчевић и непосредно после доласка на чело Министарства обећао закон о просветној инспекцији. На првом тексту, који је био на јавној расправи у исто време када и Закон о основама система образовања и васпитања, мај/јун 2017. године, радили смо здружено, надајући се да ће ова област бити уређенија и уједначенија. Закон се тада није нашао у процедури. Пред нама је сада потпуно нови текст, који има исте мањквости као претходни. Све оно на шта смо упозоравали и покушавали да допремо до ушију предлагача остало је лоше решење у тексту предлога. Не надамо се ничему осим што ћемо, ако буде усвојен, добити још једно мртво слово на папиру. Тога у просвети једино не мањка.

Најмање су три разлога за то. Нема прописаних рокова за поступање просветног инспектора. Рокови се црпе из других закона и практично се оставља сваком инспектору на вољу колико ће дуго или кратко поступати. Под два, нема посебне одговорности просветног инспектора. Овде се, пре свега, мисли на инспектора који не предузме, не предложи или не одреди мере или радње за које је овлашћен. Треба ли посебно нагласити да је и сам закон бесмислен ако онај ко врши надзор нема одговорност за непоступање по предмету? Под три, инспектор неће бити одговоран ни уколико поступи на различит начин о истој правној ствари. То нас наводи на тврдњу да ће различити или чак исти инспектори у различитим или чак истим ситуацијама, истим или различитим градовима поступати различито без икакве одговорности.

Коначно, ако су се законом бавили као и правописом његовог предлога, онда смо тек у проблему. Свако ко је завршио основну школу зна да се иза римских цифара не ставља тачка, али то правописно правило није познато у Министарству просвете. Остаје само једно – и за начин на који је написан и за Предлог закона о просветној инспекцији Унија синдиката просветних радника Србије даје оцену недовољан, један.

Дакле, господине министре, ово је најозбиљнији синдикат у Србији. Унија синдиката просветних радника Србије годинама, још од Гаше Кнежевића до данас, брани стручно и морално достојанство просвете у Србији. Први који су устали против школе игрице Гаше Кнежевића, први који су устали против експеримената у српској просвети, они који годинама штите синдикална права просветних радника, који су најобразованија категорија становништва у Србији са најмањим просечним примањима, јесу сигурно представници Уније синдиката просветних радника Србије. Молим вас да озбиљно обратите пажњу на ове њихове сугестије.

Коначно, у члану 6 овог закона каже се да просветни инспектор треба да има најмање пет година радног искуства у струци. Ја вас питам – ако сте прошле године увели да директор школе мора да има најмање осам година

радног стажа у струци, како просветни инспектор сада може да има мање радног стажа од директора а треба да контролише просветни систем? То није логично и мислим да то треба и сами да исправите одређеним амандманским, да тако кажем, интервенцијама.

Наравно, оно што је овде начелно највећи проблем и на чему ћу се на крају задржати, а рекао бих да се делом и настављам на излагање уважене колегинице Дијане Вукомановић, јесте заправо шта је поента нашег просветног система и какву врсту ђака и студената ми овде школујемо.

Почетком 2017. године у Београду је у организацији поменуте Уније синдиката просветних радника Србије одржан скуп на тему „Разарање образовања у доба неолибералног капитализма у Србији“. Ви, наравно, господине министре, долазите из капитализма и можда немате ту врсту осећаја за, да тако кажем, државно школство, али оно што је овде важно јесте да је тада указано на чињеницу да је после 5. октобра 2000. године Закон о основама система образовања и васпитања више пута мењан, да су школе на ивици хаоса, да су ученици господари на часу, а учитељи лишени скоро сваког ауторитета. Ви сте у међувремену лишили ауторитета и Национални просветни савет. И даље нам је 40% становништва функционално неписмено, и даље имамо огроман проблем, а то желим посебно да нагласим, да је просечна зарада запослених у образовању на 48. месту у односу на 85 делатности које прати статистика.

(Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хоћете ли о закону, колега Обрадовићу?

(Бошко Обрадовић: Наравно, управо о томе говорим.)

Не, не говорите о закону.

(Бошко Обрадовић: Је л' можете ви онда да ми одредите о чему да говорим?)

Не одређујем ја вама о чему ћете да говорите, одређују Пословник и дневни ред.

(Бошко Обрадовић: Је л' могу или не могу да наставим?)

Можете, наравно. Затражите реч, али вас молим, говорите о закону. Ако ћете да правите рекламу синдикатима, немам ништа против, али кажите да то радите, да сви знамо, чак и они који раде у просвети да знају да ви заступате један синдикат овде у сали. Немам ништа против, верујте, то је ваше право, али кажите – хоћу да тај синдикат има највише запослених у просвети. То је ваш политички циљ, имате право и то да урадите, немам ништа против, али кажите једном већ.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Уважени председавајући, више пута сам вас искрено молио да ви мени напишете говор и да га ја прочитам, да се не трудим ја да говорим и припремам говоре, јер ви боље од мене знате шта ја треба да кажем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Не бисте ви то умели да прочитате, жао ми је. Ви спадате у оних 40% функционално неписмених.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Добро. Можда сам ја функционално неписмен, али оно што је важно, ја имам своје мишљење. Не може ми актуелна власт одређивати шта ћу ја и како говорити, него говорим оно што ја мислим да треба. Ако ви мислите да министар не треба да чује да образовна структура просветара има чак 67,2% са високим образовањем, онда не знам шта је ту спорно да министар има у виду колико има образоване наставнике, професоре и учитеље, а колико они имају ниске плате у овој држави.

Да се вратимо на конкретне проблеме са којима се они суочавају. Господине министре, ја бих вас молио да ми такође потврдите да ли је тачна следећа информација. Пошто су лектире на свим нивоима смањене, да ли је тачно да се у гимназијама у Србији више неће изучавати Данило Киш и његов роман „Рани јади“? Да ли је тачно да су из народне књижевности избачене песме „Сунце се девојком жени“ и „Бој на Мишару“, као и приповетке „Девојка бржа од коња“ и „Златна јабука и девет пауница“, које важе за класике наше народне књижевности и представљају светско и европско благо, не само српско књижевно благо?

На крају, оно што сам желео да вам сугеришем, господине министре, а молим вас да будете веома осетљиви за то питање. Ви морате да разумете да ми имамо изузетно негативно искуство министара просвете од 5. октобра 2000. године до данас. Значи, министри који су водили ваше министарство су експериментисали са српском просветом. Правили су у школи игрице, као Гаша Кнежевић, пепси реформе, реформе педагога и психолога који су једно време преузели власт па и у вашем министарству. Знате како су вам увалили сексуално образовање, да сте то потписали а да нисте ни знали шта потписујете.

Дакле, веома је важно да схватите да је важно да просветни систем буде стабилан, а не да буде предмет експериментисања. Када људи критички реагују према вама, они реагују због наслеђа лоших министара који су превише експериментисали са српском просветом.

Значи, морате да узмете у обзир да наша просвета и наша држава, која се налази у једној врсти вазалног односа према ЕУ, где смо ми једна колонијална држава у којој се мало ми питамо а више нам Брисел одређује шта и како морамо да радимо, морате да водите рачуна да не дозволите да наша просвета такође постане колонијална и да не дозволите да постане тржишно оријентисан систем образовања у коме ће главни бити профит и у коме ће главно бити школовање за јефтину радну снагу.

Дакле, веома је важно да схватите да српска просвета треба да задржи добре елементе традиционалне српске просвете, а није спорна ни модернизација у оним областима у којима желимо да будемо део савременог света. Наравно, те ваше демократске процедуре да се питају ђачки парламенти за нешто, то је мало неозбиљно, господине министре. Неће ђачки парламенти одређивати уџбенике и не видим зашто родитељи или професори бирају уџбенике. Не видим зашто нема реда у српском образовању да се зна

шта је уџбеник, да га је потписало одређено министарство и држава и да се по том уџбенику учи. Значи, превише је хаоса у српској просвети, превише је монопола, превише је других елемената који, очито, сведоче да није све ту под контролом и како треба.

Да вам прочитам за крај један цитат, а на крају ћу вам рећи чији је и којим поводом је дат. Управо заокружује оно што сам хтео да вам кажем. Два цитата. Први: „Локално становништво не треба да добије високо, па чак ни средње образовање. Школе се, наравно, могу оставити, али морају се плаћати. Програме направити такве да ученик зна што мање“. Други цитат: „У Русији треба дозволити рад само оним предузећима чија производња захтева нижу и средњу квалификацију. Треба затворити индустријска предузећа која радним колективима постављају високе захтеве, попут, рецимо, фирми за производњу оптике, авиона, локомотива“.

Да вам откријем, први цитат је Адолфа Хитлера, а други цитат је Немачке заједнице рада упућена врху Трећег рајха 17. новембра 1941. године. Дакле, тај мотив из нацистичке Немачке да се у словенским колонијама, односно на територијама окупираних Словена уништи просвета и уништи школство очито јесте идеја и овог новог, четвртог рајха и овог новог светског поретка под САД и ЕУ, који би волели да смо ми неписмени, који би волели да смо ми јефтина радна снага, који би волели да наш професор, наставник и учитељ нема ауторитет, да се питају деца и родитељи, да уџбенике праве страни издавачи и да ми у сопственој земљи не можемо да утичемо на национално и свако друго образовање и васпитање наших будућих генерација.

Само вас молим да имате разумевања за овај став, да пажљиво спроводите реформе образовања у Србији, јер нас је много министара просвете навукло на експериментисање, школе игрице и уништавање и даље пропадање наше просвете у Србији. Хвала на пажњи.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Право на реплику, народни посланик Владимир Орлић.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Због помињања странке, наравно СНС, и на тему различитих политика, различитих, у најмању руку чудних оцена о стању у нашој земљи по разним питањима, а на која смо ми, слушајући у овој сали све и свашта стварно од почетка овог сазива, помало и навикли.

Прво на тему оних политика и мера које су усмерене ка подршци породицама у Србији. Није никаква тајна, даме и господо народни посланици, те мере које треба да представљају изванредну подршку нашим породицама јесте дефинисао, јесте представио председник Републике, Александар Вучић. Може неко да буде задовољан или незадовољан предложеним, народ Србије је већ са великим одушевљењем прихватио те предлоге. Може неко да не разуме зашто постоји тренутак за све, између осталог, зато што не разуме, па, морам да кажем, елементарне ствари. Држава је морала да се развија, држава је морала да напредује, држава је морала да

ојача да би дошло до тога да данас има све оно што није имала. Није имала у време досовског режима, није имала у време свих оних који су данас опет врло лепо груписани на оној страни са које смо чули одређене критике, па, ево, баш малочас, баш пре него што сам реч узео ја.

Дакле, развојем тржишта, развојем запослености, смањењем незапослености у овој земљи ми смо дошли до тога да данас и дуг буде мањи и дефицит државе буде мањи, да држава данас има средства из којих може да финансира и подршку за друго дете и треће и четврто, да подржава и оне програме који ће омогућити место за становање младих брачних парова и све друге добре ствари. Те ствари, даме и господо, народ врло добро види, врло добро разуме као добре и корисне.

Нема право да их критикује, нарочито не кроз, шта смо ми данас чули, неке термине као полуколонијално, четврто рајховско, шта већ. Нема право да коментарише неко ко их, очигледно, не разуме, ко их не прихвата као своје. Нећемо да причамо о рајховима, али молим вас, немојте да онај ко подржава организације попут немачког АФД помене рајх у овој сали више икада. Хвала лепо.

(Бошко Обрадовић: Реплика.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Немате право на реплику, господине Обрадовићу.

Реч има министар господин Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Очекивао сам више конкретних питања од посланика, али нисам успео да упишем ништа сем онога што сам већ рекао, нисте били у сали, нисте пратили. Тиме је онда ваш концепт који сте читали... Нисте чекирали да сам то већ рекао, па сте понављали нешто на шта сам дао одговор, а вама ћу специјално одговорити још једном, ако се не љутите. Треће, четврто и пето дете имају бесплатне уџбенике, а чак ко је сиромашан, и прво и друго. Када ће бити сви бесплатни? Када држава буде моћна. Као што рече посланик, када се врати економски да буде јака, а то је из дана у дан све више.

Сврха овог закона је да појефтини уџбенике. Сврха многих акција овог системског закона, коју ви нисте пратили, јесте да нико не ради експерименте у образовању. О овоме што ми радимо овде можете отићи у било коју цивилизовану земљу и видети да добијамо само речи похвале за брзину којом се ово дешава. Значи, ја радим 39 година и бавим се квалитетним образовањем те заиста имам прилике да доста тога уградим овде, и то својом добром вољом.

С друге стране, капитализам је друштвено уређење у коме живимо и ви и ја. Морам да вас подсетим, када буде поново комунизам, социјализам, онда обавестите и мене.

Када говоримо о синдикатима, рекао вам је председавајући, немате право да истичете вредност једног синдиката. Има четири репрезентативна

само у области основног и средњег образовања. Има неколико у предшколском, неколико у високом. Ви нисте овде њихов пи-ар, те није битно толико шта они мисле ако сте ви политички блиски те заиста не мислим да ја то треба да слушам. Ја лично имам одличан однос и са тим синдикатом, као и са свим другима. Чујемо се, а да ли ћу ја све да послушам, то је ваљда и нешто моје.

Када говоримо о инспекцији конкретно, ако ви нисте видели решење где стоји да су сада удружени у садејству просветни инспектори, чули сте да их има мало, да треба да их редизајнирамо, што је опет сврха овог закона, чули сте да у школским управама седе и просветни саветници. Ја сам ишао до гашења чачанске управе. Сада, хвала богу, ради добро. Значи, саветници и редизајниране су школске управе, што је био први услов који сам ја такође рекао пре годину и по дана, а исто сам рекао и за инспекције, а не на начин како неко замишља него онако како мора да се уради да би функционисало. Заиста ме то не можете научити.

Трећи ресурс који је овде уједињен, то су стручни сарадници, саветници, којих је било 200 а биће их 500. Тиме је задовољен сваки принцип, па и предметности. Значи, циљ је да се у српском образовању из дана у дан уводи ред. Ја то знам да видим, обилазим Србију интензивно. Негде близу 80% локалних самоуправа сам обишао. Ушао сам у стотине и стотине установа. Знао скоро све директоре школа, лично и свакодневно причам са њима. Обуке се дешавају интензивно. Значи, ово је темпо који нико себи није поставио као ми. Најмање очекујем да неко мора да ме хвали, али не дам ни да ми спочитава. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Право на реплику, народни посланик Неђо Јовановић.

Изволите.

НЕЂО ЈОВАНОВИЋ: Захваљујем се, председавајући.

Имајући у виду да је поменута СПС и да је поменуто нешто што тешко ко да је разумео од народних посланика данас, да овде постоје неке квазилевичарске и квазисоцијалистичке партије, ми можемо да кажемо да постоји једна аутентична квазидесничарска партија, а то је партија којој припада управо говорник који је нама спочитавао оно што је покушао да нам спочита. Оно што је говорио о хипотекама из неког претходног периода, подсетићемо га само да је управо у периоду мандата када је на челу Министарства просвете био наш друг, господин проф. др Жарко Обрадовић, уведено нешто о чему Бошко Обрадовић може само да сања, а то је управо да се први пут после толико времена уводи једна, слободно можемо рећи, социјална категорија, а то су бесплатни уџбеници за ученике првог разреда основне школе. Ако је то тековина, онда ту тековину треба истаћи онакву каква јесте, чињенично утемељену.

С обзиром на то да је Бошко Обрадовић импресиониран левичарским говорима и идејама које је изнела народна посланица Дијана Вукомановић,

ми немамо ништа против тога и његова фасцинација у том смислу нама заиста и одговара, али мора да зна да је управо те левичарске идеје Дијана Вукомановић понела из СПС-а и однела их на другу страну. Немамо ништа ни против тога, због тога што смо се ослободили једне хипотеке која је очигледно била велики терет за СПС. Захваљујем се.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Право на реплику има народни посланик Бошко Обрадовић.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Што се тиче Дијане Вукомановић, њој заиста може да служи на част што је напустила СПС, која је издала своје левичарске и социјалистичке идеје. Зато сам и истакао њен пример као изузетно позитиван, као некога ко није желео да остане у једној лажној левичарској социјалистичкој партији која је увек била ту у власти када су урушаване социјалне и левичарске идеје попут отимања пензија или других сличних ствари.

Што се тиче министра, мени је драго да је он у свом говору признао оно што сам ја рекао, а то је да су министри пре њега радили лоше и да је он многе ствари морао да мења. Само што су ти министри били из редова СНС, из редова СПС, која и сада чини Владу Републике Србије. Тако да, господине министре, када критикујете оне који су радили пре вас, треба да знате да долазе из истих оних редова који данас вас подржавају као министра, тако да је то мало осетљива ствар. Ви можете да се правите да немате никакве везе са оним што је било пре вас лоше, али они који данас вас подржавају имају и те како везе са оним што је било пре вас лоше.

У том смислу поставио сам вам низ веома конкретних питања на која ми нисте одговорили, али то је сасвим у реду, вероватно имате разлог због чега је то тако. Оно друго што је овде важно јесте, знам да вас боли озбиљан синдикат који има озбиљне ставове и који се не мири са министрима који мисле да могу да заводе диктатуру у српској просвети. Дакле, у том смислу подржавам синдикално организовање у Србији које није део режимских структура и које има свој став и своје мишљење, не само у просвети него у сваком другом синдикату. Мало је синдиката у Србији који нису део власти, који нису под контролом власти и који нису на режимским јаслама. Ово је један од ретких синдиката који је такав и увек ће сваки синдикат који је аутентичан и брани права радника имати моју подршку овде у Народној скупштини.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Право на реплику, народни посланик Владимир Орлић.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Поводом помињања СНС.

Што се континуитета тиче, ако причамо о континуитету који је обезбедио да оне ствари о којима сам говорио малопре, а које се тичу и унапређења ситуације у Србији и смањења дуга и смањења дефицита, стицања свега онога што у време досовског режима, који је и даље гласан, колико чујем, нисмо имали а сада имамо, тај континуитет није споран и

подразумева континуитет у добрим реформама. Све оно што ћемо ми усвајањем ових закона додатно да унапредимо сигурно је евидентно боље него у то време које неки и дан-данас са пуно жара, изгледа, хвале и са неком носталгијом га се сећају. Претпостављам да само то може да значи заједничко политичко деловање, заједничко фотографисање, заједничко шетање и томе слично.

Но, на тему цитата, малочас ми је зазвучало доста симпатично да се добрим цитатима данас овде служимо као аргументима за све оно што се износи. Мени паде на памет један онако врло интересантан и звучан, а управо на тему заштите ћирилице, на тему заштите српског језика. Да ли је можда неко међу овде присутнима, игром случаја баш неко ко се малочас одважио да коју реч на тему цитата каже, својевремено био аутор оних високих мисли да су Доситеј Обрадовић и Вук Караџић стубови те просвете коју данас тако енергично брани, како је он тада написао, антисветосавски, да су њих двојица антизаветни, да су њих двојица антисрпска лозинка? Колико има смисла, даме и господо, да неко ко је те ствари написао, ко је тако нешто тврдио, потписао именом и презименом својим, данас овде брани ћирилицу, брани нашу просвету, брани српски језик и не знам шта још? И шта нам то говори о аутору таквих речи? Колико је у тим стварима озбиљан, колико ту има изграђено мишљење и неки конкретан став, па толико и буквално у свему осталом што је поменуо данас, али и не само данас у овој сали.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Право на реплику, Неђо Јовановић.

НЕЂО ЈОВАНОВИЋ: Захваљујем се, председавајући.

Социјалистичка партија Србије, као и до сада, а и од сада, увек ће подржавати оно што је најпрогресивније, па и данас, када су у питању најквалитетнија решења закона о којима расправљамо, за разлику од оних који на крајње неаргументован начин то чине све време лутајући у идеологији.

Ми смо данас чули једну специфичну колизију, из које ни у ком случају не може да изађе претходни говорник, који је изазвао све ове реплике. Тако да, почев од неке синдикалне идеологије, борбе за раднике, затим до борбе за ћирилицу, борбе за српство, борбе за нешто што нисам баш најбоље разумео да ли је аријевско или није аријевско, мислим да би најбоље било да он себе са собом повеже како би могао да било шта другоме каже и импутира.

За све то време, СПС, хвала богу, има јасан циљ и јасан пут у овој коалицији, јасну посвећеност и доследност овој Влади Републике Србије, која ради свој посао у интересу грађана Србије. Хвала лепо.

(Бошко Обрадовић: Реплика.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Само ми реците, по ком основу, колега Обрадовићу.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Како да вам кажем, сви ме помињу константно, а једном сам само добио прилику.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: А ви сте се препознали у ономе о Вуку Караџићу што је причао...? У реду, имате право.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Хвала, господине председавајући.

Дакле, хајде да кренемо од овог фотографисања и сликања. Ја се никада нисам сликао са ратним злочинцима Тонијем Блером, Билом Клинтонем, Герхардом Шредером као председник СНС-а и актуелни председник Србије. Ако ћемо о фотографисањима, боље да то не помињете, молим вас. Никада се нисам руковао и сликао са Хашимом Тачијем, Рамушом Харадинајем, нити подржавао њихову сепаратистичку власт на Косову и Метохији. Значи, будите опрезни када говорите о томе.

Никада нисам био на власти, никада нисам био део ДОС-а, и то је оно што је ваш проблем са Дверима и са мном лично. Можете лако да нападате Демократску странку, која је била на власти, али не можете мени да приписујете нешто што је рађено у неко друго време, када сам и ја био критички оријентисан према томе.

Разумем да бисте волели да сви ми припадамо бившем режиму, али ја не припадам бившем режиму. Многи ваши чланови припадају бившем режиму – Јелена Триван, Сениша Мали, Горан Весић, Небојша Крстић, то је бивши режим који је сада у СНС-у. Када говорите о бившем режиму, пазите, јер сте пуни бившег режима у вашим редовима.

Наравно, оно што је веома важно, да бих колеги појаснио шта су Двери, заправо, ми смо десница вредности а левица рада. То је модерна политика која инсистира на вредностима с једне стране, али штити синдикате, штити радничка права и штити истинску левицу са друге стране. И, наравно, бела куга. Ја се поносим тиме што је СНС после шест година власти преузела програм породичне политике Српског покрета Двери и решила да крене у борбу против беле куге. То је доказ да смо ми све време на правом путу и ја се поносим због тога.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Само наставите тим путем; један-два посто, то је то.

Право на реплику, народни посланик Владимир Орлић.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Нема потребе да нам објашњавају ко се с ким сликао, све смо ми то лепо видели. Између осталог, они су то сами објавили, они су се тиме хвалили.

Ко се беше сликао са представницима бугарске партије Атака, која има намеру, како сама каже, да делове Србије припоји великој Бугарској? Онај што се сад јавља са три прста. Слободно, дигните их што више, што више да се виде, она два малопре. Ко се сликао са љубитељима Хрватских обрмбених снага? Они који шетају поносно на парадама ветерана ХОС-а? Је л' исти онај који је малопре дигао два прста? Нек подигне још једном, што више, да га што боље видимо и да га што боље упамте људи који ово гледају. Ево га поново.

Ко се, даме и господо, оним речима које сам малопре цитирао обраћао о Вуку Караџићу и Доситеју Обрадовићу? И што не каже лепо где? Па причамо данас о неким вредностима и неким чудним појавама попут оних рајховских. Што сам не каже да је то радио у ауторском тексту у Љотићевској „Новој Искри“. Је л' се тога можда стиди? Је л' му можда тешко пада када се о тим стварима прича?

Када кажу десница вредности а левица рада, нек' се присете мало да су ту формулацију, као и све остало, уосталом, што имају да кажу овде, од других чули и од других преписали. Конкретно, пре шест година, чини ми се у часопису „Печат“, срели су се са таквом формулацијом па им се много допала и сад би да је као нешто продају као своју. Нема ту, даме и господо, ни једне једине аутентичне мисли, нема ту ни једне једине аутентичне идеје, све сам го плагијат. Уосталом, кад се зна да је и онај човек који представља некима овде прворазредни узор, који им представља, како су сами то писали, учитеља са великим У, Димитрије Љотић, и сам плагирао своје учење, како да очекујемо да може ученик да буде неким људским квалитетом бољи од учитеља? Може само да понавља његове грешке.

Ми нисмо преузели баш ништа што се тиче породичне политике, и тиме завршавам, која се своди на – узмите ме за коалиционог партнера, волећу вас ко брата и сестру.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: По Пословнику, народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, рекламирам члан 107 Пословника.

Господине председавајући, Бошко Обрадовић је овде рекао, а тиме и повредио достојанство, да он никад није био власт, да никад није био припадник режима, и тиме тешко повредио достојанство ове скупштине. Историјски гледано, он је увек био власт. Код његовог деде, ортодоксног комунисте, затварани су сељаци, када му је деда био власт.

Господине председавајући, кад му је отац био власт, у Чачку је бесправно изграђено 60.000 објеката, за време власти његовог оца, која се преплитала са Вељом Илићем. Из комунизма, „Хидроградње“, па у капитализам. И то јако сурови капитализам, са 60.000 бесправно изграђених објеката.

Господине председавајући, и он је био припадник бившег режима. Успео је да запосли шест чланова породице. Моја сестра ради у кафићу, сестрић у производњи Бош пумпи у Инђији, а он је шест чланова породице запослио као власт – себе у библиотеку, две жене у јавни сектор, брата у јавни сектор, снају у јавни сектор, отац у јавном сектору. Њих шест у јавном сектору, а он каже да није био власт.

Господине председавајући, он је и те како био власт, зато што је из „Колубаре“, док је био власт, добио 50.000 евра да штампа разне своје текстове, укључујући и овај о Димитрију Љотићу, како он каже.

Господине председавајући, он је и те како био власт, јер је његов најмлађи Титов одборник, Шеварлић, добио од Душана Петровића 65.000 евра за студију коју нико није видео. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Сматрам да ни у једном тренутку нисам прекршио Пословник у вези са чланом 107, а чим смо почели да причамо о дедама, очевима, фамилији, запошљавању, видим куда седница иде па сад одређујем паузу у трајању од пет минута.

(После паузе)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Верољуб Арсић): Даме и господо народни посланици, настављамо са радом.

Реч има министар, господин Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Само да одговорим на конкретна питања која су ми упућена, па молим и колегу да ме подсети ако нешто заборавим.

Када је у питању ово о чему сте говорили, о раду инспекције – рокови, одговорност и рад инспектора су прописани Законом о инспекцијском надзору општег типа, тако да нису само специјализовани за просветну инспекцију.

Када су у питању категорије у националном оквиру квалификација, ми смо се определили за модел осам нивоа и четири поднивоа. Да би нашим грађанима то било најприхватљивије... Нисмо могли даље развијати неку финију структуру и ићи даље у недоглед. Тиме се, рецимо, мастер диже на VIII ниво, што је раније био ниво који је признат са основним студијама, по старом моделу, четворогодишњем, јер њима је дозвољено до неког периода да може да им се призна мастер. Када је у питању магистар, он је VII2. Овде остаје једна међукаатегорија, ту сте у праву, а то је специјалиста, који је признат са VII2 иако стоји наглашење да је то специјалиста. Слично је урађено када су у питању струковне мастер студије и студије специјалистичких струковних студија. Ту постоји једно мало слово, које се додаје да је струковно и да је академско, тако да је на тај начин превазиђено.

Кад је у питању Данило Киш, он ће се изучавати и даље, без проблема, наравно. Било би смешно избацити га, него је померен на старије разреде. Просто је он много тежак првацима, да се разумемо.

Када је у питању свеукупна српска народна епска поезија, то је благо и тај је цео корпус дат на управљање школи и наставницима, тако да ту нема апсолутних измена.

Када је у питању колега Грушановић, да, он је био директор школе „Вук Караџић“ и својевремено је објављивао и издавао књиге. Како је у међувремену изабран за директора Завода за унапређивање васпитања и образовања, човек то сигурно неће моћи даље да ради, и сам закон га спречава, те говорим о неком времену које је прошло иза тог периода и не можемо му спочитавати; човек није знао да ће бити касније директор.

Не знам да ли је било још нешто. Испао ми је папир.

(Бошко Обрадовић: Реплика.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Немате право на реплику, колега Обрадовићу. Ово су само одговори на ваша питања.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Ево, нашао сам папир.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Изволите, министре.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: За Киша сам рекао, за инспекцијски надзор сам рекао, инспекцију, остаје увоз.

Морам да вам кажем да смо ми урадили огромну већину уџбеника за мањине и за све друге посебне групе. У међувремену је било свашта, сигурно, и увоза итд. Постоји меморандум који држава потписује са националним саветом сваке националне мањине. Пре неки дан смо имали састанак, нови анекс направили и остало је врло мало тога да се уради само у зони средњег образовања и мислим да смо то уредили јако добро. Опет је то неки реликт из ранијих периода и сигурно је обавеза државе да о томе брине како треба.

Бесплатни уџбеници, чули сте мој одговор, биће једног дана. Наравно, за више деце сам рекао. Стратешки сам помињао групу и програме које сам рекао да се израђују и то Законом о посебним везама са Републиком Српском, али имамо намеру да то буде у свим зонама где српска деца уче. Хвала.

(Бошко Обрадовић: Реплика.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Немате право на реплику, колега Обрадовићу. Господин министар је само одговорио на ваше питање.

Реч има народни посланик Ђорђе Комленски.

Изволите.

ЂОРЂЕ КОМЛЕНСКИ: Даме и господо народни посланици, другарице и другови, уважени министри са сарадницима, ја ћу данас у овом делу говорити о Предлогу закона о уџбеницима и о Предлогу закона о просветној инспекцији. О Предлогу закона о националном оквиру квалификација говорићемо кроз амандмане које смо поднели, а у даљој редовној расправи о законима о електронској управи и о националној инфраструктури геопросторних података.

Велико је задовољство имати прилику да чујемо од министра да се јасно и недвосмислено поставио према ранијим законским текстовима као неодговарајућим, пронашао време, могућности и његови сарадници су урадили јако квалитетан посао када је у питању закон о инспекцији, закон о уџбеницима само после шест месеци од када је у ствари и створен основ за доношење ових закона, када смо, између осталог, донели и Закон о основама система образовања и васпитања.

Очигледно је да није само декларативно било битно унети и васпитање у назив ових закона, већ васпитање у школе треба увести на прави начин, јер генерацијама које су прошле заиста то недостаје. Овај Закон о основама система образовања и васпитања има један свој недостатак, мада ни ја лично не видим начин како да се то превазиђе. Наиме, тим законом је

предвиђено и образовање одраслих, али не знам ни сам како да смислим могућност за васпитавање одраслих као посебну методологију.

Ја знам да је у надлежности другог министарства, Министарства правде, део тог васпитања, па су у његовој ингеренцији васпитни заводи затвореног или затворског типа, али можда би заиста требало размислити како порадити на васпитању оних који га нису стекли у породици, школи, друштву, на функцијама, премијерским функцијама и данас нам овде причају о васпитању.

Замолио бих колеге из опозиције, то можда није тако лако, да се договоре да ли им је пет тачака дневног реда превише или премало. Ако је ових пет законских предлога превише да би неко успео да их благовремено прочита и припреми се за ову седницу, онда бих можда предложио да се размисли о томе да се убудуће о законима расправља парцијално, члан по члан, свака седница по један члан закона. Само не знам да ли би то било довољно да они разумеју о чему се ради и схвате о чему дискутују.

Очигледно да је неким мали дневни ред. Јесте, јер је пољопривредник у покушају данас говорио о катастру који ни на који начин није овде на дневном реду. Да ли му недостаје или га подсвесно жуља савест коментарима да 50% катастра не носи истините податке. Када је то овде рекао, једноставно, рекао је једну ноторну лаж.

Тачно је катастар имао податке и 2007. године, када је он добио 500.000 субвенција за виноград који је посађен у јесен као да је посађен у пролеће, а ради се о државном земљишту које се и тада водило као државно земљиште и било записано да је у реституцији, али њему и његовим пајтосима то није сметало да пренебрегну и омогуће му неосновану донацију, а да вероватно од тог капитала, и још ко зна каквог капитала, стекне непокретности које или није хтео да укњижи зато што је циција да плати таксе катастру или се боји пореза на имовину или испитивања порекла имовине једног дана, па рецимо пентхаус на Врачару није укњижен на њега и гомиле неких других непокретности.

Али шалу на страну, ово и није шала, ово је српска збиља. Оваквима заиста јесте место у васпитним заводским установама затвореног типа, али док не буду били тамо где им је место, мораћемо да слушамо у овој сали све и свашта од њих.

Што се тиче закона о просветној инспекцији, заиста морам да похвалим да је овај закон и са номотехничке и са практичне стране и функционалне стране изузетно добро урађен. Није оптерећен ничим што закон не треба да садржи. Рокови о којима су овде колеге причале, не разумејући можда зато што то није њихова струка, то је онда у реду, одређени су јасно другим законима, што је овде и министар рекао. Ниједан од тих рокова се не мења. Према томе, примена овог закона је потпуно кристално чиста и јасна. Послови просветне инспекције у члану 7 су апсолутно јасно дефинисани, њихов оквир, обим рада, и ја то нећу овде цитирати, јер они који

су имали времена да прочитају знају шта ту пише, а оне који нису имали времена очигледно није ни занимало да то прочитају па не бих ни ја да им држим подуку.

Оно што је важно, важно је да је у члану 18, једноставно, систем поверавања послова општинској и градској управи када је у питању инспекцијски надзор такође јасно дефинисан, а обједињено је кривно поступање по жалбама, јер и тамо где су поверена поступања, крајња институција која одлучује по жалбама јесте министар.

Једна од јако битних одредби овог закона, за коју мислим да је кључна, и оно што је дистанцира од свих досадашњих закона који су регулисали рад просветних инспекција јесте члан 16 овог закона, који говори о инспекцији и стручно-педагошком надзору. Зашто? У појединим ситуацијама није довољан само рад просветног инспектора на терену, а није ни довољан рад само просветног саветника, већ је нужно и неопходно да у свом поступању раде синхронизовано, заједно, и јако је добро што овај закон и ова одредба закона у довољној мери то заокружују али и не спутавају све могуће нужне ситуације које ће се у њиховом заједничком раду десити на терену да буду омеђене или законске регулативом.

Не бих више говорио о овом закону, јер кажем, јасан је, читљив, једноставан, применљив и заиста само неко ко има зле намере може о овоме да говори на други начин.

Када говоримо о закону о уџбеницима, подсетићу и задовољство ми је, на нешто што сам ја, између осталог, коментарисао као и многе колеге посланици, обични грађани, а то је да смо ми у Србији у неком тренутку још увек имали ситуацију да нам деца, не само што уче из уџбеника различитих издавача, него уче различите ствари, односно некима је ускраћено да о нечему уче што је другој деци омогућено. Причамо о истим категоријама, значи не о категоријама уџбеника који су за образовање одраслих или за образовање у класичном школском систему, него унутар школског система.

Оно што је добро јесу чланови 16, 17 и 18, који су мени јако важни, који говоре о припремању уџбеника, о садржини плана уџбеника и, што је најважније, о стандардима квалитета уџбеника. Управо ово јесте начин на који ће се стандардизовати униформност програма по којем ће деца у Србији моћи да уче у оној мери која је битна и важна за све ученике од Суботице до Прешева који похађају исти разред. Овде је јасно дефинисано да стандарде и упутство о примени предлаже Завод, а да по прибављеном мишљењу Националног савета те стандарде доноси министар и таксативно је побројано на шта се све ово односи.

Ово нам показује и ко ће нам бити одговоран уколико у свим уџбеницима историје за одговарајући узраст ученици не буду учили о томе шта је Јасеновац и шта се десило у Јасеновцу. Данас имамо неке уџбенике у којима о томе нема ни једног јединог слова. Ово ће омогућити да сви ученици у Србији на исти начин сазнају шта је то то зликовачка НАТО агресија на ову

земљу, а не да то неко назива НАТО акцијом, да неко о томе можда прекосутра уопште не говори, и то су ствари, поред свих оних других, које су везане и за област књижевности, математике, свега, јако важне, јер морају да пруже једнаку шансу са тим образовањем и стеченим знањем свим ученицима да могу да конкуришу равноправно за даље школовање.

Из свих ових разлога, Посланичка група Покрета социјалиста, Уједињене сељачке странке и Народне сељачке странке ће у дану за гласање подржати ове законе о којима сам говорио.

Пре него што закључим, ја бих поздравио другове синдикалце, поготово просвете, и рекао им – Драги другови, чувајте своје џепове да не прођете као неки српски манастири. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Ђорђе Милићевић): Хвала.

Реч има министар Младен Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Једну-две реченице, мислим да су јако битне, данас их нисам изрекао.

Пре свега, хвала, посланиче, за ово што сте квалитетно прочитали закон и што је неко рекао реченицу везану за стандарде квалитета уџбеника, а то је можда кључна реч у целој причи.

Оно што је јако важно, ја не мислим да почиње просвета од Младена Шарчевића. Ја, свакако, нисам насео на причу да све ово што је било пре мене није ваљало па сам ја сад дошао па ћу све то да исправим. Направи човек кућу па види да се преварио па помери зид. Ја немам ту врсту проблема ни сам са собом, а камоли са претходним колегама и знам добро шта је свако уградио у делове система образовања. Неко ће и иза мене да мења, сигурно нећу бити сујетан да то не приметим. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, министре.

Реч има народни посланик Жарко Обрадовић.

Изволите.

ЖАРКО ОБРАДОВИЋ: Поштовани председавајући, поштована господо министри, колегинице и колеге народни посланици, ја бих желео, пре свега у име Социјалистичке партије Србије, да похвалим рад Владе Републике Србије и да поздравим присутност двојице министара и похвалим њихов учинак. Јер речи похвалити Владу Републике Србије не значе ништа ако се не каже да данас Скупштина расправља о пет нових закона, од којих су четири потпуно нова. И закон о уџбеницима јесте потпуно нов, али из теме која је пре тога била законски регулисана.

Све ово говорим из разлога што четири потпуно нова закона јесу нешто што је важно за Народну скупштину Републике Србије, а још важније за живот грађана Републике Србије. Ти закони уређују различита питања од значаја за њихов живот, унапређују квалитет живота многим решењима и, наравно, кад је реч о образовним законима, унапређују систем образовања Републике Србије. Стога ми дозволите да пре свега кажем неколико речи о

законима из области образовања, па бих се онда концентрисао на ова друга два закона, о електронској управи и националној инфраструктури геопросторних података.

Кад је реч о законима из области образовања, министар је потпуно у праву када каже да овај закон о националном оквиру квалификација касни скоро деценију. Тачно је, он је требало да буде донет давно. До 2010. године унутар Националног савета за високо образовање било је, да тако кажем, различито тумачење око тога да ли је то део њихове обавезе, макар да се уради национални оквир квалификација који би служио као основа за нека решења. Они нису тај посао одрадили до краја. Закон о високом образовању је међан 2010. године, али ни после тога, када је то утврђено као јасна и експлицитна обавеза Националног савета за високо образовање, посао није урађен и морам да похвалим министра Шарчевића што је успео да овај закон припреми и што ми о њему данас расправљамо, јер мислим да је јако важно.

Овај закон јесте нешто што уређује питање квалификација на нивоу Републике Србије, али је и добра веза са Европским оквиром квалификација и на међународним конференцијама на којима се промовише и оцењује систем образовања Републике Србије, наравно, и питање оквира квалификација јесте једно од питања о којима се расправља.

Добро је што је закон овако детаљно уредио сва питања везана за оквир квалификација Републике Србије, јер све образовање које се стиче у Републици Србији, и формално и неформално, као и оно које се стиче кроз поступак признавања претходних диплома, јесте део квалификација. Закон је поделио квалификације у осам нивоа и четири поднивоа. Постоје четири врсте квалификација: опште, стручне, академске и струковне.

Ово, наравно, помињем зато што се у досадашњој расправи о овим законима ретко чуло нешто везано за садржај закона о коме ми данас расправљамо. Мислим да је јако важно што је ресорно министарство врло прецизно утврдило тела надлежна за развој и примену националног оквира квалификација и састав Савета. Видели смо да обухвата јако широк круг људи, односно тела која су надлежна за област образовања.

Видео сам једну занимљиву ствар, да чланови Савета раде без новчане надокнаде, што такође показује једну, да кажем, опредељеност Министарства да укључи што већи број субјеката да би својим способностима унапредили образовни систем.

Формирање агенције не само да пружа стручну помоћ, него има и обавезу обезбеђења квалитета. Формирање секторских већа такође је важно. Зашто секторских већа? Зато што ће живот донети неке нове промене па ће неке квалификације бити укинуте, неке ће се нове појавити. А опет, видео сам, решење закона предвиђа постојање националне координационе тачке као тог везивног ткива са Европским оквиром квалификација, што све говори да образовни систем Републике Србије и по том телу јесте део европског

простора образовања или европског простора високог образовања, што је јако важно, јер образовање је изузетно важан ресурс будућег развоја Србије.

Мислим да нема потребе да се приликом разговора о образовању, како бих рекао, употребљавају било какве негативне квалификације, јер образовање је добро свих нас. Сви смо забринути или заинтересовани за будућност Републике Србије. образовање може учинити много тога за будући развој Републике Србије, јер је то ресурс у коме се објективно у овом тренутку не виде границе.

Мислим да је јако важно што је закон онај посао ЕНИК/НАРИК детаљно образложио. Признавање страних диплома и страних школских исправа је такође веома важно. Видео сам, у више чланова се врло детаљно то регулише.

Један члан закона који није поменут јесте члан закона који се односи на стицање статуса јавно признатог организатора активности образовања одраслих, што је јако важно када узмете у обзир образовну структуру становништва Србије и чињеницу да се целоживотно учење не само подразумева, него треба да буде саставни део нашег образовног система.

Једном речју, када је о овом закону реч, мислим да је Министарство добро урадило што коначно овај закон јесте предмет расправе у Народној скупштини Републике Србије и што ћемо га усвојити па ћемо онда видети и његову примену. Очекујем позитивне ефекте.

Када је реч о закону о уџбеницима, мислим да је добро што Влада доноси овај закон. Министар је данас више пута врло таксативно навео све оне позитивне ствари које овај закон својим решењима доноси. Ја ћу, без да се бавим целином закона у мери да сад образлажем више чланова, поменути по мени најважније чланове.

За мене најважнија ствар која ће се овде уредити јесте што је систем сада покривен, односно питање издавања нискотиражних уџбеника је коначно решено овим законом. Ја се искрено надам, господине министре, да се сад више то питање неће постављати, јер 2009. године, када сам ја предложио први пут закон о уџбеницима, тад смо имали неке менице као средство обезбеђења, уплаћивање одређених средстава. То није дало резултате. Ево, видите, и овај закон из 2015. године није. Сада се врло таксативно утврђује да, уколико издавач не преузме обавезу да штампа нискотиражни уџбеник, онда тај посао мора да уради Центар за нискотиражне уџбенике унутар Завода. То је нешто што је, да кажем, добит за све, поготово за ђаке, јер нискотиражни уџбеници тангирају велики број ђака. Мало људи зна да 75% школа, средњих стручних школа, трогодишњих и четворогодишњих, има велики број предмета који користе нискотиражне уџбенике. У образложењу Предлога закона видео сам да се помиње преко хиљаду предмета. Када узмете тај број и помножите са бројем ученика и чињеницу да је 75% школа у структури средњих школа, средњих стручних школа, онда се тек може видети колико је велики корак направљен овим

решењем и да ћемо коначно решити то питање нискотиражних уџбеника. Мислим да је то једна сјајна ствар.

Друга сјајна ствар је што коначно решавамо питање издавања уџбеника на језицима мањина. То ће престати да буде међународни проблем, зато што то није више наш унутрашњи проблем. Морам рећи да апсолутно поздрављам ово што је Министарство урадило, јер ми смо били сведоци у неким претходним годинама да поједине мањине то питање користе, ако хоћете, и против државе у којој живе. Ако се сећате, и 2012. године то питање мањинских уџбеника је било искоришћено и као разлог да ли Србија може стећи статус кандидата за чланство у ЕУ.

Сада се у билатералним односима такође помиње да ли једна мањина има или нема уџбенике на свом језику. Иначе, мало се зна да је у образовном систему Републике Србије заступљено осам мањинских језика. Ми смо једна од ретких земаља у Европи, ако не и једина земља у Европи, где се толико мањинских језика користи у систему образовања, што говори о богатству које Србија има, али и о опредељењу државе да сваком ученику припаднику мањина за којег постоје законски услови обезбеди школовање на том језику.

Важно је међу нискотиражним уџбеницима поменути и уџбенике за огледне програме и за стицање образовања по посебним програмима – образовање у иностранству, програм за талентоване ученике. Издавачи по овим решењима учествују са 2% средстава остварених нето прихода од продатих уџбеника у претходној години и, наравно, обавезу издвајања средстава нема једино онај издавач који штампа те нискотиражне уџбенике.

Друго решење које бих желео да похвалим је ово што је Влада нашла правни оквир за бесплатне уџбенике. Тај правни оквир је веома важан. Ја сам потпуно убеђен, како је министар рекао, да ће и ова Влада, само уколико се побољшају економске могућности, као свој стратешки циљ имати да сви ђаци у Републици Србији једног дана добију бесплатне уџбенике. Ко не би желео да обезбеди свој деци у образовном систему Републике Србије бесплатне уџбенике?

Морам рећи, господине министре, с обзиром на то да сам ја тај пројекат промовисао 2009. године, доношењем Закона о уџбеницима носио сам сав терет и доброг и лошег, као управо ово како ви кажете, јер смо ми затекли једно хаотично стање. Закон из 1993. године је био уредио само питање државног издавача, а једна одредба Закона о основама система образовања и васпитања из 2003. године је уредила питање учешћа других издавача. Онда је требало наћи решење да се и приватни и државни издавач ставе у исти ниво, али и одговорити на овај проблем о коме је говорио колега Шешел, то је интерес појединих издавача.

Не треба ту бити, да кажем, претерано паметан. Интерес издавача јесте мимо интереса за образовање и за квалитет уџбеника и да зараде новац и то је легитимно право. Интерес министра, интерес државе је да направи систем где ће издавање уџбеника бити транспарентно, где ће свако моћи да

учествује и где ће најквалитетнији уџбеници моћи бити штампани на основу планова и програма. Помиње се стално цифра од 78-79 издавача. Суштински није тачно, јер се то односи на мањи број издавача, 78-79 издавача су различите категорије издавача унутар овог великог посла.

Ми смо, наравно, имали варијанту да се уџбеници користе три године. Мислим да је добро што се сад уџбеници обезбеђују за четири године и да ће за децу или за будућност, ако буде, наравно, новца, бити идеално решење бесплатни уџбеници и четири године да трају, наравно са изузетком оног дела кад се уводе нови наставни планови и програми па кад се мора мењати сваке године, али то онда неће бити добро за издаваче јер он губи онда три године приход у односу на тираж уџбеника који се пласира на тржиште уџбеника и, наравно, профит који се очекује.

Морам вам рећи да сам ја био тај који је увео обавезу наставничког већа да одређује уџбеник по предмету, јер је стање дотада било хаотично од првог до четвртог разреда, веровали или не. Имали смо ситуацију да учитељ одабере један уџбеник одређеног издавача и одабир тог уџбеника, по правилу или српски или математика, носио је одабир целог комплета, да кажем. Онда, без обзира на то какав је квалитет уџбеника за предмет српски језик или музичко или ликовно... Верујете ли или не, за први разред основне школе и за та два предмета има уџбеник; значи, то је за многе људе који се баве питањем уџбеника био чист комерцијални посао.

Мислим да је чињеница да наставничко веће изабере најбољи уџбеник нешто што је потпуно нормално у једној школи. Нека се наставници између себе договоре, нека процене, нека оцене и нека најквалитетнији уџбеник буде предмет учења. Ако се то решење не покаже добрим, онда, наравно, наставничко веће нек донесе одлуку о другом уџбенику.

Мислим да је добра ствар, министар је то добро приметио, што се укида онај праг од 5% изабраних уџбеника на нивоу школе као услов да се неки уџбеник уврсти у каталог уџбеника, јер онда се даје могућност „мањим“ издавачима да учествују у процесу издавања уџбеника. Мислим да је то добра ствар. Нека тржиште покаже ко је квалитетнији; Министарство мора да пропише све елементе везане за издавање квалитетног уџбеника.

Оно што је важно и што треба поменути, мислим да је добро увођење дигиталних уџбеника, приручника и других наставних средстава са савременим наставним садржајем. Мислим да је то јако добра ствар за цео систем образовања.

Када је реч о трећем закону из области образовања, о просветној инспекцији, такође похвале што је овај закон усвојен. Негде 2013. године, док сам ја водио систем, ми смо почели да припремамо овај закон али нисмо успели да га донесемо. Мислим да је закон јако важан иако је по броју чланова веома скроман. Важан је јер ће просветна инспекција помоћи да систем образовања буде ефикаснији. Једноставно, просветна инспекција има

своје веома важно место и овде се повезује рад просветне инспекције на нивоу целе Републике Србије.

Колико је важан рад просветне инспекције можда се најбоље види из образложења предлога овог закона. Чини ми се да је наведено да је план рада просветне инспекције за 2017. годину био 2.500 надзора а да је обављено три пута више, што говори, господине министре, да би било добро... Ево, пошто вама то, ја знам да ви то желите, али кад ви то тражите, можда ће се помислити да сте себични, па ћу, ево, ја у име наше посланичке групе тражити од Владе да повећа број просветних инспектора да би се образовни систем Републике Србије учинио ефикаснијим, квалитетнијим, једном речју бољим у односу на све оне обавезе, послове које просветна инспекција има на основу овог закона.

Врло детаљно сам гледао образложење; највише надзора се врши у основним школама – 3.116, па у средњим школама 1.846, у високом образовању 71. Што не значи, наравно, да су овим сви проблеми решени, али већа присутност просветних инспектора на терену јесте нешто што помаже ефикасности рада Министарства и унапређује образовни систем. Јер кад имате 900.000 ученика, плус студенти 250.000, када постоји хиљаду осамсто и нешто школа, онда није могуће све то урадити, нити је могуће водити рачуна у пуној мери о свим елементима.

На крају неколико речи. Желео бих да кажем нешто што је, лично мислим, везано за будућност образованог система. Оно што све нас чека и ту морамо да направимо... Постоји једна ствар коју многе колеге које су учествовале у расправи о образовању не могу да разумеју. Образовање представља један систем и реч је о једном процесу. Он захтева сталне иновације, сталне промене, сталне оцене и, наравно, стално иновирање. Значи, ми негде у будућности, пре или касније, али ви сте добро почели, морамо извршити промене наставних планова и програма, нове уџбенике са новим наставним садржајем, вероватно извршити промену броја предмета у односу на 21. век или већ сада на крају друге деценије 21. века, повећати број дигиталних уџбеника, али да не заборавимо ни свој језик, ни своје писмо, нити да заборавимо све оне ствари које су везане за наш идентитет. Повећање квалитета, повећање обухвата деце, ово сам већ рекао везано за уџбенике. Знам да је сан свих једносменски рад, али за једносменски рад је потребно много, много инвестиција. У овом тренутку ми то нисмо у могућности, бар не у тој мери, и једна важна ствар су компетентни наставници. То су само неки од елемената који су важни за будућност образовања.

Господине Шарчевићу, дозволите ми да сада кажем неколико речи о овом послу којим се бави господин Ружић, јер мислим да је закон о електронској управи јако важан, важан је за цео систем државне управе.

Једноставно, потребу дигитализације државне управе је као стратешки циљ рада ове Владе истакла и председница Владе, госпођа Ана Брнабић, прошле године приликом инаугурације. Електронска управа

унапређује квалитет рада јавне управе, њену ефикасност, њену економичност. Грађани су задовољни коришћењем електронске управе као сервиса грађана, остварују се уштеде кроз елиминисање паралелних процеса, скраћује се време обраде поступака, повећавају се услуге државе ка грађанима и привреди.

Мислим да је господин Ружић данас веома детаљно изложио све оне елементе везане за закон о електронској управи и показао на практичним примерима шта значи примена овог закона и шта значи дигитална управа, јер она помаже грађанима у свим областима живота.

Желео бих да поменем још неколико ствари које ово министарство ради, јер мислим да је уређење система локалне самоуправе и унапређење рада државне управе веома важно за функционисање државе.

Ретко грађани праве разлику између локалне самоуправе и државне управе, али важно је што је Министарство за државну управу и локалну самоуправу основало Националну академију, јер ако желимо да трансформишемо јавну управу и обезбедимо службенике који ће бити ефикаснији, љубазнији, боље упућени, онда је сасвим логично да Национална академија буде та институција која ће унапредити њихово знање. Први пут ће се обезбедити обука за све службенике и Академија ће, поред службеника, бити отворена за све грађане и грађанке који не раде у управи а желе да науче више о раду јавне управе. Капацитети рада Националне академије показују да ће она моћи да обухвати већи број људи.

Поред овога, Министарство је донело и четири нова закона. Ово помињем врло свесно, зато што се рад Министарства за државну управу и локалну самоуправу по правилу не види, а треба то поменути, јер локална самоуправа је онај најважнији ниво који опредељује квалитет живота грађана у највећој мери и на ком грађани стичу свој став о функционисању државе.

Основан је Фонд за јединице локалне самоуправе који је увећан на чак 320 милиона; 170 пројеката је пријављено, а од њих ће се изабрати најбољи. Буџетски фонд за националне мањине је повећан 12 пута и толико је виши него што је то био у годинама пре. Једном речју, Министарство за државну управу и локалну самоуправу у оквиру својих надлежности чини много тога да унапреди систем локалне самоуправе и унапреди квалитет живота грађана.

Поштоване колегинице и колеге, још једанпут бих желео да у име СПС кажем да ћемо ми подржати све ове законе јер мислимо да су квалитетни и да унапређују квалитет живота грађана. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Да ли још неко од председника, односно представника посланичких група, жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Владимир Орлић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Хвала вам.

Даме и господо, Посланичка група СНС подржава предложене законе и сматрамо их добрим континуитетом оних напора који су усмерени ка томе да изградимо модерну и успешну државу од наше заједничке куће, од наше Србије, од оних напора који су већ дали значајне резултате.

Када се послуша шта се могло чути на тему различитих примедби или критика од стране оних који су се, како видим, већ у начелној расправи декларисали и изјаснили као противници предложених решења, а ту заправо нема апсолутно ни једне једине речи као замерке на садржај предложених закона... Има којечега другог, али када погледате предложена решења, садржаје предлога закона и онога што се у расправи данас разменило, ништа ту нема да утиче на садржај у смислу да предлаже нешто другачије или да бар указује зашто оно што је предложено није добро.

А не може ни да буде када погледате предлоге, јасно и зашто. Када погледате Предлог закона о националном оквиру квалификација Републике Србије, ко би могао да има нешто против да се усвоји овај национални оквир квалификација, за који су се сви изјаснили да се одавно чека и да је само и искључиво добар јер представља институционални оквир за ову проблематику? Ко може да има нешто против концепта целоживотног учења? Ко може да има нешто против концепта који омогућава већу мобилност на тржишту рада? Нико не може, па нико, изгледа, зато и нема.

Други закон тиче се уџбеника. Ко може да има нешто против предлога да ми ову проблематику уредимо тако што ћемо омогућити дигитализацију уџбеника, дигитализацију садржаја? Нема нико ништа против, нити би могао да има. Ко може да има нешто против предлога да се питање оних уџбеника који се сматрају за нискотиражне, а намењени су оним групама чијих припадника у броју нема пуно, као што су различите националне заједнице или, рецимо, припадници оних група које се сматрају угроженим, да се питање уџбеника за ту популацију уреди на систематичан, добар, квалитетан начин? Нико ту не може да има ни једну једину замерку, па изгледа зато данас и нема.

Предлог закона о просветној инспекцији – не чусмо, а нема ни логике да чујемо било шта против идеје да се на један једини начин уреди питање оних послова који се тичу инспекције у просвети, који постоје на различитим нивоима и регулисани су различитим законима па да буду уређени на систематичан начин и на једном месту.

Предлог закона о електронској управи, у којој смо већ доста добрих резултата постигли и коју хоћемо такође да унифицирамо, да уведемо систем који ће омогућити да се све оно што је досада добро реализовано на различитим нивоима, а што понекад и није формирано тако да једно друго подржава, једно другоме протокол, формат и доступност подржи, да то сада омогући. Нема ту апсолутно ништа спорно, нема ту апсолутно ништа што би некоме могло да смета и зато не чусмо никакав аргумент који иде у том смеру. Уосталом, сијасет је примера колико је то за грађане добро, за грађане

корисно, па само и у смислу уштеда о којима су данас говорили присутни министри или на нивоу оних примера који се управо тих уштеда тичу, а којих има баш доста у овим материјалима које смо као народни посланици добили у образложењу предлога. Ништа апсолутно није спорно, лоше, нити проблематично.

Предлог закона о националној инфраструктури геопросторних података, који опет треба да омогући да ми на модеран, савремен начин уредимо важну област и да то има добре, позитивне импликације о којима је било речи данас, као што је нпр. могућност да грађанима и привреди, потенцијалним инвеститорима, одређене информације представимо брзо, ефикасно и квалитетно. Као нешто што потенцијално само побољшава рејтинг Србије и на тој чувеној Дуинг бизнис листи о којој смо говорили данас, као нешто што само потенцијално побољшава климу, параметре попут извесности и у пословању и у комуникацији. Зар то није нешто што може само да се поздрави, нешто на шта може само да се задовољно климне главом и каже – добро је, то нам треба?

Шта повезује ове законе, даме и господо, пошто се то чуло као нека овлаш испоручена, назовимо је, замерка на тему предложеног дневног реда и ових решења о којима причамо? Да ли то има везе? Има и те како. Дакле, модернизација и формирање оних решења која управо користе нашим грађанима нераскидиво повезује предложене законе.

Тачно је, постоје ту и неке ствари које се тичу наших обавеза које ће омогућити да се користе одређена средства за буџетску подршку и тачно је да то има везе са европским путем Србије. Али ово је добро место да се поново отвори заграда и да ми поново јасно и гласно кажемо оно што смо у много прилика већ говорили у овој сали. Те интеграције, даме и господо, пре свега се тичу онога што интересује нас као људе који се о систему ове државе старају, као нешто што се непосредно тиче нашег народа, наших грађана, како ко више воли да каже, што је њихов интерес.

Не треба нама ни због једне државе света, сем Србије, не треба нама ни због ЕУ ни због неке друге заједнице добро и квалитетно решење, то је због наших грађана. Нашим грађанима је интерес да ми имамо квалитетно уређено питање уџбеника. Нашим грађанима је интерес да ми имамо модерне, савремене системе који ће им живот чинити лакшим, који ће им смањити трошкове. Нашим грађанима је интерес да се води рачуна о томе како функционишу институције у овој земљи. Нашим грађанима је интерес да ми будемо успешно друштво. Све то непосредно се тиче онога што је интерес ове државе и интерес овог народа.

Када погледате шта су изречене замерке, примедбе и томе слично – да ли смо ми били у прилици или нисмо били у прилици да чујемо шта о предложеним решењима мисли струка? Уз сваки закон иде и пратећи материјал и образложење. Чини ми се у сваком ја пронађох неке податке који говоре о томе да су се водиле расправе и ко је учествовао и шта је том

приликом предложио, шта је рекао, шта је изнео као замерку, шта је уважено, шта није уважено. Пет закона и сваки има прилог те врсте, па да погледамо шта се у њима налази. Дакле, било је прилике.

Даље, на тему једне полудуховите опаске – колико се времена чему посвећује, па шта то говори на тему да ли је нешто добро или није. Рече неко колико смо ми времена посветили припремајући се за ову расправу, припремајући амандмане и своја излагања, то онда говори да ли нешто ваља или не ваља. Ту исту логику да применим, могу да закључим следеће – када они који су се изјаснили да су против ових закона а више од пола своје дискусије проведу у причи о Посланичкој групи СНС и нашим амандманима, када они који су против предложених закона више од пола дискусије посвете причи на тему да ли недостаје или је могла бити другачије написана нека лекција из историје или из српског језика и књижевности, то мени говори да је са овим законима све у савршеном реду, да ту апсолутно нема шта да се замери, да ту апсолутно нема шта да се изнесе као примедба.

Када користимо термине попут фарсе са амандманима, одличну вест имам за народне посланике. Погледао сам пажљиво предложене амандмане и нема баш ниједног који предлаже нешто попут Деда Мраза или тога сличног. Дакле, фарсу те врсте смо овај пут, срећом, избегли. Хвала онима који се за ту проблематику брину што су ту бригу изнели и са нама поделили. Додуше, има поново оних који се тичу неких бесплатних уџбеника и осталог свега бесплатног. Дакле, чини ми се, бар четири посланичке групе које су се просто рвале међусобно у кампањи за претходне београдске изборе на тему ко се први сетио бесплатних уџбеника и свега осталог бесплатног, изгледа ништа из тога нису научили. Ништа из тога нису научили, јер резултат који је дошао након те и такве расправе и тих и таквих идеја требало је нешто да им каже, а поново се тиме баве. То нека буде опет само њихова тема, али чињеница да смо ми данас чули да је чак и неки твит постао виралан довољно говори на тему шта има да се замери, односно нема да се замери садржају.

Политика која предлаже оваква решења, даме и господо, питали су неки каква је, има ли је, може ли да се опише. Наравно да може, и то је политика која се, пре свега, тиче ових напора који воде Србију у правцу постизања неког статуса добро уређеног друштва, модерне земље. Ми смо много тога у међувремену управо на том путу већ постигли, али и константног непрекидног труда да увек померимо лествицу помало више, да увек циљ сами себи помало одмакнемо, задамо нове задатке и трудимо се још више и постижемо још боље резултате.

Шта та политика дефинитивно није, а шта јесте? Дефинитивно, није, ама баш никако, повезана са феноменалним идејама попут бацања сузавца у Скупштини, призивањем румунског сценарија и неких сетних присећања на судбину Чаушескуа, брутално вређање председника државе или министара, са тим апсолутно никакве везе наша политика нема. Ни са идејама да се бришу и забрањују политичке странке, ни да се бришу и забрањују медији

које неко сматра себи непријатељским. Нема никакве везе са бруталним подсмевањем, секирањем над ситуацијом попут оне коју смо имали јуче, да се брутална груба сила, одвратна сила, нељудска сила, искаљује над Марком Ђурићем. Да се искаљује над неким ко представља ову државу. Нема никакве везе наша политика са таквим приступом који просто ужива у ситуацији када су нечије главе у питању.

А зашто све ово помињем? Јер су то све теме које се тичу Србије ових дана па су, нажалост, нашле своје место и на овој седници која је недавно започела. Они који се оваквим идејама и оваквим темама баве на начин који сам управо изнео, они изгледа дубоко загледи у своје страначке заставе, које су након последњих избора изгледа дефинитивно спуштене на пола копља, све ређе и ређе погледају оне државне. Све ређе и ређе, толико ретко да се понекад просто човек запита да ли их уопште гледају. Дакле, све то са нашом политиком никакве везе нема, то је све потпуно супротно.

А шта јесте политика која се тиче модернизације? То је политика развоја, то је политика резултата и, кад кажемо развој резултата, да, ми мислимо на 170.000 нових радних места обезбеђених у овој земљи само у неколико последњих година, да, ми мислимо на више од 60 нових фабрика и производних погона.

Причало се данас о резултатима и кад се за тему брине, причало се и о платама. То је политика, даме и господо, која је, ево вам вест од јуче или прејуче, учинила да, званични податак је у питању, просечна плата у нашој земљи у јануару буде 50.000,48 динара, 1,9% више него у претходном месецу, да то буде реално 5,2% више него у јануару претходне године.

То је политика која, како кажу људи који се тиме баве и који се у то добро разумеју, води ка, уз, наравно, очување тренда раста који тренутно имамо, просечној плати у Републици Србији од 497 евра до краја године, под условом да се одржи стабилност курса која већ јесте изванредна када се погледа читав период од 2012. године до данас. То је све тема таман онолико колико су се над овим стварима данас овде неки много бринули. Ево пар добрих вести за њих, уколико су још у стању да се обрадују због добрих резултата у сопственој земљи, ево доброг разлога да то ураде.

Та политика резултата и та политика развоја, наравно, тиче се и формирања одговарајућег места за Републику Србију на међународном плану, тиче се и формирања одговарајућег поштовања за нашу државу. Тиче се и чувања дигнитета нашег народа у свакој прилици, па и када се обележи 24. март и оно што се десило 1999. године. Та политика нема проблем да каже, да ствари назове правим именом, да осуди агресију, да осуди нечовечно поступање према нашем народу. Та политика нема проблем да узме у заштиту припаднике нашег народа на КиМ који су угрожени.

Та политика, даме и господо, обезбедила је и онај напредак од 50 места на Дуинг бизнис листи о којој сте говорили данас. Та политика је обезбедила средства да данас држава буде у стању да помаже и када се роди

дете и када се роди друго дете и треће, четврто и да бесплатни уџбеници заиста постоје, али не више на нивоу неких прича и фантазија, него тамо где су потребни, нпр. у социјално угроженим породицама да они данас постоје као реалности, и у породицама које имају треће и свако наредно дете. Да то буде нешто што јесте реална ствар, што није само прича за амандман и додатна два минута нечија, било чија.

Та политика, даме и господо, јесте политика коју је дефинисао председник Републике Александар Вучић, јесте политика коју заступа СНС и коју спроводи Влада у овој земљи. Та политика, даме и господо, ако погледате резултате, има подршку грађана Србије и добро разуме да постићи велике ствари као што је модернизација друштва, као што је реформа друштва, као што је промена менталитета, значи да на њима морате да радите напорно, да будете скромни и посвећени.

Та политика, која износи велике подухвате попут европских интеграција и заштите наших интереса у ово тешко време, она зна да те ствари нису могуће уколико не постоји политичко јединство. То политичко јединство у земљи, још једна новост за оне којима изгледа и даље ништа није јасно, ми смо постигли. Без њихове помоћи, или упркос њиховој жељи да је не буде. Она се види кроз подршку тој политици од 78% на КиМ и победи Александра Вучића у првом кругу председничких избора са 56% и апсолутном већином у броју мандата у Београду, па и овим резултатом од 67% у Смедеревској Паланци пре само неки дан.

Ту политику грађани Србије добро разумеју. Она је обезбедила државно јединство, она је обезбедила саборност. Она, таква каква јесте, обезбеђује и резултате. Ту политику, и завршићу речима присутног министра, ми ћемо, даме и господо, будите уверени, заступати од срца. Хвала вам најлепше.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, господине Орлићу.

С обзиром на то да се више нико не јавља од председника, односно представника посланичких група, овим завршавамо са данашњим радом.

Са радом настављамо сутра, у среду, 28. марта 2018. године, са почетком у 10.00 часова, преласком на листу говорника. Захваљујем.

(Седница је прекинута у 17.40 сати.)